

T.C.

**SIVAS CUMHURİYET ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANA BİLİM DALI**

**ÖĞRENME SÜRECİNİN ÖNEMLİ BİR PARÇASI OLAN MOTİVASYONUN
ÖĞRENCİLERİN OLUMSUZ DAVRANIŞLARINA ETKİSİNİN ÖĞRENCİ
GÖRÜŞLERİNE GÖRE DEĞERLENDİRİLMESİ**

Tuğba POLAT

YÜKSEK LİSANS TEZİ

DANIŞMAN

Doç. Dr. Tuncay DİLCİ

SIVAS

2019

KABUL VE ONAY

Tuğba POLAT'ın hazırlamış olduğu "Öğrenme Süreci' nin Önemli Bir Parçası Olan Motivasyon' un Öğrencilerin Olumsuz Davranışlarına Etkisinin Öğrenci Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi" başlıklı bu çalışma, 12.06.2019 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda başarılı bulunarak jürimiz tarafından, "Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı"nda Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Doç. Dr. Tuncay DİLCİ

(Jüri Başkanı Danışman)

Prof. Dr. Remzi KILIÇ

(Üye)

Dr.Öğr.Üyesi Mustafa ÖNDER

(Üye)

Yukarıdaki imzaların adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylım.

.../.../

Doç.Dr. Fatih KARAKUŞ

Enstitü Müdürü

**ÖĞRENME SÜRECİNİN ÖNEMLİ BİR PARÇASI OLAN MOTİVASYONUN
ÖĞRENCİLERİN OLUMSUZ DAVRANIŞLARINA ETKİSİNİN ÖĞRENCİ
GÖRÜŞLERİNE GÖRE DEĞERLENDİRİLMESİ**

Tuğba POLAT

Sivas Cumhuriyet Üniversitesi

Eğitim Bilimleri Enstitüsü

Lisansüstü Eğitim, Öğretim ve Sınav Yönetmeliğinin Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı
İçin Öngördüğü

YÜKSEK LİSANS TEZİ

olarak hazırlanmıştır.

DANIŞMAN

Doç. Dr. Tuncay DİLCİ

SİVAS

2019

ETİK SÖZÜ

Cumhuriyet Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Tez Yazım Kılavuzu'nda belirtilen kurallara uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmada;

- ✓ Bütün bilgi ve belgeleri akademik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi,
- ✓ Görsel, işitsel ve yazılı tüm bilgi ve sonuçları bilimsel ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu,
- ✓ Başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda ilgili eserlere, bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunduğumu ve atıfta bulunduğum eserlerin tümünü kaynak olarak gösterdiğimi,
- ✓ Bütün bilgilerin doğru ve tam olduğunu, kullanılan verilerde herhangi bir değişiklik yapmadığımı,
- ✓ Tezin herhangi bir bölümünü, Cumhuriyet Üniversitesi veya bir başka üniversitede, bir başka tez çalışması olarak sunmadığımı; beyan ederim.

...../...../2019

Tuğba POLAT

ÖZET

POLAT Tuğba, Öğrenme Sürecinin Önemli Bir Parçası Olan Motivasyonun Öğrencilerin Olumsuz Davranışlarına Etkisinin Öğrenci Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi, Yüksek Lisans Tezi, Sivas, 2019

Bu araştırmada, olumsuz davranışlar üzerinde motivasyonun rolünü belirlemeye yönelik ortaokul öğrencilerinin görüşlerini almak amaçlanmıştır ve çalışmada likert tipi beş seçenekli ölçek kullanılmıştır. Bu çalışma, nicel araştırma yöntemlerinin kullanıldığı, tarama modelinde betimsel bir çalışmadır. Araştırmanın evrenini, Nevşehir il merkezi ve Acıgöl ilçe merkezinde yer alan ortaokullarda okuyan öğrenciler oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise Nevşehir il merkezi ve Acıgöl ilçe merkezinde yer alan ortaokullardan tesadüfi örnekleme yöntemiyle seçilmiş 10 ortaokulda öğrenim gören 856 tane öğrenci oluşturmaktadır. Araştırma kapsamında öğrencilere yöneltilen ölçek sorularından elde edilen veriler, SPSS 22.0 programı ile değerlendirilmiştir. Araştırmada kullanılan ölçekte öğrenci görüşlerini belirlemek için betimsel istatistik tekniklerinden frekans, yüzde, aritmetik ortalama ve standart sapma kullanılmıştır. Ayrıca bazı değişkenler açısından katılımcıların görüşleri arasında fark olup olmadığını belirlemek için parametrik testlerden bağımsız gruplar için t-testi , tek yönlü varyans analizi (anova) uygulanmış, anova testindeki anlamlı farklılaşmanın hangi alt gruplar arasında olduğunu belirlemek için ise; Post- Hoc Tukey (LSD) testi uygulanmıştır. Sonuç olarak öğrencinin motive olduğu durumlarda olumlu davranışlara; motivasyonun düşük olduğu durumlarda ise olumsuz davranışlara eğilimin daha fazla olduğu belirlenmiştir. Ayrıca fark testlerinin sonucuna göre demografik özelliklerden bazılarında ait alt gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunurken, bazılarında bu fark bulunmamıştır.

Öğrenme ortamlarında ortaya çıkan olumsuz davranışları ortadan kaldırmak, bu davranışları önlemekten daha zordur. Bu nedenle öğrenciyi olumsuz davranışlara iten sebepler çok iyi belirlenmeli ve bu doğrultuda davranış ortaya çıkmadan önce gerekli önlemler alınmalıdır. Davranışlar üzerinde motivasyonun etkili bir faktör olduğu bilindiğine göre, öğrencileri motive etme yolları çok iyi bilinmeli ve öğrenciyi motive etme süreci etkili bir şekilde yönetilmelidir. Böylece öğrenci davranışlarının istenen

yönde şekillendirilmesi sağlanacak ve istenmeyen davranışların da önüne geçilebilecektir.

Anahtar Sözcükler: Öğrenme, Motivasyon, İçsel Motivasyon, Dışsal Motivasyon, Olumsuz (İstenmeyen) Davranış

ABSTRACT

POLAT Tuğba, The Evaluation Of The Effect Of Motivation Which Is An Important Part Of Learning Process On Students' Negative Behaviors According To Students' Opinions, Master's Thesis, Sivas, 2019

On this study, it is aimed to get the opinions of the middle schooled students to determine the role of motivation on negative behaviors and the five optional likert scale has been applied. This is a descriptive study in screened model using qualitative research methods. The population of the study is composed of the students who are in the city center of Nevşehir and Acıgöl district in the middle schools. The sample of study is consisted of 856 students selected from ten middle schools in the city center of Nevşehir and Acıgöl district using randomly sampling method. Within the scope of the research, the data obtained from the scale questions directed to students were evaluated by SPSS 22.0 program. The Frequency, percentage values, arithmetic average and Standard deviation of descriptive statistical techniques were used to determine the students views used on scale in the study. In addition, in order to determine whether there is a difference between the opinions of participants in terms of some variables, t-test univariate analysis of variance (anova) was applied for the groups independent from the parametric tests, however Post-Hoc Tukey (LSD) test was used to determine the subgroups having the significant differences in anova testing. In conclusion, it is determined that when the student is well motivated, good behaviour tendency occurs while there is tendency towards negative behaviors in cases of low motivation. There have also been statistically differences in the subgroups of some of the demographic characteristics according to the results of the differences on the other side there have been no differences.

Eliminating negative unwanted behaviors in learning process is more difficult than avoiding these behaviors. For this reason, the reasons that cause the student to behave badly must be known very well and precautionary warnings should be taken before behavior arises. As motivation on behavior is known to be an effective factor, the ways to

motivate the students have to be well kown and the process of motivating the student should be effectively managed.

Key words: Learning,motivation, internal motivation, extrinsic motivation, negative (unrequested) behavior.

ÖNSÖZ

Eğitim bireyin davranışlarının şekillenmesinde en önemli süreçlerdendir. Bu süreçte konu insan davranışları olduğu için, insana dair olan birçok faktör de şüphesiz eğitimi etkileyecektir. Motivasyon bireyi davranışa iten önemli etkilerden biridir ve eğitimde üzerinde durulması gereken konulardandır. Eğitim sürecinde bireye istendik davranışlar kazandırılmaya çalışılırken, istenmeyen davranışların ortaya çıkması da kaçınılmazdır. Bu nedenle olumsuz davranışların ortaya çıkmaması için çeşitli önlemlerin alınması gerekir. Bizde bu çalışmada motivasyon kaynaklı olarak öğrencilerin olumsuz davranışlara eğilimini belirlemeye çalıştık. Elde edilen sonuçların, istenmeyen davranışların önüne geçilebilmesi için alınabilecek önlemlere katkısı olacağını umuyoruz.

Motivasyon kaynaklı olarak öğrencilerin olumsuz davranışlara eğilimini belirlemek amacıyla hazırladığım bu çalışmamda büyük emeği geçen, araştırmamın her aşamasında bilgilerini ve tecrübelerini esirgemeyen, değerli tez danışmanım Doç.Dr. Tuncay DİLCİ'ye, Lisansüstü eğitimimde bilgi ve görüşleriyle katkı sağlayan değerli hocalarıma ve hayatım boyunca maddi manevi desteklerini hiçbir zaman esirgemeyen, hep yanımda olan değerli aileme sonsuz teşekkürlerimi sunuyorum.

Tuğba POLAT

SİVAS, 2019

İÇİNDEKİLER

Sayfa No

ETİK SÖZÜ.....	iii
ÖZET.....	iv
ABSTRACT.....	vi
ÖNSÖZ.....	viii
İÇİNDEKİLER.....	xi
TABLolar.....	xiv
ŞEKİLLER.....	xv

BÖLÜM I

GİRİŞ

1.1. Problem Durumu.....	2
1.2. Araştırmanın Amacı.....	3
1.3. Problem Cümlesi.....	3
1.4. Alt Problemler.....	4
1.5. Sayıtlar.....	4
1.6. Kapsam ve Sınırlılıklar.....	4
1.7. Tanımlar.....	4

BÖLÜM II

ALANYAZIN TARAMASI VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. Motivasyonun Tanımı.....	6
2.2. Motivasyon Türleri.....	7
2.2.1. İçsel Motivasyon.....	7
2.2.2. Dışsal Motivasyon.....	9
2.3. Motivasyon İle İlgili Yaklaşımlar.....	11
2.3.1. Davranışçı Yaklaşım.....	11
2.3.2. Bilişsel Yaklaşım.....	12

2.3.3. İnsancıl Yaklaşım	13
2.3.4. Sosyal Öğrenme Yaklaşımı	14
2.4. Motivasyonun Önemi.....	16
2.5. Motivasyon Süreci	17
2.6. Motivasyon İle İlgili Kavramlar.....	18
2.6.1. Güdü	18
2.6.2. Dürtü.....	18
2.6.3. İhtiyaç	18
2.6.4. İçgüdü	18
2.6.5. Davranış.....	19
2.6.6. Öğrenme	19
2.6.7. Dönüt	19
2.6.8. Pekiştireç	19
2.6.9. Pekiştirme	19
2.6.10. Dikkat	19
2.6.11. Kaygı	19
2.6.12. Hedef	19
2.7. Sınıfta Motivasyon.....	19
2.7.1. Öğrencilerin İlgilerini Anlama	23
2.7.2. Konunun Kullanılabilirliğini Açıklama.....	24
2.7.3. Öğrencilerin Başarı Beklentisi Oluşturmalarına Yardımcı Olma	24
2.7.4. Dersi İlginç Hale Getirme	24
2.7.5. Öğrencilerde İstek Uyandırma	25
2.7.6. Ödüller Kullanma	25
2.8. Sınıf Yönetimi Nedir?	26
2.9. İstenmeyen Davranışın Tanımı	29
2.10. İstenmeyen Davranışların Nedenleri	33
2.10.1. İstenmeyen Davranışları Etkileyen Sınıf Dışı Etkenler.....	33
2.10.2. İstenmeyen Davranışları Etkileyen Sınıf İçi Etkenler	36
2.11. İstenmeyen Davranışların Önlenmesine Yönelik Yaklaşımlar	40
2.11.1. Görmezden Gelmek.....	41
2.11.2. Uyarmak	41
2.11.3. Göz Teması Kurmak.....	41

2.11.4. Dikkat Çekme	42
2.11.5. Okul Yönetimi, Rehberlik Servisi ve Aile İle İletişim Kurmak	42
2.11.6. Doğru Davranışı Gösterme	42
2.11.7. Sorumluluk Verme	43
2.11.8. Akran Arabuluculuğunu Kullanmak	43
2.11.9. Derste Değişiklik Yapmak	43
2.11.10. Öğrenciyle Konuşmak	43
2.11.11. Ödül ve Ceza Sistemini Kullanmak	44
2.12. İlgili Araştırmalar	44

BÖLÜM III

YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Yöntemi/ Deseni/ Modeli	49
3.2. Evren ve Örneklem/ Araştırma Grubu	49
3.3. Verilerin Toplanması	51
3.4. Veri Toplama Aracının Güvenirlik Ölçümleri	54
3.5. Verilerin Çözümlemesi ve Yorumlanması	54

BÖLÜM IV

BULGULAR VE YORUM

4.1. Motivasyonun Olumsuz Davranışlar Üzerindeki Etkisine İlişkin Öğrenci Görüşleri	56
4.1.1. Dışsal Motivasyonun Olumsuz Davranışlara Etkisine İlişkin Öğrenci Görüşlerine Ait Bulgular	56
4.1.2. İçsel ve Dışsal Motivasyonun Olumlu Davranışlara Etkisine İlişkin Öğrenci Görüşlerine Ait Bulgular	58
4.1.3. İçsel Motivasyonun Olumsuz Davranışlara Etkisine İlişkin Öğrenci Görüşlerine Ait Bulgular	59
4.2. Motivasyonun Etkisi ile Olumsuz Davranışlara Eğilimin Cinsiyete Göre Değişimine İlişkin Bulgular	60

4.2.1. Dışsal Motivasyonun Etkisi ile Olumsuz Davranışlara Eğilimin Cinsiyete Göre Değişimine İlişkin Bulgular	60
4.2.2. İçsel ve Dışsal Motivasyonun Etkisi ile Olumlu Davranışlara Eğilimin Cinsiyete Göre Değişimine İlişkin Bulgular	61
4.2.3. İçsel Motivasyonun Etkisi ile Olumsuz Davranışlara Eğilimin Cinsiyete Göre Değişimine İlişkin Bulgular	61
4.3. Motivasyonun Olumsuz Davranışlara Etkisinin Sınıf Seviyesine Göre Değişimine İlişkin Bulgular.....	62
4.3.1. Dışsal Motivasyonun Olumsuz Davranışlara Etkisinin Sınıf Seviyesine Göre Değişimine İlişkin Bulgular	62
4.3.2. İçsel ve Dışsal Motivasyonun Olumlu Davranışlara Etkisinin Sınıf Seviyesine Göre Değişimine İlişkin Bulgular	63
4.3.3. İçsel Motivasyonun Olumsuz Davranışlara Etkisinin Sınıf Seviyesine Göre Değişimine İlişkin Bulgular	64

BÖLÜM V

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

5.1. Sonuç ve Tartışma.....	67
5.1.1. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Demografik Özelliklerine Ait Sonuçlar ve Tartışma	67
5.1.2. Dışsal Motivasyonun Olumsuz Davranışlara Etkisine İlişkin Öğrenci Görüşlerine Ait Sonuçlar ve Tartışma	67
5.1.3. İçsel ve Dışsal Motivasyonun Olumlu Davranışlara Etkisine İlişkin Öğrenci Görüşlerine Ait Sonuçlar ve Tartışma	69
5.1.4. İçsel Motivasyonun Olumsuz Davranışlara Etkisine İlişkin Öğrenci Görüşlerine Ait Sonuçlar ve Tartışma	72
5.1.5. Dışsal Motivasyonun Etkisi ile Olumsuz Davranışlara Eğilimin Cinsiyete Göre Değişimine İlişkin Sonuçlar ve Tartışma	73
5.1.6. İçsel ve Dışsal Motivasyonun Etkisi ile Olumlu Davranışlara Eğilimin Cinsiyete Göre Değişimine İlişkin Sonuçlar ve Tartışma	73
5.1.7. İçsel Motivasyonun Etkisi ile Olumsuz Davranışlara Eğilimin Cinsiyete Göre Değişimine İlişkin Sonuçlar ve Tartışma	74
5.1.8. Dışsal Motivasyonun Olumsuz Davranışlara Etkisinin Sınıf Seviyesine Göre Değişimine İlişkin Sonuçlar ve Tartışma	74

5.1.9. İçsel ve Dışsal Motivasyonun Olumlu Davranışlara Etkisinin Sınıf Seviyesine Göre Değişimine İlişkin Sonuçlar ve Tartışma.....	74
5.1.10. İçsel Motivasyonun Olumsuz Davranışlara Etkisinin Sınıf Seviyesine Göre Değişimine İlişkin Sonuçlar ve Tartışma	75
5.2. Öneriler	77
KAYNAKÇA.....	78
EKLER	88
Ek 1. Araştırma Ölçeği.....	88
Ek 2. Araştırma İzni Onay Yazısı	92

TABLolar:

Tablo	Sayfa No
Tablo 1 Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Cinsiyet Faktörü Bakımından Dağılımları..	50
Tablo 2 Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Sınıf Düzeyi Faktörü Bakımından Dağılımları	50
Tablo 3 Ölçeğe Ait Faktörler İçin Cronbach Alpha Değerleri	54
Tablo 4 Dışsal Motivasyonun Olumsuz Davranışlara Etkisine İlişkin Öğrenci Görüşlerine Ait Bulgular	56
Tablo 5 İçsel Ve Dışsal Motivasyonun Olumlu Davranışlara Etkisine İlişkin Öğrenci Görüşlerine Ait Bulgular	58
Tablo 6 İçsel Motivasyonun Olumsuz Davranışlara Etkisine İlişkin Öğrenci Görüşlerine Ait Bulgular	59
Tablo 7 Dışsal Motivasyonun Olumsuz Davranışlara Etkisine İlişkin Öğrenci Görüşlerine Ait Puanların T-Testi Sonuçları	60
Tablo 8 İçsel Ve Dışsal Motivasyonun Olumlu Davranışlara Etkisine İlişkin Öğrenci Görüşlerine Ait Puanların T-Testi Sonuçları	61
Tablo 9 İçsel Motivasyonun Olumsuz Davranışlara Etkisine İlişkin Öğrenci Görüşlerine Ait Puanların T-Testi Sonuçları	61
Tablo 10 Dışsal Motivasyonun Olumsuz Davranışlara Etkisinin Sınıf Düzeyine Göre Değişimine İlişkin ANOVA Sonuçları	62
Tablo 11 Tukey HSD Testi Sonuçları.....	63
Tablo 12 İçsel Ve Dışsal Motivasyonun Olumlu Davranışlara Etkisinin Sınıf Düzeyine Göre Değişimine İlişkin ANOVA Sonuçları	64
Tablo 13 İçsel Motivasyonun Olumsuz Davranışlara Etkisinin Sınıf Düzeyine Göre Değişimine İlişkin ANOVA Sonuçları	65
Tablo 14 Tukey HSD Testi Sonuçları.....	65

ŞEKİLLER

Şekil 1 İçsel ve Dışsal Motivasyon Kaynakları Arasındaki İlişki	10
Şekil 2 Maslow'un İhtiyaçlar Hiyerarşisi	13
Şekil 3 Motivasyonla İlgili Yaklaşımlar	15
Şekil 4 Motivasyon Süreci	17

BÖLÜM I

GİRİŞ

Eğitim bireyin davranışlarında kendi yaşantıları yoluyla, kasıtlı olarak istendik davranış değiştirme süreci (Ertürk,1994) olarak tanımlanır. Eğitim süreci içerisinde istendik davranışlar oluşturabilmek için doğru hedefler belirlemek, bu hedeflere ulaşabilmek için ise, uygun yöntemler seçmek önemlidir. İşte bu noktada hedefe ulaşmada nasıl bir yol izleneceği önem kazanmaktadır.

İnsanları belli bir hedefe yönlendirmede etkili olan yol motivasyondur (Alan,2006). Motivasyon davranışların nasıl değiştirileceğini ve ne şekilde yönlendirileceğini inceler. Ayrıca davranışın kaynağıyla ve davranışın şiddetinin nasıl arttırılacağıyla ilgilenir (Özen,2010). Motivasyon, bireye enerji kazandırıp, bireyi davranış için istekli hale getirdiği için (Çelik,2003), eğitimin davranış kazandırma süreci olduğu da göz önüne alınırsa motivasyon; kaynağı, etki alanı ve etki derecesi farklı da olsa öğrenmede önemli bir yere sahiptir (Acat ve Yenilmez,2004). Bu nedenle eğitimde motivasyon önemle üzerinde durulması gereken bir konudur.

Motivasyon, okuldaki öğrenci davranışlarının yönünü, şiddetini, kararlılığını ve hızını belirler. Ayrıca güdülenme, okulda ve sınıfta gözlenen öğrenme güçlüklerinin ve disiplin olaylarının kaynaklarından (Çelik,2003). Eğitim öğretim faaliyetlerinde güdülerin etkisini olumlu yönde kullanabilmek, bu kavramın eğitim alanında açıkça ortaya konmasına bağlıdır (Sancı,2002). Motivasyonun, eğitim-öğretim süreçlerinde öğrenci başarısını etkileyen en önemli sebeplerden biri (Akbaba,2006) olmasının yanı sıra, sınıf yönetimi açısından da önemi büyüktür. Eğer sınıf düşük motivasyonlu öğrencilerden oluşuyorsa, bu ortamda sınıf yönetimi oldukça zor olacaktır (Yılmaz,2007). Özellikle günümüzde öğrencilerin sınıf içi davranışlarını kontrol etmek ve sınıf disiplinini sağlamak oldukça güçtür. Bu nedenle bu durumu oluşturan sebeplerden motivasyon eksikliğini öğrenme ortamında göz ardı etmemiz mümkün değildir (Akbaba,2006). İstenmeyen öğrenci davranışları ile mücadele etmek, sınıf disiplinini sağlamak ve öğrencileri istendik davranışlara yönlendirmek için öğrenciler tam olarak motive edilmelidir (Özdemir,2008). İşte bu noktada olumlu bir sınıf atmosferi oluşturmak, öğrencinin öğretmenine güvenmesini sağlayacaktır. Bunun

sonucunda da, öğrencinin derse karşı tutumu olumlu olacak, motivasyonu yükselecek ve başarıma isteği artacaktır (Deniz, Avşaroğlu ve Fidan,2006). Bu açıdan baktığımızda sınıf etkinliklerinin temel hedefi öğrencilerin dikkatini çekmek ve onların öğrenmeye daha fazla motive olmalarını sağlamaktır (Sancı,2002). Bu amaçla, öğrencilerin motive olma durumlarına göre, olumlu veya olumsuz davranışlara eğilimlerini belirlemek gerekli görülmüştür.

1.1.Problem Durumu

Eğitim; bireyde kendi yaşantısı yoluyla oluşan istendik davranış değiştirme süreci (Ertürk,1994) olarak tanımlanır. Yani eğitim ile bireye davranış kazandırmak veya bireyde davranış değişikliği oluşturmak amaçlanır. O halde bireylerin çeşitli davranış ve öğrenme eksiklikleri ile eğitim ortamına katıldıkları söylenebilir. Dolayısıyla her eğitim ortamında sorun niteliği taşıyan davranışların olması normal bir durumdur. Burada yapılması gereken, olabildiğince bu davranışların oluşmasını engelleyecek ve var olan olumsuz davranışları ortadan kaldıracak çözümler üretmektir. Eğitimin bir süreç olduğu düşünülürse; bu süreçte istendik davranışlar bireyde yerleştirilmeye çalışılırken, istenmeyen davranışlar istendik davranışlara dönüştürülürken olumlu ve yapıcı yöntemlerin kullanılmasının sonuca ulaşmayı kolaylaştıracağı söylenebilir.

Eğitim ortamlarında meydana gelen istenmeyen davranışları ortadan kaldırmak için birçok yöntem kullanılır. Sınıf kurallarını hatırlatma, sözel olarak uyarma, açıklama yapma, dersten sonra konuşma, görmezden gelme, rehberlik servisine gönderme, eksi not verme ve soru sorma (Danaoğlu,2009), davranışın nedenleri hakkında çocukla konuşma ve aile ile işbirliği yapma (Siyez,2009), samimi bir sınıf ortamı oluşturma, olumlu davranış gösteren öğrenciler ile diyalog kurmasını sağlama, gözlerinin içine bakma, olumlu davranışları diğerlerine örnek olarak gösterme (F.Korkmaz, N.Korkmaz ve Özkaya,2007), öğrenciyi derse katmaya çalışma, anlatılanları anlayıp anlamadığını sorma, öğrencinin ilgisini çekecek öğretim materyalleri kullanma, öğrencilerin arasında dolaşma (Güleç ve Alkış,2003), çocukların motivasyonunu arttırmaya çalışma, öğrencilere okulu sevdirmeye ve sosyal etkinlikleri zenginleştirme (Siyez,2009) bu yöntemlerden bazılarıdır. Kullanılan yöntemlere bakıldığında motivasyon kavramının da bu süreçte önemli bir rol üstleneceği söylenebilir.

İnsanları belirli bir hedefe güdülemenin yolu motivasyondur (Alan,2006). Bireye enerji vererek, davranış için istekli hale gelmesinde etkili olduğu için (Çelik,2003) motivasyonun, eğitim süreci içerisinde öneminin büyük olduğu söylenebilir. Bu nedenle eğitimde motivasyon üzerinde durulması gereken bir konudur. Motivasyonun hem eğitimde başarının artırılmasında hem de sınıf yönetiminin sağlanmasında etkisi vardır. Öğrenci motivasyonunun düşük olduğu bir sınıfta, sınıf yönetimi zor olur (Yılmaz,2007). Öğretmenler, özellikle günümüzde davranışların kontrolü ve sınıf disiplini konusunda sorun yaşamaktadır. Dolayısıyla bu durumun sebeplerinden olan motivasyon eksikliği göz ardı edilmemelidir (Akbaba, 2006). Öğrencilerin istenmeyen davranışları ile başa çıkmak ve disiplini sağlamak, ayrıca öğrencide istendik davranışlar oluşturmak için, öğrencinin motive edilmesi gerekir (Özdemir,2008). İşte bu nedenle eğitim ortamında motivasyonu yüksek tutacak uygulamalara yer verilmesi önem taşımaktadır. Uygun yöntem ve uygulamanın seçilebilmesi için ise; hem davranışları ortaya çıkaran nedenlerin hem de bireyleri motive eden kaynakların neler olduğunun bilinmesi gerekir.

Bu çalışmanın amacı da, motivasyonun öğrencilerin olumsuz davranışları üzerindeki etkisi hakkında bilgi toplamak ve eğitimde istenmeyen davranışların önlenmesi sürecinde motivasyonun ne şekilde kullanılabileceği konusunda bu bilgiler ışığında yol gösterici olmaktır.

1.2. Araştırmanın amacı

Araştırmanın genel amacı; motivasyonun öğrencilerin olumsuz davranışları üzerindeki etkisi hakkında, resmi ortaokullarda öğrenim gören öğrencilerin görüşlerini almaktır. Ayrıca öğrencilerin davranış eğilimlerinin cinsiyet ve sınıf düzeyine göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek ve elde edilen bulgular doğrultusunda öneriler geliştirmek araştırmanın diğer bir amacıdır.

1.3. Problem Cümlesi

Öğrencilerin olumsuz davranışlara eğilimlerinde motivasyonun etkisi var mıdır? Bu etki çeşitli değişkenler açısından fark göstermekte midir?

1.4. Alt Problemler

1. Öğrencilerin olumsuz davranışlara eğilimlerinde dışsal motivasyonun etkisi var mıdır?
2. Öğrencilerin olumlu davranışlara eğilimlerinde içsel ve dışsal motivasyonun etkisi var mıdır?
3. Öğrencilerin olumsuz davranışlara eğilimlerinde içsel motivasyonun etkisi var mıdır?
4. Öğrencilerin olumsuz davranışlara eğiliminde dışsal motivasyonun etkisi cinsiyet ve sınıf düzeyine göre anlamlı fark göstermekte midir?
5. Öğrencilerin olumlu davranışlara eğiliminde içsel ve dışsal motivasyonun etkisi cinsiyet ve sınıf düzeyine göre anlamlı fark göstermekte midir?
6. Öğrencilerin olumsuz davranışlara eğiliminde içsel motivasyonun etkisi cinsiyet ve sınıf düzeyine göre anlamlı fark göstermekte midir?

1.5. Sayıtlar

1. Katılımcılar, veri toplama aracı olarak kullanılan ölçek sorularına objektif olarak ve içtenlikle cevap vermiştir.
2. Araştırmada kullanılan ölçekteki sorular ölçülmek istenen özellikleri ölçebilecek niteliktedir.

1.6. Kapsam ve Sınırlılıklar

Bu araştırma 2013-2014 eğitim öğretim yılında Nevşehir il merkezi ve Acıgöl ilçe merkezindeki resmi orta okullarda öğrenim gören öğrenciler ile sınırlıdır.

1.7. Tanımlar

Motivasyon: Motivasyon, insan ve hayvan organizmasını davranışa iten, bu davranışların şiddet ve enerjisini belirleyen, davranışlara yön veren ve bunların devam etmesini sağlayan iç ve dış sebepler ile bunların işleyiş mekanizmasını içerir (Özdemir,2008).

İçsel Motivasyon: Bireyin içinde bulunan ihtiyaçlarına karşı gösterdiği tepkilerdir (Selçuk,2005)

Dışsal Motivasyon: Bireyin dışından gelen etkileri barındıran motivasyondur (Selçuk,2005)

Öğrenme: Tekrar ve yaşantı ile bireyin davranışlarında gözlemlenen kalıcı izli değişimlerdir (Dönmezer,1996)

Davranış: Organizmanın dışarıdan gözlemlenebilen ya da gözlemlenemeyen, açık ya da örtük olan etkinliklerinin tamamıdır (Senemoğlu,2012).

İstendik Davranış: Belli bir eğitim faaliyetiyle öğrencinin kazanması istenen duygusal, düşünsel, teknik ve akademik yeterliliklerin tamamıdır (Aydın,2000).

Olumsuz (istenmeyen) davranış: Sınıfta eğitim ve öğretim faaliyetlerini olumsuz olarak etkileyen her türlü davranıştır (Çelik,2002).

BÖLÜM II

2.1. Motivasyonun Tanımı

Motivasyon kavramı ile ilgili bu zamana kadar birçok tanım yapılmıştır. Güdülenme kelimesinin İngilizcesi “motivation” (Keskin,2008), “hareket etmek” anlamındaki eski Latin “Movere” kelimesine dayanır (Şimşek, Akgemci ve Çelik,2010). Psikolojide motiv-güdü kavramı, belirlenen hedef doğrultusunda davranışı başlatmayı ve sürdürmeyi açıklar (Acuner,2010). Eryılmaz (2010) motivasyonu, organizmanın harekete geçmesini sağlayan ve davranışına yön veren içsel ve dışsal faktörler, olarak tanımlar. Motivasyonun , organizmayı davranışa sevk eden, bu davranışların şiddet ve enerjisini belirleyen, davranışa yön veren ve davranışın devam etmesini sağlayan iç ve dış faktörleri ve bunların işleyiş mekanizmasını içerdiği söylenebilir (Özdemir,2008).

Motivasyon kavramı yapılan diğer tanımlarda şu şekilde açıklanmıştır: Bentley (1999) motivasyonu, “Bir insanın içinde bulunan, o insanın olumlu ya da olumsuz belli bazı eylemlerde bulunmasını ve belirli bireysel isteklerine ulaşmasını ve böylece tatmin olmasını sağlayan güç.” biçiminde tanımlamaktadır (Akt. Çakır,2013). Motivasyon, insanları etkilemek ve teşvik etmek, aynı zamanda insanların bir amaca ulaşmak için harekete geçmelerini sağlamaktır (Alan,2006). İnsan karmaşık bir yapıdadır ve bir işi başarabilmek için doğrudan gözlenemeyen bir enerjiye ihtiyacı vardır. İşte bu enerji motivasyon olarak tanımlanabilir (Çolakoğlu,2009). Motivasyon, organizmayı harekete geçiren durum (Bacanlı,2003), bireyin ihtiyaçlarını karşılamak istemesinden kaynaklanan bir güç (Yüksel,2000), içsel koşullar altındaki hedef yönelimli davranış (Çelik,2003), öğrencilerin bir konuya olan ilgilerinin derecesi (Sancı,2002) olarak da açıklanır. Ayrıca öğrenme motivasyonu da; bireyin öğrendiklerini anlamlı ve değerli bularak öğrendiklerinden faydalanmasıdır (Akbaba,2006).

Motivasyon tanımlarına baktığımızda motivasyonun; organizmayı bir davranışta bulunması için harekete geçiren etki olarak açıklandığı görülmektedir. Motivasyon, davranışın kaynağı ile ilgilendir. Davranışa nasıl yön verileceğini veya davranışın yoğunluğunun nasıl artırılacağını belirlemeye çalışır (Keskin,2008). Akademik süreçte motivasyon, bir görevin etkili bir şekilde yapılmasına ve bu görevde dikkatin sağlanmasına fırsat tanır (Tonguç,2013).

Motivasyonun temelinde üç faktör bulunur (Özen,2010):

- Bireyin özünde bulunan ve onun davranışlarını şekillendiren güçler ile bunları harekete geçiren çevresel faktörlerin aracılığıyla davranışın tetiklenmesi
- Bir hedefe ulaşmak için davranışın değerlendirilmesi
- Birey tarafından algılanan amaca göre davranışın devam ettirilmesidir.

Buna göre motivasyon; hedeflenen davranışı başlatan, davranışın yönünü ve şiddetini belirleyen, davranışın devam etmesini sağlayan bir etkidir (Silah,2001). Davranışın ne olduğu veya nerede yapıldığı fark etmeksizin, her davranışın altında mutlaka bir güdü veya güdüler zincirinin olduğu unutulmamalıdır (Cüceloğlu,2000).

2.2. Motivasyon Türleri

Motivasyon, bireyi harekete geçiren gücün kaynağına göre, içsel ve dışsal motivasyon olarak ikiye ayrılır (Eryılmaz,2010).

2.2.1. İçsel Motivasyon

İçsel motivasyon; bireyin kendi ihtiyaçlarına yönelik gösterdikleri tepkilerdir (Selçuk,2000). Bireyin kendi isteğiyle, severek ve dışardan birinin yönlendirmesine ihtiyaç duymadan sergilediği davranışların içsel motivasyondan kaynaklandığı söylenebilir (Yılmaz,2007). Dolayısıyla içsel motivasyon da bireyin bir davranışı sergilemesindeki itici gücün, davranışın sonucunun kendi ihtiyaçlarına cevap verebilir nitelik taşıması, olduğu söylenebilir.

İçsel motivasyon araçları, doğrudan işin kendisiyle ilgilidir ve işin içeriğinden kaynaklanır (Ersarı ve Naktiyok,2012). Burada bireyi işin kendisi motive eder (Selen,2016). Örneğin; öğrencilerdeki memnuniyet, hoşnutluk veya bireysel tatminin içsel motivasyon biçimi olduğu söylenebilir (Durmuş, t.y.). Öğrenciler katıldıkları bir etkinlikte ihtiyaçlarının karşılanacağını anladıkları zaman bu etkinliğe karşı içsel olarak güdülenirler. Bu nedenle öğrenme etkinlikleri, öğrenci ihtiyacını karşılayacak ve onların hedefe ulaşmalarını sağlayacak şekilde düzenlenirse, öğrencinin bu etkinliklere içten güdülenmiş olarak katılmaları sağlanabilir (Öncü,2000).

İçsel motivasyonda;

- İhtiyaç
- Arzu
- İlgi
- Sevgi

bireyi harekete geçiren en önemli faktörlerdir.

Bunun yanında içsel güdüyü destekleyen faktörler şu şekildedir (Bodamyalı,2008):

- Sırtını okşama
- Sosyal destekleyiciler
- Cesaret verici ödevler
- Farklı becerilerin üstesinden gelme arzusu
- Destekleyici sınıf atmosferi
- Kişinin istekli olması
- Eğitim yaşantısından memnun olma
- Yeteneklerine güvenme
- Umutsuzluktan kaçınma
- Başarı fırsatları yaratma
- Kişileri birey olarak değerlendirme
- Risk alma davranışını cesaretlendirme
- İlgiyi iletişime katma
- Benlik saygısını ve kendini değerli bulma duygusunu artırma
- Güvenle kabul etme
- Bilgi edinme arzusu
- İçgörü geliştirme
- Merak
- Seçimlerinde özgür olma
- Özdeşleşme, içselleştirme

Bu bilgiler ışığında, bireyi içsel olarak motive edecek faktörleri dikkate alarak düzenlenecek bir eğitim ortamının veya eğitim etkinliğinin, istenen sonuca ulaşılması konusunda oldukça yardımcı olacağı söylenebilir.

2.2.2. Dışsal Motivasyon

Dışsal motivasyon; bireyin dışında bulunan etkilerdir (Selçuk,2000). Bireye dışarıdan verilen pekiştiricilerin etkisi ile dışsal güdülenme oluşur. Örneğin; öğrencinin öğretmenden tepki almamak için veya öğretmenin övgüsünü ve beğenisini kazanmak için ders çalışması dışsal güdülenmeden kaynaklanır (Alpanık,2011). Ödül, cezadan kaçınma veya mecburiyet dışsal motivasyon biçimi olarak görülebilir (Durmuş, t.y.).

Dışsal motivasyon, bir eylemin ayırt edilebilir bir sonuç elde etmek için yapıldığını gösteren yapıdır. Bu nedenle dışsal motivasyon; araçsal değerinden ziyade, yalnızca eylemin kendisinden gelen zevk için yapılmasını ifade eden içsel motivasyondan farklıdır (Deci ve Ryan,2000).

Eğitimde önemi sıkça belirtilen dönüt, en fazla kullanılan dışsal karşılıklardandır. Eğer uzun vadeli başarı ve çaba söz konusu ise, eğitimciler öğrencilerin dışsal motive olmasını fazla tercih etmezler. Çünkü dışsal uyarıcı (ödül veya ceza) ortadan kalkınca öğrenci motivasyonunun da kaybedileceği öngörülür (Yılmaz,2007). Örneğin; ebeveynlerinin yaptırımlarından korktuğu için ödevini yapan bir öğrenci dışsal olarak motive olmuştur. Çünkü; ödevini yaptırımlardan kaçınmak için yapar. Benzer şekilde; ödevi, seçtiği kariyer için değerli bulduğundan yapan bir öğrenci de dışsal olarak motive olmuştur. Çünkü o da ödevi ilginç bulduğu için değil, araçsal değeri için yapar (Deci ve Ryan,2000). Bu durumda dışsal etki ortadan kalktığında birey davranışı sürdürmek için herhangi bir çaba göstermeyecek ve davranışın kalıcılığı sağlanamayacaktır.

Dışsal motivasyonda etkili olan faktörler;

- Ödüller
- Çevreden davranışa yansıyan tüm etkiler
- Çevrenin davranışı kontrol etmesi

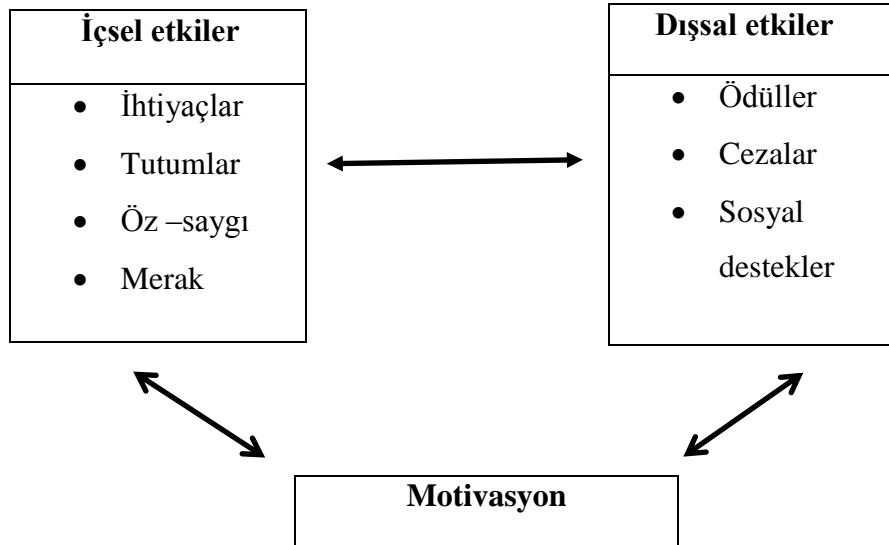
şeklindedir.

Ayrıca dışsal güdüyü destekleyen faktörler de şu şekilde sıralanabilir (Bodamyalı,2008):

- Not
- Mükafat
- Ödül
- Sertifika
- Kupa
- Madalya
- Kulüp, dernek üyeliği
- Rekabet
- Tasdik edilme arzusu
- Arkadaş baskısı

Dışsal faktörlerin motivasyonu sağlamada önemli bir yeri vardır ancak çoğu zaman içsel faktörler olmadan dışsal faktörler gereken motivasyonu sağlayamazlar (Ersarı ve Naktiyok,2012). Örneğin öğrenci, beklentisi ile bu beklentiyi gerçekleştirmek için harcadığı çabanın sonucu arasında bir tutarlılık bulamazsa motivasyon kaybı yaşayabilir. Bu nedenle öğrencinin hedef doğrultusunda gösterdiği çabayı sürdürmesi için hem içsel hem de dışsal olarak motive edilmesi gerekir (Dede ve Argün,2004).

İçsel ve dışsal motivasyonun kaynakları arasındaki ilişki aşağıdaki gibi ifade edilebilir:

Şekil 1: İçsel ve dışsal motivasyon kaynakları arasındaki ilişki (Yazıcı,2015)

Şekil incelendiğinde, içsel ve dışsal motivasyon etkilerinin birbirleri ile ilişkili olduğu, dolayısıyla motivasyon üzerinde de birlikte etki ettiği görülür. Okul ortamı düşünüldüğünde her iki motivasyon kaynağı da önem taşır. Ayrıca öğrenim kademesi ve gelişime bağlı olarak motivasyon kaynaklarının etkisi artar veya azalır (Yazıcı,2015). Önemli olan öğretmenin içsel ve dışsal motivasyonu dengeli kullanmayı başarmasıdır. Öğrencinin içsel olarak motive olduğu bir etkinlik varsa bu noktada öğretmen dışsal motivasyonu kullanırken dikkat etmelidir. Çünkü öğrencinin ilginç, anlamlı ve değerli gördüğü bir etkinlikte dışsal motivasyonu kullanmaya gerek kalmaz. Ancak öğrenci için etkinliğin ilgi çekiciliği, anlamı ve değeri daha az ise motivasyonu arttırmak adına dışsal ödüller kullanmak gerekir. Dışsal motivasyonu etkili kullanabilmek için öğrenci iyi tanınmalıdır ve öğrencinin ihtiyaçlarının karşılanma düzeyi bilinmelidir. Çünkü karşılanmış ihtiyaçlar motive edici özelliğe sahip değildir (Ergün,2012).

2.3. Motivasyon İle İlgili Yaklaşımlar

İnsan davranışlarını açıklamaya çalışan kuramlar tarafından motivasyon kavramı (Yılmaz,2007); Davranışçı Yaklaşım, Sosyal Öğrenme Yaklaşımı, Hümanistik Yaklaşım ve Bilişsel Yaklaşım ile açıklanmıştır.

2.3.1. Davranışçı Yaklaşım

Organizma, pekiştirilen davranışları tekrarlama eğilimi gösterir. Bu durum pekiştireç kullanarak bireyin davranışlarının şekillendirilmesine olanak tanır (Erden ve Akman,2012). Davranışçı yaklaşımı benimseyen psikologlar davranışları ödüllerin şekillendirdiğini (Özdemir,2008) ve öğrenmede pekiştireçlerin içsel ihtiyaçlardan daha fazla önem taşıdığını (Ergün,2012) belirtirler. Bu yaklaşıma göre; öğrencinin öğrenmeye güdülenmesinde, başarının yüksek notla, yıldızla veya aferin, çok güzel gibi sözel mesajlarla ödüllendirilmesi etkili olur (Erden ve Akman,2012). Örneğin, sınıfta öğrenci öğretmenin veya arkadaşının sorduğu soruya doğru cevap verdiğinde uygun pekiştireç alırsa, hem sorulara cevap vermek için güdülenecek hem de öğrenmeye olan isteği artacaktır (Alan,2006).

Davranışsal yaklaşım okullarda yaygın olarak kullanılır ama öğrencileri güdüleme konusunda tartışılan bir yaklaşımdır (Akbaba,2006). Davranışçı yaklaşım anlaşıldığı üzere dışsal güdülenmeye dayalıdır (Selçuk,2012). Bu yaklaşımla oluşan öğrenci

davranışları ise; zamanla öğrenmenin etkililiğine ve sürekliliğine zarar verebilir (Özdemir,2008). Öğrenci kendi amaçları doğrultusunda davranmak yerine, ödül getirecek davranışlara yönelebilir (Ergür,2002). Yani davranışları sadece ödül için yapar hale gelebilir. Bu nedenle bireyin içsel olarak kendisini pekiştirmesi ve yönlendirmesi daha fazla istenen bir durumdur (Erden ve Akman,2012).

2.3.2. Bilişsel Yaklaşım

Bilişsel yaklaşım davranışçı yaklaşıma karşıt görüşleri barındırır. Davranışçı yaklaşımda dışsal faktörler önem taşırken, bilişsel yaklaşımda içsel faktörler önemlidir (Selçuk,2012). Yani davranışçı yaklaşımda dışsal motivasyon, bilişsel yaklaşımda ise içsel motivasyon ön plana çıkar (Ergün,2012).

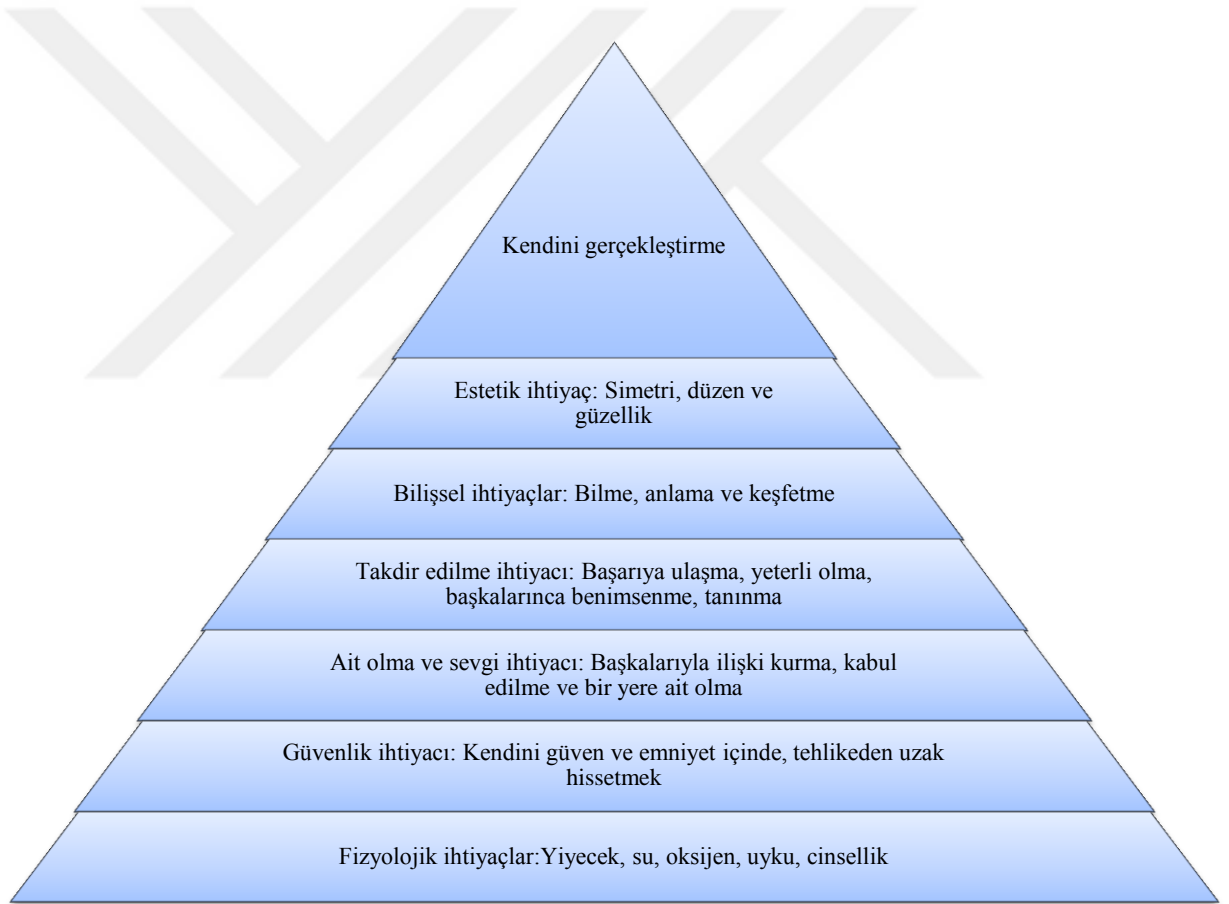
Bilişsel yaklaşımı benimseyenler, bireylerin dış uyarıcılardan çok, bu uyarıcıları yorumlama şekillerine göre tepki verdiklerini (Akbaba,2006), ayrıca davranışların; plan, amaç, şema ve yüklemelerle başlatılıp, kontrolünün de bu şekilde sağlandığını ileri sürerler (Acar,2009). Bu yaklaşım, insan davranışları için aktif bir süreci savunur (Yazıcı,2015). Yani birey bir davranışı yapıp yapmayacağına kendi karar verir. Birey davranışları arasında seçim yapabilmek için, bu davranışların olası sonuçlarının farkında olmalıdır. Bu sebeple davranışı sergilemeden önce zihinsel süreçlerini kullanıp değerlendirme yapar ve hedef belirler. Daha sonra da belirlediği hedeflere ulaşmak için ne yapacağına karar verir ve bunları uygular (Yılmaz,2007).

Bilişsel yaklaşımı savunanlar motivasyon konusunda bireylerin ihtiyaçları üzerinde daha fazla dururlar. Bu ihtiyaçların verilen kararları ve bireyin davranışlarını etkilediğini belirtirler (Özdemir,2008). Bilişsel kuramcılara göre, öğrenci motivasyonunun sağlanmasında, öğrencinin amaçları çok önemlidir. Ayrıca öğrencilerin başarılarını ve başarısızlıklarını açıklarken ortaya koydukları sebepler ile yüksek motivasyona sahip olmaları arasında yakın bir ilişki olduğu söylenebilir (Ergür,2002). Bu nedenle öğretmenler, öğrencilerin merak uyandırma, kavramsal zıtlık oluşturma gibi içsel ihtiyaçlarını harekete geçirecek etkinlikler yapmalıdır (Selçuk,2012). Ayrıca bilme ve öğrenme merakı, geribildirim alma, çaba gösterme, hedefe ulaşma ve başarıma ihtiyacı gibi, öğrencilerin sahip olduğu içsel özelliklerin, motivasyonun en önemli unsurları (Akbaba,2006) olduğu unutulmamalıdır.

2.3.3. İnsancıl Yaklaşım

İnsancıl yaklaşımda da, bilişsel yaklaşımda olduğu gibi içsel motivasyon kaynaklarına vurgu yapılır (Yazıcı,2015) ve güdülenme, insanın büyüme ve gelişmesini sağlayan, etkin bir iç güdü olarak görülür (Koç,2000).

Abraham Maslow'un temsilcisi olduğu bu görüşe göre, bireyin motive olmasının temelinde ihtiyaçlar vardır. Bunlar; temel ihtiyaçlar ve üst düzey ihtiyaçlar olmak üzere iki başlıkta toplanır (Ergün,2012). Maslow, insanların bu ihtiyaçlarını önem sırasına göre dizmiş ve ihtiyaçlar hiyerarşisini oluşturmuştur (Erden ve Akman,2012). Bu hiyerarşi şu şekildedir:

Şekil 2: Maslow'un İhtiyaçlar Hiyerarşisi (Selçuk, Z. , 2012)

Bu hiyerarşiye göre; bir alt basamakta bulunan ihtiyaç belirli bir düzeyde giderilmediği sürece, bir üst basamaktaki ihtiyaç giderilmeye çalışılmaz. Fiziyojik ihtiyacını (aç, uykusuz ve susuz) karşılamamış bir öğrencinin, bilme (merakını giderme) ihtiyacını karşılamaya çalışması mümkün değildir (Ergün,2012).

İnsancıl yaklaşımda, birey zihinsel, duygusal ve sosyal faktörler içerisinde bir bütün olarak incelenir. Ayrıca bu faktörlerin öğrenme ve güdülenmedeki etkisinin nasıl olduğu üzerinde durulur (Akbaba,2006). Bu yaklaşıma göre motivasyonun kaynağı bireyin kendini gerçekleştirmek istemesidir. Kendini gerçekleştirme eğilimi insanın kalıtsal özelliğidir, birey bu eğilimle dünyaya gelir ve doğuştan motive edilmiştir (Yazıcı, 2015).

İnsancıl yaklaşım öğrenci merkezli eğitimi önerir (Akbaba,2006). Öğretmenler öğrencileriyle koşulsuz kabule dayanan, içten ve empatik bir ilişki kurmalıdır (Yazıcı,2015). Ayrıca programa aşırı bağlı kalmadan özerk davranılmalıdır. Bu davranışlar öğrenci motivasyonunun bozulmaması için önemlidir (Akbaba,2006).

2.3.4. Sosyal Öğrenme Yaklaşımı

Bu kuram, hem davranışçı hem de bilişsel yaklaşımın özelliklerini taşır, ayrıca bu yaklaşımlara yeni boyutlar kazandırır. Sosyal öğrenme kuramına göre bizi etkileyen sadece dışsal uyarıcılar olmadığı gibi, sadece içsel uyarıcılar da değildir. Bireyin davranışında çevresel faktörler ve bilişsel özellikler ile birlikte, özyeterlik, bağımlılık, başarı, saldırganlık gibi kişisel özellikler de etkili olur. Yani davranışlar çevresel faktörler ile, bilişsel ve kişisel özelliklerin etkileşimi sonucunda oluşur (Selçuk,2012).

Bu yaklaşım, bilgiyi kazanmayı ve bu bilgiyi davranışa dönüştürmeyi iki ayrı süreç olarak açıklar. Bilginin davranışa dönüştürülmesi için sonuçları birey açısından bir anlam taşımalıdır. Bu anlam bireyin davranışa güdülenmesini sağlar (Yazıcı,2015).

Birey bir iş için çabalamadan önce şu üç soruya cevap arar:

1. Sıkı bir çalışmanın sonucunda başarabilir miyim?
2. Başarılı olabilirsem bu davranışın sonucunda ne kazanacağım?
3. Bu iş ile ilgili ne hissediyorum?

Öğrencinin bu sorulara verdiği yanıt onun güdülenmesinde etkilidir. Örneğin bir öğrenci matematik dersini başaracağına ve öğreneceği bilgilerin kendisi için yararlı olacağına inanıyorsa ve matematik dersini çalışmayı da seviyorsa çalışma isteği artacak ve başarmak için çaba gösterecektir (Erden ve Akman,2012).

Sosyal öğrenme kuramına göre öğrenme için bir pekiştirece veya bir deneyime ihtiyaç yoktur. Birey diğer bireylerin davranışlarını gözlemleyerek öğrenebilir. Daha sonra öğrendiği bu bilgileri depolar ve ihtiyaç duyduğunda kullanır (Ergün,2012).

Motivasyon ile ilgili yaklaşımları aşağıdaki gibi özetlemek mümkündür:

Kuram	Kuramcı	Motivasyon Kaynağı	Temel Kavramlar
Davranışçı	Skinner	Dışsal pekiştirme	Birey çevresel uyaranlarla ve pekiştireçlerle davranır
Bilişsel	Weiner	İçsel pekiştirme	Birey inanç ve yüklemelere bağlı olarak davranır
İnsancıl	Maslow, Deci, McClelland	İçsel pekiştirme	Öz saygı, kendini kontrol ve tam işlevsel davranış önemlidir.
Sosyal Bilişsel	Bandura	İçsel dışsal pekiştirme	Birey amaç ve beklenti değerleri tarafından motive edilir.

Şekil 3: Motivasyonla İlgili Yaklaşımlar (Moore,K.D. , 2001 ; akt.Yazıcı,2015)

Motivasyon kuramları incelendiğinde, bireyleri davranışa yönlendiren, onları motive eden etkenlerin birbirinden farklı olduğu görülür. Bu nedenle, öğrenme sürecinde motivasyonu ve buna bağlı olarak verimliliği artırmak için, öğretmenlerin bu yaklaşımları iyi bilmesi, aynı zamanda etkili bir biçimde kullanması gerekir.

2.4. Motivasyonun Önemi

İnsan davranışlarına yön vermek için başvurulabilecek en güçlü yöntem motivasyon olarak görülür (Aydemir,2012). Çünkü; insanın doğası değişkendir ve insan çeşitli yollarla etki altına alınabilir (Kesici,2006). Bu nedenle ailede, işyerlerinde, okullarda ve hayatın daha birçok alanında motivasyonu artıracak birçok farklı yöntemle başvurulmuştur. Bireye istendik davranışların kazandırıldığı ve bireyin davranışlarını yönlendirmeye yönelik adımların atıldığı eğitim alanı da bunların başında gelmektedir.

Motivasyon bireyin arzularını, isteklerini, ihtiyaçlarını, dürtülerini ve ilgilerini içinde barındıran ve tüm insanlar için geçerli olan bir kavramdır (Obuz,2011). Dolayısıyla, bireyin başarılı ve verimli olması, istendik davranış kazanması büyük ölçüde motivasyona bağlıdır (Tahiroğlu,2015).

Her bireyin ihtiyaçları, istekleri ve beklentileri vardır ve bunların önemi kişiden kişiye değişir (Semerci,2005). Bu ihtiyaçların giderilmesi bireyin varlığını sürdürmesini sağlarken (Pekel,2001), eğer bu ihtiyaçlar tatmin edilmezse bireyde bir iç dengesizlik durumu ortaya çıkar (Şimşek, Akgemci ve Çelik,2010). Bu sebeple yaşamın sürdürülebilmesi için fizyolojik, psikolojik ve sosyal ihtiyaçların karşılanması önem taşır (Yanmaz,2010).

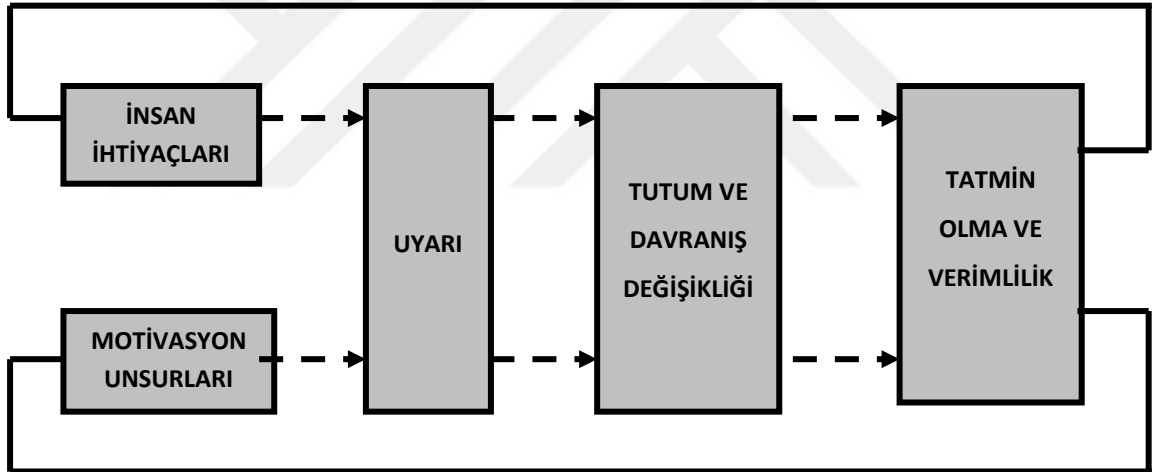
Bireyin davranışları ihtiyaçları doğrultusunda oluşur. O halde motivasyonun; insanın ihtiyaçları ile davranışları arasında bir aracı olduğu söylenebilir (Yanmaz,2010). Motivasyonun öğrenci davranışları üzerindeki etkisi büyüktür. Motivasyon öğrencinin okuldaki davranışlarının yönünü ve kararlılığını belirleyen en önemli güç kaynaklarından (Başbüyük ve Çıkılı,2002). Güdülenmiş ve güdülenmemiş öğrenci davranışları birbirinden farklıdır. Bu nedenle eğitimde istenilen başarıyı yakalamak için motivasyonu yüksek bireylere ihtiyaç vardır. Çünkü; güdülenmiş davranışlar yönü belli olan, büyük bir enerjiyle ve kararlılıkla yapılan davranışlardır (Keskin, t.y.). Dolayısıyla motivasyonun yüksek olması istenen amaca ulaşmayı kolaylaştırır. Motivasyonun eksik olduğu durumlar ise; derslerden uzaklaşmaya ve eğitim dışı faaliyetlere (arkadaş ile zaman harcama, televizyon izleme, telefon görüşmesi vb.) yönelmeye neden olur. (Akbaba ve Aktaş,2005). Öğrenme motivasyonunu içsel ve dışsal birçok faktörün etkilediği bilinmektedir. Çoğu zaman içsel faktörler olmadan dışsal faktörler motivasyonu sağlayamaz. Bu nedenle motivasyonun artmasındaki en büyük etken,

kişinin sahip olduğu düşünceler ve yaptığı etkinliklerdir. Dolayısıyla derslere ilgi göstermek ve öğrenilenleri yararlı bulmak motivasyonun artmasını sağlayacaktır (Aydemir,2012).

2.5. Motivasyon Süreci

Motivasyon; bireyin değerlerini, güdülerini, ihtiyaçlarını, gerilimlerini ve beklentilerini içerisinde barındıran bir kavramdır. Dolayısıyla motivasyon, davranışların belirlendiği, etkilendiği ve açıklandığı bir süreci ifade eder (Yanmaz,2010). Birey motivasyon ile birtakım etkilere maruz kalır ve böylece bu etkiler olmadan yapacağı davranıştan farklı bir davranış sergilemesi sağlanmış olur (Şimşek vd. 2010).

Her birey devamlı tatmin etmeye çalıştığı bazı ihtiyaçlara sahiptir. İşte bireydeki güdülenme süreci de bu ihtiyaçların ortaya çıkışı ile başlar (Sarıca,2013). Bu sürecin aşamaları aşağıdaki şekil ile açıklanabilir:

Şekil 4: Motivasyon Süreci (Aşıkoğlu, 1996 ; akt.Tütüncü, Küçükusta)

Şekilden de görüldüğü üzere bu süreci başlatan bireyin ihtiyaçlarıdır (Pekel,2001). Bunlar herhangi bir anda eksikliği hissedilen psikolojik veya sosyal ihtiyaçlar olabilir (Erdem,2008). Birey ihtiyaçlarının etkisi ile yoksunluk hissi yaşar. Bireyin psikolojik ve fizyolojik dengesini devam ettirmesi için de bu ihtiyaçlarının karşılanması gerekir (Atalay,2003). Bu sebeple bir ihtiyaç ortaya çıktığı zaman birey bu ihtiyacını karşılamak için bir takım davranışlarda bulunur (Altok,2009). Böylece bireyin ihtiyaçları doğrultusunda uyarıldığı, buna uygun davranışın sergilendiği ve sonuçta bireyin tatmine ulaştığı bir motivasyon süreci gerçekleşmiş olur (Şimşek vd. 2010).

Motivasyon süreci kısaca;

- a) Bir ihtiyacın hissedilmesi
- b) Bu ihtiyacı karşılamak için harekete geçilmesi
- c) İhtiyacın karşılanması sonucu rahatlama

şeklinde açıklanabilir (Selçuk,2005). Motivasyon süreci içerisinde bir taraftan ihtiyaçlar sürekli değişirken, diğer taraftan da bireyin davranışlarında değişim olur. Bu değişim sayesinde de güdülenmenin dinamiği oluşur (Silah,2001).

2.6. Motivasyon İle İlgili Kavramlar

2.6.1. GÜDÜ: GÜDÜ; davranışı başlatan, davranışın yönünü ve büyüklüğünü belirleyen etkidir. Ayrıca insanların amaçları ve tecrübeleri doğrultusunda nasıl bir yol izleyeceğine yönelik yaptığı seçimlerin ve bu yolda gösterdiği çabanın ölçüsüdür (Cafıoğlu ve Aksüt,2008). GÜDÜ; ihtiyaç, istek, arzu, dürtü ve ilgileri kapsar (Selçuk,2005). GÜDÜLER, doğal ve toplumsal güdü olmak üzere ikiye ayrılır ama; bu ayrımı kesin olarak yapmak zordur. Doğal güdülerin doğuştan var olduğu, toplumsal güdülerin ise sonradan kazanıldığı belirtilir (Sarıca,2013).

2.6.2. DÜRTÜ: Organizmayı belirli bir hedef doğrultusunda davranışa sevk eden itici güçtür (Altok,2009). İhtiyacın derecesi ve dürtünün gücü, organizmanın harekete geçip geçmeyeceğini belirler. Örneğin; acıkan bir kişi yemeğe ulaşabilme fırsatı olsa bile eğer yeteri kadar acıkmamışsa, yemeğe ulaşmak için göstereceği çaba zayıf olacaktır (Asan,2010).

2.6.3. İHTİYAÇ: İhtiyaç, bir amacın gerçekleştirilmesi için gerekli olan şartlar ya da bu noktada hissedilen istektir (Demirel,2008). Örneğin bilme ya da başarıma isteği gibi insani dürtülerin (Selçuk,2005), ihtiyaç olduğu söylenebilir.

2.6.4. İÇGÜDÜ: Bireyi doğal nitelikli ihtiyaçları doğrultusunda harekete geçiren bilinçsiz davranışlar içgüdüdür (Silah,2001). İçgüdüsel davranışlar aşağıdaki şartları taşırlar (Selçuk,2005):

- a) Bu davranışlar doğuştan gelir
- b) Bir türün bütün üyelerinde bulunur

- c) Başka türlerde bulunmaz
- d) Karmaşık bir örüntüye sahiptir

2.6.5. Davranış: Bireyin çevresine uyum sağlamak için yaptığı eylemler ve etki, tepki arasındaki ilişkiler davranışı oluşturur (Tosun,2002). Organizmanın yaptığı eylemlere davranış denilebilmesi için; bu eylemlerin gözlenebilir, yordanabilir veya ölçülebilir nitelikte olması gerekir (Külahoğlu,2005)

2.6.6. Öğrenme: Tekrar ve yaşantı sonucunda davranışta meydana gelen kalıcı izli davranış değişiklikleridir. Öğrenmede üç önemli öge bulunur (Kılıç,2005):

- 1) Öğrenme davranışta meydana gelen bir değişimdir.
- 2) Tekrar veya yaşantı sonucunda meydana gelir
- 3) Herhangi bir eylemin öğrenme olması için; meydana gelen değişim nispeten sürekli olmalıdır yani bir müddet devam etmelidir.

2.6.7. Dönüt: Bir sistemin diğer bir sisteme belli bir mesaj gönderdiğinde, mesajı alan sistemin bu mesajı değerlendirdikten sonra bu değerlendirmeyle ilgili olarak, mesajın kaynağına ikinci bir mesaj gönderilmesi.(Demirel,2005)

2.6.8. Pekiştireç: Davranışın meydana gelme sıklığını artıran bir uyarıcıdır (Ersanlı,2005).

2.6.9. Pekiştirme: Öğrenci davranışlarının güçlendirilmesi ve sürdürülmesi amacıyla meydana gelen öğretmen sözleri ve hareketleridir. Pekiştirme bireyin güdülenmesini sağlar, ancak bu konuda dönüt kadar etkili değildir. Çünkü pekiştirmede davranışın neden doğru olduğu vurgulanmaz (Gözütok,2004).

2.6.10. Dikkat: Bilincin belirli bir noktada toplanmasına denir (Selçuk,2005).

2.6.11. Kaygı: Güçlü bir istek ya da dürtünün gerçekleşmeyecek gibi görüldüğü durumlarda ortaya çıkan tedirgin edici duygulardır (Selçuk,2005).

2.6.12.Hedef: Kişide gözlenmesi kararlaştırılan istendik özelliklerdir (Sönmez,2012).

2.7. Sınıfta Motivasyon

Motivasyon kavramına eğitsel açıdan bakıldığında; öğrencinin ihtiyaç duyduğu, ilgisini çektiği, merak ettiği bir konuya aktif katılım sağlamasını ifade ettiği görünür (Ünal ve Bursalı,2013). Öğrenci ile öğrenilecek davranışlar arasındaki psikolojik bağ motivasyon

ile kurulur. Eğer bu bağ kurulmadan օđretime başlanırsa, etkinliklerin istenilen verimde gerçekleşmediği gօzlenir (Ceylan,2003). օđrenme sürecindeki օđretim etkinliklerinin belirlenen amaç doğrultusunda gerçekleşebilmesi için, օđrencinin konuya ilgi duyması ve onu օđrenmek istemesi gerekir. Motivasyon, օđrencide bu ilgi ve merakı uyandırarak, onun derste aktif, yapıcı, yaratıcı ve verimli olmasını sağlayan en օnemli faktörlerden birisidir (Uyulgan ve Akkuzu,2014)

Motivasyon doğrudan davranışın kaynağı ile ilgilenir. Dolayısıyla bireyin davranışlarını değiştirmek veya bireye yeni davranış kazandırmak istendiğinde motivasyon aktiviteleri օn plana çıkar. Bu nedenle օđretmenin motivasyon aktivitelerini bilmesi, bunları dersten օnce ve ders esnasında kullanması; օđrencilerin օđrenmeye hazır olmasını ve başarının artmasını sağlayacaktır (Ilgar,2004).

Hazırlanan eğitim programlarında çoğu zaman օđrencinin օđrenmeye ve başarmaya yօnelik olarak güdülenmesi gօz ardı edilir (Erdem ve Gօzel,2014). Oysaki; motive olan bir օđrencinin derslere daha çok dikkat ettiği ve ilgi duyduğu, ayrıca օdev yapma ve sınavlara çalışma konusunda daha istekli olduğu söylenebilir. Hatta motivasyon eksikliğinin bir sonucu olarak okulda ve sınıfta gօzlenen օđrenme güçlükleri ve disiplin sorunları gօsterilebilir (Tahiroğlu,2015). Bu nedenle eğitimde motivasyon օnemle üzerinde durulması gereken bir konudur.

Sınıfta օđrencinin derse katılmasını ve motivasyonunu, olumlu ve olumsuz yօnde etkileyen en օnemli kişi օđretmendir (Eryılmaz,2013). Bu nedenle օđretmenlerin en օnemli gօrevi tüm օđrencilerin motive edildiği, etkili iletişimin sağlandığı, tam օđrenmenin gerçekleştiği verimli bir sınıf atmosferi oluşturmaktır. İnsanlar, ihtiyaç ve ilgilerinin farklı olmasından dolayı aynı yօntemle motive edilemezler (օzdemir,2008). Bu durumda motivasyonun şekli bireyden bireye değişecektir. օđretme օđrenme süreci açısından bakılırsa, birbirinden farklı օzellikler taşıyan օđrencilerin motive edilebilmesi için kullanılacak yօntemlerin de farklı olacağı söylenebilir (akır,2013)

Sınıftaki her օđrencinin eğitim etkinliklerine katılımının sağlanabilmesi için, օđretmen օđrencilerin ihtiyaç ve ilgilerini iyi belirlemelidir (օzdemir,2008). Sınıf ortamında kişisel, sosyal ya da zihinsel օzellikleri birbirinden farklı olan օđrenciler bulunur. Dolayısıyla bu օđrencilerin benzer süreçlerle motive edilmesi zordur. Bu nedenle bireysel farklılıkları dikkate almak gerekir. օrneđin; sosyoekonomik gelir

düzeyinin düşük olması, dağınık ya da otoriter aile yapısı ve düşük başarı performansı, bireyin motivasyonunu olumsuz yönde etkileyebilir. Ayrıca, hiperaktivite, öğrenme güçlüğü, üstün yeteneklilik gibi durumlar da motivasyonda etkili olacaktır (Yazıcı,2015). İşte bu durumda, bir insanın nasıl öğrendiği, hangi yollarla öğrendiği ve iyi bir öğrenme ortamı oluşturulmadığı sürece öğrenmenin yetersiz kalacağı bilirse, o zaman istenen motivasyonun sağlanmasında da doğru adımlar atılacaktır (Sezik,2003).

Bireyi motive eden güçlerin hepsi aynı yönde işlemez. Maslow'a göre çocukta bilme ve anlama ihtiyacının ortaya çıkması için, diğer tüm ihtiyaçlarının karşılanmış olması gerekir. Dolayısıyla öğrencinin derse ilgi göstermesi diğer ihtiyaçlarının karşılanmış olmasına bağlıdır (Howe,2001). Öğretmenler öğrencilerin beklentilerinin neler olduğunu bilirse, onların derse motivasyonlarını artırabilir ve derste sıkılmalarının önüne geçebilir (Eryılmaz,2013). Öğrencinin motive olması aşağıdaki faktörlere bağlıdır (Bacanlı,2000) :

- Başarabileceği beklentisi
- Başarının getireceği faydaya ilişkin değerlendirme
- Öğrenme ortamının öğrencinin fiziksel, duygusal ve toplumsal ihtiyaçlarını karşılama düzeyi

Diğer taraftan dersin süresi ve sınıftaki öğrenci sayısı da motivasyonu etkileyen faktörlerdendir. Eğer dersin süresi konunun özelliğine uygun olmazsa, öğrenci motivasyonu düşer, bu durum da başarıyı olumsuz etkiler (Ergün,2012). Öğretmen öğrencilerine karşı empati kurar ve coşkuyla yaklaşırsa öğrencinin motive olmasını sağlar. Bu davranışları sergileyen öğretmen öğrencileri tarafından model alınır. Ayrıca öğrencilerin dersi dinleme eğilimleri de artar (Bacanlı,2001)

Okul ve sınıf ortamında motivasyon üzerinde etkisi olan üç faktör bulunur (Bacanlı,2000). Bunlar :

- a) Öğretmen
- b) Sınıfın havası (iklimi)
- c) Öğrenme- öğretme ortamıdır.

a) Öğretmen özellikleri

Öğretmenler öğrencinin motive olmasında model olurlar. Eğer eğitim ortamında öğretmenler istekli ve coşkulu ise bu durum öğrenci motivasyonunu artıracaktır. Ayrıca öğretmenler öğrenci ihtiyacını karşılayacak nitelikte bir öğrenme ortamı oluştururlarsa bu durum da öğrenci motivasyonunun artmasını sağlayacaktır (Yazıcı,2015).

b) Sınıfın havası (iklimi)

Olumlu bir sınıf ikliminin oluşturulması, yani sınıftaki kültürel değerlerin öğrencide güven duygusu geliştirmesi, motivasyonu artıracak etkiye sahip olacaktır. Sınıfta motivasyonun artması isteniyorsa; öğrenciyi cesaretlendiren, başarıya yönelten, rahat bir iletişimin olduğu ve öğrencilerin fikirlerini rahatça ifade edebildiği bir sınıf ortamı oluşturulmalıdır (Ergün,2012).

c) Öğrenme- öğretme ortamı

Sınıfın ışığı, rengi, kullanılan panolar sınıfın fiziksel yönlerini oluşturur. Bu faktörlerde öğrenci motivasyonu üzerinde etkili olmaktadır.(Yazıcı,2015)

Motivasyonun öğrenci davranışları üzerinde belirleyici bir etkisinin olduğu bir gerçektir. Buna göre; sınıfta gerekli şekilde güdülenmemiş öğrenci şu davranışları gösterebilir (Erdem,2008):

- Düzenli olarak derse devam etmeme
- Dersi dikkatli bir şekilde dinlememe
- Arkadaşlarına ya da dışarıdaki olaylara ilgi gösterme
- Ödevlerinde zorlanınca bunları aşmak için çabalamama
- Derslere-konuya karşı ilgisiz olma
- Öğretmen tarafından derse çekilmekte güçlük çıkarma

Güdülenmiş öğrencilerin sınıf ortamında sergileyeceği davranışlar ise aşağıdaki şekilde sıralanabilir (Evşen,2007) :

- Derslere karşı ilgili ve dikkatli olma
- Davranışı yapmak için çaba göstermeye ve zaman harcamaya istekli olma
- Konuya odaklanma

- İstenilen davranışı yaparken güçlükle karşılaşıldığında bu davranıştan vazgeçmeyip, sonuca ulaşmak için ısrarcı olma

Öğrencinin nasıl güdüleneceğine dair özelliklerin bilinmesi öğretmene aşağıdaki durumlarda fayda sağlar (Ercan,2000)

- Etkili bir öğretim planı hazırlamak ve öğrenciyi yönlendirebilmek için uygun malzemelerin seçimi
- Öğrencinin başarı güdüsünü arttırarak öğrenmenin etkinliğini artırma
- Öğrencinin başarı güdüsüne engel olan davranışları değiştirme

Öğrencileri sınıfta motive edebilmek için kullanılacak yöntemler şu şekilde sıralanabilir (Cafoğlu ve Aksüt,2008):

2.7.1. Öğrencilerin ilgilerini anlama

- Motivasyonu sağlamak için öncelikle öğrencilerin ilgi ve yeteneklerini bilmek gerekir. Öğrencinin öğrenme çabası içinde olması, başarması ve bu başarıyı devam ettirmesi, kendisiyle yarış halinde olması motive edici faktörler olacaktır. Burada dikkat edilmesi gereken nokta öğrenciden yeteneklerinin dışında davranışlar beklememektir (İlgar,2004).
- Öğrencilerin öğrenmeye güdülenmelerini sağlayacak faktörleri doğru bir şekilde belirleyebilmek için gelişim dönemleri ile bu dönemlerin özelliklerini çok iyi bilmek gerekir (Sardoğan, M.E.,2003).
- Öğrenciler öğrenme ortamında bireysel farklılıkları (zeka, sosyoekonomik düzey, okula ve derslere karşı tutum vb.) ile bulunur. Bu nedenle eğitim ortamında bu farklılıklar her zaman dikkate alınmalıdır. Öğrencilerin bireysel farklılıkları sevdiği derse, babalarının yaptığı işe, seçmek istediği mesleğe bakılarak belirlenebilir (Selçuk,2005).
- Eğitim ortamı düzenlenirken, öğrencilerin ilgi, beklenti ve hedefleri dikkate alınarak merak uyandıran ve araştırmaya yönelten etkinlikler seçilmelidir (Erden ve Akman,2012).

2.7.2. Konunun kullanılabilirliğini açıklama

- Öğrenciler öğreneceği bilginin ne işe yarayacağını ve nasıl kullanılacağını bilirlerse derse daha çabuk motive olurlar. Bu nedenle öğretmenler anlatacağı konunun önemini öğrenciye açıklamalıdır.
- Dersin hedefleri, hangi materyallerin kullanılacağı, dersin nasıl işleneceği öğrenciye açıklanırsa, öğrenci de kendini buna göre hazırlayacaktır. Ulaşılabilir hedefler konular ve öğrenciye bilgi verilirse hem ders anlaşılır olacak hem de öğrencinin cesareti artacaktır (Ilgar,2004).

2.7.3. Öğrencilerin başarı beklentisi oluşturmalarına yardımcı olma

- Öğrenciyi zorlayan ama ulaşılabilir hedefler belirlemek gerekir. Başarılı olmak isteyen öğrencilere zor, başarısızlıktan kaçan öğrencilere ise orta güçlükte problemler verilmelidir (Selçuk,2005).
- Bazı öğrencilere, özgüvenlerini ve başarı ihtiyaçlarını geliştirebilmeleri için cesaret verilmelidir (Selçuk,2005).
- Dersin hedefleri belirlendikten sonra, bu hedeflere ulaşma düzeyi öğrencinin başarılı olup olmadığını belirlemelidir. Ayrıca öğrencinin gösterdiği çaba da bu değerlendirmede dikkate alınmalıdır (Erden ve Akman,2012).
- Öğrencilerden yapabileceklerinin en iyisi beklendiği zaman ders çalışma ve başarıma istekleri artacaktır (Ilgar,2004).
- Öğrencilere verimli ders çalışma alışkanlığı kazandırıldığı zaman, öğrenci kendine uygun çalışma yöntemini belirleyecek, bu durum da başarının artmasını sağlayacaktır. Öğrenci başarılı olunca da yeniden motive olacaktır (Ilgar,2004).

2.7.4. Dersi ilginç hale getirme

- Dersten önce öğrencilerin derse hazır hale getirilmesi gerekir. Günlük yaşamdan bir konu açmak, ilgi çekici bir soru sormak, güncel bir problem sunmak öğrenciyi motive ederek derse hazırlayabilir (Ilgar,2004).

- Öğrencilere bir konu anlatılırken günlük yaşamla ilişkilendirilir ve uygun materyaller kullanılırsa öğrencinin öğrenmeye olan ilgisi artar, öğrenme anlamlı hale gelir ve buna bağlı olarak da motivasyon artar (İlgar,2004).
- Derste yürütülecek etkinlikler aktif, araştırmacı, heyecanlı ve yararlı hale getirilmelidir (Selçuk,2012).

2.7.5. Öğrencilerde istek uyandırma

- Öğrencilerin öğrenilecek konuya dikkatini çekebilmek için, uygun ses tonu, jest ve mimikler kullanılabilir (Sardoğan, M.E.,2003).
- Sınıftaki tüm öğrencilerin aktif katılımını sağlayacak programlar hazırlanarak öğrenciyi motive edecek etkinliklere yer verilebilir (İlgar,2004).
- Öğrenci öğretim etkinliklerinde düşünmeye sevk edilmelidir. Böylece ders daha canlı ve eğlenceli olacaktır. Bu esnada öğretmenin soracağı sorular ise; öğrencinin ilgi ve ihtiyaçlarına uygun, ayrıca konu ile bağlantılı olmalıdır (İlgar,2004).
- Dersin zevkli geçmesi öğrenci için çok önemlidir. Bu esnada öğrencinin ilgisini toplayacak ve derse adapte olmasını sağlayacak etkinlikler yapılırsa öğrenci derse motive olacaktır (İlgar,2004).
- Bireyselleştirilmiş öğretim teknikleri kullanıldığı zaman, öğrenci ihtiyaçlarına hitap edilecek böylece öğrencinin derste sıkılması önlenmiş olacaktır. Öğrencinin yüklendiği sorumluluğu yerine getirmeye çalışması onu motive edecektir (İlgar,2004).

2.7.6. Ödüller kullanma

- Her öğrenci takdir edilmek ister. Bu nedenle öğrencinin bu ihtiyacını karşılayacağı, ayrıca tüm öğrencilerin az da olsa saygınlık kazanacağı eğitim etkinlikleri düzenlenmelidir (Selçuk,2012).
- Öğrenci çalışmaları ve başarıları pekiştirilmelidir (Erden ve Akman,2012).
- Öğrenci çaba göstermeye teşvik edilmeli ve öğrencinin gösterdiği çabalar ödüllendirilmelidir (Erden ve Akman,2012)
- Öğrencilerin çaba ve cesaretleri takdir edilmeli, çeşitli pekiştireçler yardımıyla öğrenci derse hazır hale getirilmelidir. Böylece öğrencinin öz saygısı artacak,

hem arkadaşlarının gözünde hem de kendi gözünde daha iyi hissedecektir (Ilgar,2004).

Öğrenme süreci zahmetlidir ve bu süreçteki görevler yerine getirilirken birçok engelle karşılaşılır (Tonguç,2013). Bu engellerden biri olan motivasyonsuzluğu ortadan kaldırmak için de öğretmenlerin bu stratejileri dikkate alması gerekmektedir.

2.8. Sınıf Yönetimi Nedir?

İnsan düşünen ve öğrenen bir varlıktır. İnsanın öğrenmeye olan yatkınlığı doğuştan başlar ve insan her gün yeni şeyler öğrenerek kendini geliştirir. Bireyin öğrenmeye başladığı ilk yer aile ortamıdır. Sonraki süreç de ise öğrenme okulda gerçekleşir (Danaoğlu,2009). Okul, oluşturduğu eğitim ortamı ile; öğrencinin belirlenen hedefler doğrultusunda, istenen davranışları kazanacağı süreci yönetir. Tabii ki eğitim yaşamın her alanında, sadece okulla sınırlı değildir ancak; okul ve sınıf eğitim için özel olarak oluşturulduğundan, burada gerçekleşen etkinlikler diğer ortamlardan farklıdır (Demirtaş,2008).

Okulun üç işlevi vardır (Başar,2001):

- Öğrencileri çevrenin zorluklarından koruyarak, onlara yaşamı kolaylaştırmak
- Dışarıda kolaylıkla rastlanabilecek istenmeyen davranışları okulun dışında tutarak, öğrenci davranışlarının temizlenmesini sağlamak
- Dışarıda olabilecek toplumsal farklılıkların okulda sergilenmesine engel olarak, kendi sınırları içerisinde bir denge oluşturmak.

Okulun bu işlevleri, büyük oranda sınıflardaki etkinlikler aracılığıyla gerçekleştirilir. Bunun için sınıflar ve sınıflarda gerçekleşen faaliyetler eğitim öğretim sürecinde belirleyicidir (Demirtaş,2008).

Sınıf, öğrencilerin bir arada olduğu, bireysel ya da grup olarak öğrenme etkinliklerinin gerçekleştirildiği bir yaşama ve öğrenme alanıdır (Turan,2007). Eğitim yönetiminde ilk ve temel basamaktır, ama eğitim sisteminde en küçük ve en son birimdir (Boyraz,2007). Sınıf, eğitim amaçlarının davranışa dönüştürüldüğü işlevsel ve özel bir çevredir (Terzi, t.y.). Sınıf ortamında öğrencinin aileden getirdiklerine yeni şeyler eklemeye ve çeşitli bilgiler kazanmasına, ayrıca öğrencinin taşıdığı yanlış bir bilgi veya davranış varsa, bunlar düzeltilmeye çalışılır (Akçadağ,2008). Öğrenciler okul yaşantısıyla beraber, derse zamanında gelme, okul eşyalarını koruma gibi kurallarla ilk

kez karşılaşırlar. Aynı şekilde sınıfta bilgi ve beceri ile beraber, toplumsal yaşamın gerektirdiği her türlü davranış da kazandırılabilir (Çakmak, Kayabaşı ve Ercan,2008).

Öğrenci, öğretmen, eğitim programı, ders planı, öğretim süreci, öğretme-öğrenme yöntem ve teknikleri, eğitim teknolojisi ve zaman gibi formal eğitimin birçok ögesi sınıf ortamında birlikte bulunur (Boyras,2007). Bu anlamda da sınıfın dinamik süreçlerin gerçekleştiği bir yer olduğu söylenebilir. O halde öğretmen, bu sürecin eğitim ve öğretimin hedefleri doğrultusunda yönlendirilmesinde büyük bir göreve sahiptir (Terzi, t.y.). Öğretmen eğitim-öğretim sürecinde en önemli rolü alan kişilerdendir. Dolayısıyla bu sürecin belirlenen hedefler doğrultusunda başarılı bir şekilde yürütülmesinde öğretmenlerin kişisel ve mesleki özellikleri de etkili olacaktır (Çelikkaleli ve İnandı,2012). Öğrenme ortamını ve yaşantılarını düzenleme ve yönetme sorumluluğu öğretmendedir. Bu nedenle öğretmen, sınıf yönetimi ilke ve yöntemlerini iyi bilmelidir. Öğretmenin insan ilişkilerinde duyarlı ve bilgili olması sınıf yönetiminin başarılı olmasını sağlayacaktır (Aydın,1998).

Öğretim çalışmalarında en önemli öğelerin başında sınıf yönetimi gelir. Çünkü öğretimin başarılı ve verimli olması, iyi yönetilmesine bağlıdır. Öğretim etkinliklerini ne kadar iyi düzenlesek de sınıf yönetimi iyi olmazsa başarıyı yakalamak mümkün olmaz. Bu nedenle, öğretimin etkili ve başarılı olabilmesi için sınıf yönetiminin önemi dikkate alınmalıdır (Danaoğlu,2009).

Yönetim, bir amacı gerçekleştirmek için insan ve madde kaynaklarını bir arada eyleme geçirme sürecidir. Sınıf yönetimi ise, sınıfın amacını gerçekleştirmek için sınıftaki öğretim kaynakları ile öğrencilerin bir arada eyleme geçirilmesidir (Celep, 2002). Sınıf yönetimi ile ilgili diğer tanımlar da şu şekilde sıralanabilir: Sınıf yönetimi, öğretmenin sınıfta öğrenme için gereken düzeni sağlamak ve etkili bir ortam oluşturmak adına yaptığı etkinliklerin ve izlediği yolların tamamıdır (Gözütok,2004). Sınıf yaşamının bir orkestra gibi yönetilmesidir (Başar,2001). Özsoy (2003) sınıf yönetimini; öğrenme için uygun ortamı sağlamak ve sürdürmek, öğretmen ve öğrencilerin çalışmasını engelleyen faktörleri ortadan kaldırmak, öğrencinin öğretim etkinliğine katılmasını sağlamak, öğretime ayrılan zamanı iyi kullanmak, şeklinde tanımlar. Dersin amaçlarını gerçekleştirmek için, ders ve sınıfla ilgili düzenleme yapmak, dersin amaçları doğrultusunda öğrenci ile iletişim kurarak, davranışını denetlemek ve

yönlendirmek (Özyürek,2001) ; sınıfın amaçlarını gerçekleştirmek için, sınıftaki insan kaynağı olan öğrenciler ile madde kaynağı olan araç ve gereçlerin harekete geçirilmesi (Demirtaş,2008), sınıf yönetiminin diğer tanımlarıdır. Bu tanımlardan yola çıkarak sınıf yönetimi, eğitimin belirlenen amaçlarını gerçekleştirmek üzere, öğretim ortamının ve öğrenci davranışlarının düzenlenmesi şeklinde açıklanabilir.

Önceden sınıf yönetimi, öğretmenin hakimiyet kurduğu ve disipline dayalı olan bir anlayışa sahipken; günümüzde öğrenmeye ve öğrenmenin gerçekleşmesini sağlayacak olumlu bir sınıf atmosferinin oluşturulmasına odaklıdır. Olumlu bir sınıf atmosferinin oluşturulması ve istenen davranışı kazandırmak için çaba harcanması sınıf yönetiminin amacına hizmet eder (Danaoğlu,2009). Sınıf yönetiminin iki amacı bulunur. Bunların ilki, güdülenmeyi arttıracak düzenli ve güvenli bir sınıf ortamı oluşturmak, ikincisi ise, öğrencide sorumluluk bilinci oluşturarak, onlara kendi davranışlarını düzenlemeyi öğretmektir (Karip,2002). Sınıf yönetiminin temel amacı ise; öğrenme ortamlarını uygun bir şekilde düzenleyerek, bireylerin belirlenen eğitim ve öğretim hedeflerine ulaşmalarını sağlamaktır (Danaoğlu,2009).

Sınıf yönetiminin ilk basamağında sınıf ortamını düzenlenmek yer alır. Öğrencilerin okulu, sınıfı, öğretmeni, dersleri sevmesi ve bunlara karşı olumlu bir tutum geliştirmesi için öncelikle olumlu bir sınıf ortamı oluşturulmalıdır (Danaoğlu,2009). Bu ortamın oluşturulmasında ise birçok faktör rol oynamaktadır. Öğretmen ve öğrencilerin sahip olduğu geçmiş yaşantılar, sosyal çevre, aile ortamı, eğitim programları, eğitim politikaları, öğrenme-öğretme sürecinde kullanılan yöntem ve teknikler, öğrenci ve öğretmenlerin motivasyon düzeyleri bu faktörlerden bazılarıdır (Turan,2007).

Sınıf ortamında öğrenci kendini güvende hissetmelidir. Karşılaştığı uyarıcılara dikkat etmeli, dersi engelleyecek davranışlarda bulunmamalı ve sınıfta gerçekleştirilen öğretimle ilgilenmelidir (Danaoğlu,2009). Bireyler birbirinden farklı kişiliklere sahiptir. Bu nedenle öğretmen, öğrenciler arasındaki kişilik farklarını tespit ederek, konuları her öğrencinin algılama şekline göre öğretir (Danaoğlu,2009) ise, öğrencinin öğretime katılması ve öğretimin istenen yönde ilerlemesi sağlanır. Çünkü öğrenciler öğretim etkinliklerinde sorumluluk yüklenirlerse bu durumda sınıfı yönetmek daha kolay olur (Gözütok,2004).

Etkili bir sınıf yönetiminin oluşturulabilmesi için öğretim yılı başlamadan önce hazırlık yapmak ve bu düzenin yıl boyunca devam etmesi için de birtakım önlemler almak gerekir (Gözütok,2004). Öğretmen sınıfın düzeninin devam etmesini istiyorsa, bunun için ihtiyaç duyulan kuraları ve yapıları iyi tanımalı ve bunları öğrencilere de öğretmelidir (Gözütok,2004). Öğrenmeye elverişli ortamlar oluşturulur, öğrencilerin öğrenme şekillerine uygun öğretim etkinliklerine yer verilir, konular arası geçişler dikkatli yapılır ve sınıfta öğretmenin aktif olması sağlanırsa kurulan düzen ders boyunca devam edebilir (Yılmaz,2008).

Günümüzde eğitimin etkin olmasında temel şartın interaktif sınıf yapısı olduğu anlaşılmıştır. Etkin eğitimde, sınıfta sadece öğretmen verici, öğrenci alıcı konumda değildir. Bütün ders boyunca öğretmen ve öğrenci ilişkilerinin aktif olduğu bir sistem söz konusudur (Boyras,2007). Bilen ama bilgilerini kullanamayan bireylere değil, bilgiye ulaşabilen, nasıl öğreneceğini bilen, sahip olduğu bilgiye göre hareket eden, yeni bilgiler üreten ve sorun çözen bireylere ihtiyaç vardır (Başar,2001). Dolayısıyla sınıf yönetiminde günümüzdeki bu değişimler de dikkate alınmalıdır.

2.9. İstenmeyen Davranışın Tanımı

İstenmeyen davranışların değiştirilebilmesi için doğru bir şekilde tanımlanması gerekir. Aslında istenmeyen davranışların sınırını tam olarak belirlemek zordur. Çünkü içinde bulunulan duruma, koşullara ve mekana göre davranışın istenmeyen nitelikte olup olmadığı belirlenir. Örneğin; bahçede yüksek sesle konuşmak veya koşmak uygun bir davranışken, bu durum sınıf ortamı için istenmeyen davranış niteliğindedir (Aydın, 2003).

İstenmeyen öğrenci davranışları, yaş, cinsiyet, sosyoekonomik durum, psikolojik özellikler gibi birçok faktöre bağlı olarak ve farklı şekillerde ortaya çıkar. Zamana, mekana ve koşullara bağlı olarak davranışlar istendik ya da istenmedik özellik kazanırlar. Aynı şekilde istenmeyen davranışların sıklığı da yaşa, öğretmene ve derse göre farklılık gösterebilir (Yüksel, t.y.). Dolayısıyla, istenmeyen davranışların her durumda geçerli olan katı sınırlarla belirlenmesi, gerçek yaşam ile bağdaşmaz. Sorun davranışların değişen durumların etkisiyle oluşabileceğinin göz ardı edilmesi, öğretmenin davranışları yönetirken buyurgan ve tekdüze bir anlayışa sahip olmasına yol açabilir (Aydın,2003).

İnsanların doğru veya yanlış, iyi veya kötü, faydalı veya faydasız, üretici veya gereksiz tüm fiziksel ve zihinsel hareketleri davranıştır. İstenmeyen davranış ise, bilinçli bir şekilde yapılan ancak duruma veya ortama uygun olmayan davranışlardır (Pala, t.y.). Dersin akışını bozan, hedefe ulaşmayı zorlaştıran veya buna engel olan (Evşen,2007), okuldaki ve sınıftaki eğitsel çabaların önüne geçen davranışların tamamı istenmeyen davranıştır (İlgar,2000). Yani kısaca sınıfın düzenini bozan, eğitim-öğretime engel olan ama özünde toplumsal kuralları yok saymayan, diğer taraftan öğrencinin hem kendine hem de çevresindeki insanlara ve eşyalara zarar vermesine sebep olan davranışlardır (Kocabey,2008).

Korkmaz (2005) öğrencilerin sınıftaki davranışlarının sorun davranış olarak nitelendirilebilmesi için dört temel ölçütten bahsetmiştir. Bunlar:

- Öğrencinin sergileyeceği davranış ya kendisinin ya da arkadaşlarının öğrenmesini engellemelidir
- Öğrencinin sergileyeceği davranış ya kendisinin ya da arkadaşlarının güvenliği için tehlikeli olmalıdır
- Öğrencinin sergileyeceği davranış, okul araç-gereçlerine veya diğerlerinin eşyalarına zarar vermelidir
- Öğrencinin sergileyeceği davranış, öğrencinin diğer öğrencilerle sosyal etkileşim kurmasını engellemelidir.

Bir davranışı sorun olarak görmek, öğretmenin meslek anlayışına da bağlıdır. Örneğin, bir öğretmen aşırı otoriter ise, küçük hatalara bile, sert tepkiler gösterir. Bu durum sorunun anlaşılmasını da zorlaştırır. Diğer taraftan aşırı serbest tutuma sahip olan bir öğretmen, olumsuz davranışlara karşı duyarsız ve kayıtsız tepkiler verebilir. Bu durum da aynı şekilde sorunun anlaşılmasını zorlaştırır. O halde öğretmen hoşgörülü ve demokratik bir yaklaşıma sahip olursa, sorunlar daha kolay anlaşılır (Aydın,2003).

Öğrenciler sınıfta birçok davranış sergiler. Öğretmeni dinleme, soru sorma, konuyu açıklama, arkadaşıyla konuşma, dışarıyı seyretme, yazı yazma, espri yapma, uyuma, düşünme, sorulara cevap verme bu davranışlardan bazılarıdır. Davranışlarda, kimin yaptığına, kime karşı ve hangi zamanda yapıldığına, yapılma şekline göre farklılıklar olabilir. Aynı zamanda bunlar bazen istenen bazen de istenmeyen davranış niteliği taşıyabilir (Danaoğlu,2009). Bu nedenle, davranışın hangi koşullarda uygun, hangi koşullarda uygun olmadığı hakkında öğretmen öğrencilere çeşitli bilgiler, işaretler ve

ipuçları vermelidir. Böylece öğrenciler, davranışın hangi koşullarda istenmeyen nitelik taşıdığını fark edebilir (Başar,2005).

İstenmeyen davranışlar sınıflandırılırken davranışın ne sıklıkta yapıldığı ile ortam ve öğrencinin gelişim düzeyine uygunluğu dikkate alınır (Aydın,2003). Sınıfta karşılaşılan istenmeyen bir hareket, olumsuz davranış olarak görülebilir. Önemli olan şey olumsuz hareketin sayısı değil, hangi özelliğe sahip olduğu ve niçin yapıldığıdır (Evşen,2007). İstenmeyen davranışlar araştırmacılar tarafından birçok farklı sınıflandırma ile açıklanmıştır:

Yüksel (t.y.), istenmeyen davranışları aşağıdaki başlıklarda toplamıştır:

- **Sorun Olmayan Davranışlar:** Kısa süreli dikkatsizlik, öğrencilerden bazılarının konuşması, ödev yaparken ara verme gibi.
- **Küçük Sorunlar:** Sınıftaki kurallara ve etkinliklere uymayan davranışlardır. Örneğin, öğrencinin izin almadan oturduğu yerden kalkması küçük bir davranıştır fakat rahatsız edicidir.
- **Önemli Sorunlar:** Eğitim etkinliğini bozan ve öğrenmeyi engelleyen davranışlardır. Bu davranışlar ciddi niteliktedir; ancak okul kuralları veya sınıf baskısı ile ortadan kaldırılabilirler.

Cangelosi (2016) ise;

- **Düzen bozmayan ilgisiz davranış modelleri;** Dikkat dağılması, hayallere dalmak, sınıf etkinliklerine katılmayı reddetmek, ödevleri tamamlamayı başaramamak, gerekli ders materyalini sınıfa getirmemek, ders esnasında uyuşturucu madde etkisi altında olmak, derse gelmemek veya geç gelmek, sınavlarda kopya çekmek
- **Düzen bozucu davranışlar;** Düzen bozucu konuşma, araya girme, palyaçoluk, nezaketsiz davranma, ortamı kirli bırakma, zorbalık, kavga, öğretmene saldırı, Vandalizm

şeklinde sınıflandırma yapmıştır.

Akçadağ (2007;2008), sorun davranışlara örnek olarak; devamsızlık, derslere geç veya hazırlıksız gelme, uygun olmayan yer ve zamanda konuşma, arkadaşlarına, kendisine ve eşyalara zarar verme, hayal kurma ya da ders dışı etkinliklerle uğraşma, temizlik ve görgü kurallarına uymama, kırıncı ve küfürlü konuşma, başkalarını rahatsız

etme, dikkatli ve özenli olmama, arkadaşlarının dinlemesini veya çalışmasını engelleme, arkadaşlarına veya öğretmene kaba ve saygısız davranma gibi davranışları örnek vermiştir.

Güdülenme, öğrenci davranışlarının yönünü, şiddetini ve kararlılığını belirleyen, en önemli etkenlerdendir. Sınıftaki öğrenme güçlüklerinin ve disiplin olaylarının çoğunun kaynağı da güdülenme ile ilgilidir (Ercan,2000). Olumsuz öğrenci davranışlarının güdülenme dışında farklı nedenleri de vardır ve bu davranışların çoğu, ortam ve şartlar uygun olduğunda bütün öğrenciler tarafından sergilenebilir. Etkili bir sınıf yönetimi sayesinde bu davranışlar kontrol altına alınabilir (Erden, 2003).

Okullarda karşılaşılan istenmeyen davranışlar, disiplin açısından önemli bir sorundur ve eğitim öğretim etkinliğini yürütme konusunda büyük zorluklar çıkarır (İlgar,2000). Diğer taraftan olumsuz davranışlardan bazıları, okula ve aileye de zarar verebilir. Bu davranışlar, sınıfın düzenini ve yapılan faaliyetleri bozar, amaca ulaşma noktasında engel çıkarır ve zamanın kötü kullanılmasına sebep olur (Başar,2005). Bu noktada sergilenen davranışların uygunluğu konusunda öğrencileri bilgilendirmek, istendik davranışların yerleşmesinde yönlendirici etkiye sahip olacaktır. Öğrencinin bu konuda bilgilendirilmesinde öğretmenin ve üst sınıftaki öğrencilerin davranışları önemlidir. Öğretmenler, istendik davranışları öğrencilerin görebileceği şekilde sıkça yapmalıdır. Üst sınıftaki öğrencilere de, yetişkin oldukları, bu nedenle alt sınıftaki öğrencilere örnek olmak için istenen davranışları önce kendilerinin yapması gerektiği belirtilmelidir. Böylece hem küçük sınıflar istendik davranış örnekleri ile sık karşılaşır hem de üst sınıflar uygun davranışlara yönelmiş olur (Başar,2005). Demokratik bir sınıf ortamının oluşturulması, sınıf kurallarının anlamlı, amaçlı ve tutarlı olmasına bağlıdır. Bu ortam oluşturulursa öğrencinin istenmeyen davranışlara karşı eleştirel bir yaklaşım kazanması sağlanır. Böylece öğrenciler arkadaşlarının bakış açısından kendi davranışlarını değerlendirme fırsatı bulur. Burada eleştirilerin öğrencilerin kişiliklerine değil, istenmeyen davranışlara yönelik olmasına dikkat edilmelidir (Aydın,2003)

İstenen davranışın devamlılığı için, o davranışın bilgisine sahip olmak şarttır. Bu bilgiye sahip olma ailede başlar. Ailede öğrenilen davranışlar okulda pekiştirilmeli, eksik olanlar ise tamamlanmalıdır (Başar,2005). Bu süreç aile ile işbirliği içinde yürütüldüğü takdirde daha etkili sonuçlar alınacaktır.

2.10. İstenmeyen Davranışların Nedenleri

Eğitim örgütleri eğitsel amaçlar için vardır. Bu amaçların istenilen düzeyde gerçekleşmesi ise uygun ortamların oluşturulmasına bağlıdır. Bu nedenle eğitim etkinliklerinin yapılabileceği bir okul ve sınıf ortamı oluşturmak ve bunu sürdürmek büyük önem taşır (Ekinci,2009). Sınıf bir organizasyondur, öğretmen ise bu organizasyonu yöneten ve düzenleyen kişidir. Bu düzenleme yapılırken öğretmenin tek amacı, öğrencinin daha iyi nitelikler kazanması için neler yapılabileceğini tespit edip, bunu hayata geçirmenin yollarını bulmak olmalıdır (Akçadağ,2008).

Planlanan eğitim etkinliklerinin sınıfta gerçekleştirilmesinde öğretmen görev alır (Akçadağ,2008). Sınıf öğrencilerin sürekli aktif olduğu bir yerdir. Bu aktif süreçte öğrenci her zaman öğretmenin planladığı ve denetlediği davranışı gerçekleştirmez. Olumlu davranışların yanında olumsuz davranışlarda oluşabilir (Kılbaş,2003). Bu nedenle öğretmen, eğitim ortamındaki kaynakları amaca yönelik olarak en etkili şekilde kullanmalıdır (Akçadağ,2008). Bu durumun sağlanması da etkili bir sınıf yönetimi ile mümkün olacaktır.

Etkili bir sınıf yönetimi sağlayabilmek için ilk olarak öğrencilerin olumsuz davranışlarının sebepleri belirlenmelidir (Gözütok,2004). Sınıftaki istenmeyen davranışların önüne geçmek öğretmenin görevi olduğu için, davranışın altında yatan nedeni bilmek öğretmenin işini kolaylaştıracaktır (Akçadağ,2008). İstenmeyen davranışlarının nedenini belirlemek o kadar kolay değildir. Bu nedenler genelde öğrencinin farkında olmadığı veya adını tam olarak koyamadığı karmaşık nedenlerdir. Öğrencinin olumsuz davranış sergilemesinde kişisel faktörler varsa, bu durumda öğretmen gerekli kontrolü sağlayamaz. Zor tarafları olmasına rağmen, bu nedenlerin büyük bir kısmı anlaşılabilir, öğrenilebilir ve tahmin edilebilir niteliktedir (Gözütok,2004).

Öğrencilerin istenmeyen davranışlarının nedenleri sınıf içi ve sınıf dışı nedenler olarak iki başlık altında toplanabilir. Bunlar aşağıda kısaca açıklanmıştır:

2.10.1. İstenmeyen Davranışları Etkileyen Sınıf Dışı Etkenler:

Sınıfta gözlemlenen davranışların birçoğunun nedeni sınıfın dışındadır. Öğrenci sınıf dışındaki etkenlerin oluşturduğu farklılıklarla sınıf ortamında yer alır (Akçadağ,2008). Örneğin, öğrencinin çevresindeki insanların eğitim seviyesi onların davranışlarında

büyük etkiye sahiptir ve bu davranışlar sınıf içine taşınmaktadır. Sınıfta olumsuz bir davranış ortaya çıktığında sadece sınıf içi etkenlere odaklanılır ve sınıf dışı etkenlere dikkat edilmezse istenen başarının elde edilmesi zor olacaktır (Döker,2006). Sınıf dışı etkenler sosyal çevre, okul ve aile olmak üzere üç ana başlıkta toplanabilir:

2.10.1.1.Sosyal Çevre: Her birey, belirli bir mekanın, zamanın ve toplumun içinde yaşar. Her toplum birtakım sosyal ve kültürel özelliklere sahiptir. Bunlar bireyin çevresini oluşturur ve davranışlarını etkileyerek şekillendirir. Birey sosyal çevresi ile olan etkileşiminde tamamen pasif değildir, kendisi de çevresini etkileyip değiştirebilir (Akar,2002).

Öğrenciler, birlikte zaman geçirdiği, sevdiği kişilerin davranışlarından etkilenir ve onların davranışlarını doğru kabul ederek benimseyebilir. Diğer taraftan kabul görmek ve saygı kazanmak için de gruptakilerin davranışlarını sergileyebilir. Eğer öğrencinin içinde bulunduğu çevre bozuk, uyumsuz davranışlar gösteren kişilerden oluşmuş ise (Akçadağ,2008); öğrencinin örnek aldığı ve yapmaya çalıştığı davranışlarda istenmeyen nitelik taşıyacaktır. Bu nedenle çevreye yönelik olarak da davranış değiştirme etkinlikleri yapılmalıdır. Okulun çevreye yönelik olarak gerçekleştireceği kültürel etkinliklerin sayısı ve kalitesi çevrede bulunan olumsuz davranışların değiştirilmesini sağlayacaktır. Bu etkinliklerin oluşturulabilmesi için de çevreyi iyi tanımak, çevrenin ihtiyaçlarını bilmek, iyi bir plan oluşturmak ve öğretmenlerce katkı sağlamak gerekir (Başar,2006).

Sadece çevrede ilişki kurulan insanlar değil, televizyon, bilgisayar, gazete, sinema, dergi, resimli hikâye, roman, afiş gibi faktörler de bireyin davranışları üzerinde etkili olmaktadır (Akçadağ,2007).

2.10.1.2.Okul: Okul, toplumdaki bireylerin eğitilmesinde görevli olan kurumlardır ve okul ortamı öğrenci davranışlarında doğrudan etkili olacaktır (Akar,2002). Okulun fiziki koşulları, öğretim programının öğrenci düzeyine uygunluğu, okul yönetimi ve personel arasındaki iletişim sorunları, okulda meydana gelen olaylar (Gözütok,2004), eğitim materyalinin ve kaynakların yetersiz olması, okul yöneticileri ve öğretmenlerin olumsuz davranışlar konusunda farklı görüşlere ve uygulamalara sahip olması (Başar,1999), öğrenci davranışlarını etkileyen sebepler olacaktır.

Okullardaki eğitim faaliyetleri belirlenen programlar çerçevesinde yürütülür. Ancak; hazırlanan formal programın okulun bulunduğu sosyal çevreye tamamıyla uygun olması mümkün değildir (Yüksel,2002). İşte bu noktada örtük programın önemi ortaya çıkmaktadır. Örtük program, resmi programda açık olarak belirtilmediği halde öğrencilerin yaşantılarını etkileyen, toplumun norm ve değerlerini içeren programdır (Demirel,2013). Örtük program ders dışı etkinlikleri de içine alan (Demirel,2013), sınıftaki öğrenme yaşantıları içerisinde de önemli bir yeri olan (Yüksel,2002) programdır. Öğrencilerin davranışlarının şekillenmesinde ve toplumsal hayata uyum sağlamasında örtük programlar, bazen eğitim programları kadar etkili olmaktadır (Demirel,2013). Bu nedenle program geliştirme uzmanları ve öğretmenler formal programda yer almayan, öğrencilerin görüş ve değerlerine dikkat ederek eğitim- öğretim etkinliklerini yönlendirmelidirler (Yüksel,2002).

İyi düzenlenmeyen bir okul çocukta gözlemlenen istenmeyen davranışların nedenlerindedir. Eğer okulda çocuğun sosyal ve psikolojik ihtiyaçları giderilmezse bu durum sorun davranışlara neden olacaktır (Akçadağ,2008). Bazı durumlarda öğretmen ve yöneticiler disiplin sorunlarının ortaya çıkmasına ortam hazırlayabilirler. Buna aşağıdaki durumlar örnek gösterilebilir (Celep,2002):

1. Öğrenciyi, kendisi için anlamlı olmayan bir konuyu öğrenme noktasında zorlamak
2. Öğrencilerin bağımsız düşünme yeteneği kazanmaları için yönlendirilmesinin tam olarak yapılamaması
3. Öğrencilerin çok fazla kontrol altında tutulması ve onların bağımsız olacağı bir çevrenin oluşturulamaması
4. Disiplini sağlamak için yürütülen süreçte yanlış davranışın vurgulanması

Öğrenciler zamanının büyük bölümünü okul dışında geçirir, dolayısıyla sosyal çevreden de etkilenir. Bu nedenle okul, içinde yer aldığı çevrenin sosyo-ekonomik ve kültürel özelliklerini dikkate alarak buna göre davranmalıdır (Başar,2003). Öğrencinin olumlu davranış kazanma süreci etkileşimli bir süreç olduğu için, okul sosyal çevrede iyi örneklerin oluşturulmasında önemli görevlere sahip olacaktır (Kocabey,2008). Ayrıca halkoyunları, drama, masa tenisi, satranç vb. gibi ders dışı etkinliklerle

öğrencinin okulda geçirdiği vakit artırılırsa, öğrenciler olumsuz davranışlardan uzak tutulacaktır (Danaoğlu,2009).

2.10.1.3.Aile: Öğrenci davranışının şekillenmeye başladığı çevre ailedir (Başar,2003). Toplumsallaşma süreci ailede başlar. Çocuğun ailesiyle geçirdiği zamanın niteliği, ebeveyn tutumları ve ailede yaşanan olumsuzluklar çocukta istenmeyen davranışların oluşmasına yol açabilir (Danaoğlu,2009). Örneğin, öğrenci koruyucu bir aileden gelmişse, sınıfta bencilce davranabilir veya çocuğun ailesi otokratik çocuk, özgüven eksikliğinden dolayı sosyal etkinliklere katılmayabilir (Aydın,2000). Ayrıca ailedeki denetimin çok sıkı veya gevşek olması, fiziksel cezalandırmalar, aile içi ilişkilerin yetersizliği (Erdoğan,2003), ailenin gelir durumu, ailedeki birey sayısı ve ailenin eğitim durumu öğrencinin davranışlarını etkileyen öğelerdendir. Bu nedenle aile hakkında bilgi sahibi olunmalı (Döker,2006) ve öğrencilerin aileden kaynaklı olduğu düşünülen olumsuz davranışları, aile ile işbirliği kurularak çözümlenmelidir. Çünkü sorun davranışa yönelik öğretmenin yaratacağı farkındalığın sürdürüleceği yer ailedir. Öğretmen aileye doğru bilgi verir ve onlarla empati kurarsa; ayrıca amaçlarını ailenin benimsemesini sağlar ve onlarla birlikte hareket ederse sorunlara daha etkili çözümler bulunacaktır (Akçadağ,2008).

2.10.2. İstenmeyen Davranışları Etkileyen Sınıf İçi Etkenler:

Öğrencilerin olumsuz davranışlarında sınıf içi etkenlerde önemli rol oynamaktadır. Bu etkenler aşağıdaki gibidir:

2.10.2.1.Eğitim Programından Kaynaklı Nedenler:

Programlama, belirli bir amaç doğrultusunda seçim yapma, ayıklama, sınıflama, uygulama ve değerlendirme işlemidir (Akçadağ,2008). Öğrenciye kazandırılmak için belirlenen hedeflerin öğrenci seviyesine uygun olmaması, hazırlanan planın öğrenci ihtiyacını karşılayamaması sorun davranışları ortaya çıkaran sebeplerdendir (Baloğlu,2001).

Öğretim programları, merkezi birim tarafından taslak şeklinde hazırlanır ve uygulanmak üzere okullara gönderilir (Kocabay,2008). Bu program, öğrenci seviyesine, öğrencinin gelişim özelliklerine, ilgilerine, beklentilerine, ihtiyaçlarına, yaşadığı çevrenin sosyal ve kültürel özelliklerine uygun olmalıdır (Danaoğlu,2009). Bu nedenle

öğretmen bulunduğu şartlar doğrultusunda programda gerekli değişiklikleri ve düzenlemeleri yapar. Öğrenci seviyesine uygun olan kazanımlar belirlenir ve bunlara uygun etkinlikler seçilirse istenmeyen davranışların ortaya çıkma ihtimali azalacaktır (Kocabey,2008). Ayrıca öğrenciler öğrendiklerinin kullanılabilirliği hakkında bilgi sahibi olduğunda öğrenmeye olan ilgisi artacak, ortaya çıkabilecek olumsuz davranışlar da azalacaktır.

2.10.2.2.Sınıfın Yapısından Kaynaklı Nedenler:

Yapı, sınıftaki eğitsel süreçleri ve bu süreçlerin kim tarafından nasıl işletileceğini belirleyen düzenin adıdır. Bunun için önce görevler, sonra görevliler, son olarak da ilişkiler belirlenir (Başar,2005). Sınıfın yapısını, yönetim ve eğitim görevleri, sınıf kuralları, sınıfın ilişki düzeni ve iletişim gibi değişkenler oluşturur (Akçadağ,2008). Sınıfın yapısı ve sosyal ortamı da öğrenci davranışlarını etkiler (Kocabey,2008). Sınıftaki istenmeyen davranışlarda iletişim, sınıftaki ilişki düzeni, öğrencilerin kendi aralarındaki ve öğretmenle olan iletişimleri etkili olur. Sınıfta zayıf bir iletişim ve etkileşimin olması, dersin dinlenmesini engeller ve bu durum istenmeyen davranış ortaya çıkarır (Danaoğlu,2009).

Toplu yaşamın gereklerinden biri kural belirlemek ve bunları uygulamaya koymaktır. Dolayısıyla sorun davranışlar açısından dikkat edilecek noktalardan biri de, sınıfta uygulanacak kuralların belirlenmesidir. Kurallar öğrencilerle birlikte belirlenir ve bunlara uyma kararı alınırsa, bu konuda oluşabilecek sorun davranışlar azalacaktır (Akçadağ,2008).

2.10.2.3.Sınıf İçi Fiziksel Düzenlemelerden Kaynaklı Nedenler:

Sınıfta eğitim-öğretim sürecinin etkili yürütülmesi ve istenen davranışların oluşturulması için, öncelikle fiziksel ortam iyi hazırlanmalıdır. Sınıftaki öğrenci sayısı, sınıfın büyüklüğü, öğrencilerin oturma şekli, araç-gereçlerin öğrencilerin birbirlerini rahatsız etmeyecek şekilde kullanımının sağlanması, ısı, ışık, gürültü, temizlik, duvar rengi gibi değişkenler öğrencilerde istedik davranışların geliştirilmesini etkileyen sınıf düzeninden kaynaklı faktörlerdir (Akar,2005). Örneğin; sınıf kalabalık ise, öğretmen her öğrenciye zaman ayırma, öğrencinin gelişimini izleme, onları tanıma ve motive etme gibi davranışları sergileyemez. Bu durumda öğrenci ilgisinin azalmasına dolayısıyla istenmeyen davranışların artmasına neden olur. Ayrıca kalabalık sınıflarda sınıf

yönetimi de zor olacaktır (Başar,1999). Diğer taraftan, sınıflarda öğrenci sayısı az olsa bile, sınıf alanının küçük olması yine sorun oluşturacaktır. Sınıfta öğrencilerin ve öğretmenin rahat hareket edebileceği bir alanın olması gerekirken sıkışık bir ortamın olması, yer paylaşımından kaynaklanan olumsuz davranışlara sebep olabilecektir (Erden,2005).

Sınıfın fiziki ortamı ihtiyaca uygun ve amaçların gerçekleştirilebileceği şekilde düzenlenirse, bu durumdan kaynaklanacak olumsuz davranışların ortaya çıkma ihtimali azalacaktır (Akçadağ,2008).

2.10.2.4.Öğrenci Özelliklerinden Kaynaklı Nedenler:

Sınıftaki sorun davranışların kaynaklarından biri de öğrencidir. Öğrencilerin bireysel farklılıklarından dolayı, algıları, düşünceleri ve davranışları aynı değildir (Akçadağ,2008). Öğrencilerin kişilik yapısı, başarı durumu, ilgi çekmek istemesi, güç gösterisinde bulunması, intikam almaya çalışması, yetersizliğini göstermek istemesi (Erdoğan,2014), öğrenmede güçlük çekmesi, otoriteye karşı gelme isteği (Evşen,2007) gibi durumlar olumsuz davranışların ortaya çıkma sebepleridir. Diğer taraftan, sağlık durumu da öğrencinin davranışlarını etkiler. Eğer öğrencide işitme, görme, algılayma yetersizliği varsa bu durum onu istenmeyen davranışlara iter. Sağlık sorunu, öğrencide başarı sorunu da oluşturacağı için, başarısızlıktan kaynaklanan olumsuz davranışlara neden olabilir (Başar,2005)

Öğrencilerin bireysel farklılıkları davranışlarında da farklılık oluşturacaktır. Bu nedenle öğretmen sınıftaki öğrencileri iyi tanımalı ve kendi davranışlarını da buna göre ayarlamalıdır (Başar,2005)

2.10.2.5.Öğretmenden Kaynaklı Nedenler:

Sınıf yönetiminin kaliteli olması ve başarının yüksek olmasında öğretmenin sahip olduğu özellikler büyük öneme sahiptir. Etkili bir sınıf yönetimi için öğretmen, öncelikle öğrencilerini iyi tanımalı ve onlara nerde nasıl davranacaklarını öğretmelidir (Tertemiz,2001).

Öğretme, başkalarının yaşamını zenginleştiren, gelişimine katkıda bulunan, algısını değiştiren ve becerilerini artıran bir süreçtir. Aynı zamanda hayal kırıklığı ve sıkıntı da oluşturabilecek bir süreçtir. Öğretme sürecinin zevkli hale getirilememesi, motivasyon

eksikliği, dikkatsizlik, ilgisizlik, öfke vb. gibi istenmeyen davranışları ortaya çıkarabilir. Bu davranışlar karşısında öğretmenin öfkelenmesi ve yetkisinden aldığı gücü kullanması durumunda süreç sevimsiz bir hale gelir (Akçadağ,2007). Bu süreçte öğretmenin sergileyeceği olumsuz tavır öğrencileri doğrudan etkiler ve onların da olumsuz davranışlara yönelmesine neden olabilir (Erdoğan,2014). Öğretmenin sınıftaki ruh hali de davranışlar üzerinde etkili olur. Örneğin öğretmenin davranışlarında bir denge yoksa öğrenciler de nasıl davranacaklarını bilemezler. Bir durumda izin veren, başka durumda otoriter davranan öğretmen güven problemi oluşturur ve sınıfta karışıklık meydana gelir (Danaoğlu,2009).

Öğrencinin gözünde öğretmen modern dünyanın ve çağdaş değerlerin temsilcisidir. Özellikle ilköğretim öğrencileri için bu durum böyledir. Bu nedenle öğretmen, mesleğine yönelik olan bu saygınlığı ve örnek insan olma imajını korumak zorundadır (Aydın,2000). Öğretmen özellikle taşra okullarında çevredeki en önemli ve etkili modern yetişkin modeli olduğu için, öğretmenin sergileyeceği davranışlar öğrenci davranışları üzerinde çok etkili olacaktır (Başar,2003). Öğretmenin davranışlarının yanı sıra görünüşü de öğrenci üzerinde çok etkilidir. Öğretmenin konuşması, yürüyüşü, giyinişi gibi durumlar öğrencilerce örnek alınacaktır. Bu nedenle öğretmen her konuda, eğitimin amaçlarına uygun davranmalıdır. Bireyler istedik davranışlarla sıkça karşılaşır, bu davranışları sergileme olasılıkları artacaktır (Başar,2005).

Öğretmenin sorun davranışları önlemede etkili olması, davranışları kontrol edebilme ve yönetme becerisine bağlıdır. Öğretmen sınıfa dikkatini verdiği, öğrencilerle sağlıklı bir iletişim kurduğu, onları dinlediği, onların sorularına cevap verdiği ve sınıftaki etkisini sürekli hale getirdiği takdirde öğrenci de bunlardan etkilenerek dersteki duruşunu ayarlayacak (Akçadağ,2008), böylece olumsuz davranışların önüne geçilebilecektir.

2.10.2.6.Öğretim Yöntem Ve Materyallerinden Kaynaklı Nedenler:

Öğretmenlerin dersi nasıl işlediği sınıf yönetimini etkiler. Öğrencilerin ilgi ve ihtiyaçlarına, hazırbulunuşluluk düzeylerine göre ders işlenirse, sınıfı yönetmek daha kolay olur. Bunun için de uygun öğretim stratejisi ve materyali seçilmelidir (Danaoğlu,2009).

Öğretim sürecinin başarılı olması için, öğrenci aktif olmalıdır. Bu durum sağlandığında öğretmen de istekli olursa sınıfta sorun davranışlara daha az rastlanır. Ancak en uygun yöntem ve tekniğin seçilebilmesi de imkanlara bağlıdır (Akçadağ,2008). Öğrencinin aktif olduğu yöntemlerde, sınıf düzeninin görüntüsü iyi olmayabilir, ama etkinliklerin planlaması iyi yapılmış ise, istenmeyen davranışlar daha az görülür. Zaten istenen şey öğrencinin sessizce oturması değildir. Diğer öğrencileri engellemediği sürece, amacı gerçekleştirmek için yapılan her şey istenen davranış olabilir (Başar,2005).

Öğretim etkinliğinde kullanılacak araç ve gereçler öğrencinin günlük hayatında karşılaşılabileceği araçlardan uzak ise, öğrenci ders materyalini anlamakta zorlanabilir. Ayrıca seçilen materyaller, öğrencilerin kullanımına uygun değilse bu durum sorun davranışlara yol açabilmektedir. Bu nedenle amaca ulaşmayı kolaylaştırmak için öğrencinin sosyal çevresinde karşılaşıacağı ve rahatlıkla kullanacağı materyaller seçilmelidir (Akçadağ,2008).

2.10.2.7.Sınıftaki Diğer Öğrencilerden Kaynaklı Nedenler:

Öğrencilerin sınıftaki davranışlarının şekillenmesinde akran baskısı da etkili olabilir (Kocabey,2008). Çocuğun yaşadığı çevre ve öğrenim gördüğü okul, hangi akran grubuna dahil olacağında belirleyici olur. Eğer bu grup, eğitime ve akademik başarıya önem veriyorsa, çocuğun başarısını da olumlu etkiler, ancak eğitime önem vermeyen, zamanının büyük kısmını dışarıda geçiren bir grup ise çocuğun okuldan kopmasına ve daha fazla istenmeyen davranış sergilemesine neden olur (Erden,2005). Öğrenciler, yeterince bilgiye sahip olmadığı ve yeterince düşünmediği için arkadaşlarının davranışlarını yapmak ister. Bu davranışların sonunda arkadaşlarının ödüllendirildiğini gören öğrenci, grubun yaptıklarına daha kolay yönelir. Akran grubundan gelen övgü, herhangi birinden gelen övgüden daha değerli olur (Kocabey,2008).

2.11. İstenmeyen Davranışların Önlemesine Yönelik Yaklaşımlar

Öğrenmeyi sağlamak, öğrencilere rehberlik etmek ve istenmeyen davranışların oluşmasını önlemek öğretmenin temel görevleridir. Etkili bir öğretme ve öğrenme ortamı oluşturularak istenmeyen davranışlarla baş edilebilir. Ancak ne kadar önlem alınsa da her sınıfta istenmeyen davranışlar ortaya çıkacaktır (Kazu,2007).

İstenmeyen davranışlarla nasıl başa çıkacağını belirlemek için durum saptamasının iyi yapılması gerekir (Ekinci,2009). Bu konuda öğretmenlerden, istenmeyen davranışların sebeplerini tam olarak belirlemeleri, bu davranışlar karşısında doğru tepkilerde bulunmaları ve bunların değiştirilmesine katkı sağlamaları beklenir (Girmen, Anılan, Şentürk ve Öztürk,2006). Öğretmen, istenmeyen bir davranışın ortaya çıkacağını anlarsa veya istenmeyen öğrenci davranışlarıyla karşılaşarsa, bu davranışa müdahale etmek zorundadır. Böylece, ders akışının aksaması önlenmiş ve öğrencinin derse yönelmesi sağlanmış olacaktır (Türnüklü,2000).

Eğitim ortamında karşılaşılan istenmeyen davranışlara karşı yapılabilecek müdahaleler aşağıdaki gibi sıralanabilir:

2.11.1. Görmezden Gelmek: Eğer olumsuz bir davranış, başka olumsuz davranışlara sebep olmuyorsa veya yanlışlıkla yapılmışsa görmezden gelinebilir. Çünkü bu davranış kasıtlı yapılmamıştır. Bu tür davranışlar o anın etkisiyle kendiliğinden gerçekleşebileceği gibi, duruma bağlı olarak da gerçekleşebilir. Burada önemli olan göz ardı etmenin sorun davranışın sönmesini sağlamasıdır. Aksi takdirde öğrenci bunu bir ödül olarak algılayabilir. Bu durumun oluşmaması için davranışın görüldüğü ve onaylanmadığı bazı tepkilerle belli edilmelidir (Akçadağ,2008)

2.11.2. Uyararak: Uyarı, istenmeyen davranışın niteliğine göre farklı şekillerde olabilir. Burada nasıl bir yöntemin kullanılacağı olumsuz davranışın önemine ve dersin akışını engelleme düzeyine bağlı olarak değişir. Uyarılar, göz teması kurmak, dolaylı olarak soruna dikkat çekmek ya da doğrudan uyarıda bulunmak şeklinde olabilir. Bu konuda önce beden dilini kullanmak, eğer sonuç alınmazsa başka yöntemlere başvurmak gerekir. Sonuç olarak, öğrenci uyarılırken kişilik değerlerini korumaya özen gösterilmelidir (Aydın,2003).

2.11.3. Göz Teması Kurmak: Öğretmen olumsuz davranış gösteren öğrenciyle göz teması kurarak, onun davranışını fark ettiğini ve bu davranışı onaylamadığını gösterebilir. Bunun sonucunda öğrencinin istenmeyen davranışı bırakması beklenir. Öğrencinin olumsuz davranışını sadece öğretmen fark etmişse göz teması kurmak sayesinde diğer öğrencilerin olayı fark etmelerinin de önüne geçilmiş olur. Bazen öğretmenler soruna o anda müdahale etmek yerine, öğrenci ile dersten sonra konuşmayı

tercih ederler. Ancak bu doğru bir davranış değildir. Çünkü diğer öğrenciler sorunu fark ettiklerinde bundan istenmeyen yorumlar ve sonuçlar çıkarabilirler (Kaya,2002).

2.11.4. Dikkat Çekme: Bazen doğrudan veya dolaylı yapılan uyarılar yetersiz kalabilir. Bireysel veya grup olarak yapılan davranışlar uyarının ötesine geçerek ceza gerektirecek nitelik gösterirse bu durumda dikkat çekme yöntemini kullanmak uygun olur. Örneğin; sınıfta yüksek sesle ve izinsiz konuşmak, ders araç ve gereçlerini kötü kullanmak bu tür davranışlardandır. Böyle bir davranış karşısında önce sınıfta bir konuşma yapılarak uyulacak kurallar hatırlatılır. Konuşmada önce sınıf kuralları hatırlatılır ve gözlemlenen sorun davranışlar üzerinde durulur. Diğer taraftan olumlu davranışlardan bahsedilir ve öğrencilerdeki dayanışma ve özgüven duyguları desteklenir. Bu uygulamada başarılı olabilmek için sorunları kişiselleştirmekten kaçınmak gerekir (Aydın,2003).

2.11.5. Okul Yönetimi, Rehberlik Servisi ve Aile İle İletişim Kurmak: Öğrenme ortamında karşılaşılan bazı sorun davranışlarda, öğretmen okul yönetimi ve rehberlik servisi ile işbirliği içinde olmalıdır. Bazı sorunlar ise, öğretmenin tek başına çözebileceği niteliktedir. Okul yönetiminin iş yükü genellikle fazla olduğu için her sorun okul yönetimine iletilmemelidir. Ama, okul içinde veya çevresinde görülen bazı ağır davranış problemleri okul yönetiminin sorumluluğundadır. Bu tür davranış sorunlarının çözümünde okul yönetiminin, öğretmenlerin ve rehberlik servisinin işbirliği gerekmektedir. Aynı zamanda, sorun davranış sergileyen öğrencilerin ailesi de bu konuda bilgilendirilmeli ve ailenin desteği istenmelidir. Öğretmen rehberlik servisi ve ailenin desteğini alarak hareket ettiği zaman sorunların çözülmesi daha kolay olacaktır (Aydın,2003).

2.11.6. Doğru Davranışı Gösterme: Olumsuz davranış ile karşılaşıldığı zaman sözlü uyarıdan önce bu davranışı yapan öğrencinin yanına yaklaşarak öğrencinin dersle ilgilenmesi sağlanır. Örneğin; dergi, gazete, ya da farklı bir kitap okuyan öğrencinin yanına gelerek onları masanın gözüne koyma, masayı karalayan öğrencinin yanına gelerek, elindeki kalemi alıp masanın üzerine bırakma, bu tür davranışlardandır (Kaya,2002).

2.11.7. Sorumluluk Verme: Öğrenci yapacak bir işi olmadığını düşünürse veya yaptığı iş ona ilginç gelmezse istenmeyen davranışlara yönelir. Böyle bir durumda öğrenciye iş vermek veya yaptığı işi ilgi duyacağı başka bir iş ile değiştirmek olumsuz davranışın önüne geçmede etkili olacaktır. Bunun etkili olarak yapılabilmesi için öğrenci iyi tanımak gerekir. Öğrencinin istenmeyen davranışa yönelmesini engellemek veya istenmeyen davranışını değiştirmek için öğrenciye; özet çıkarma, kayıt tutma, rapor yazma, araç getirip götürme gibi sınıf içinde veya eğitsel kol etkinlikleri gibi sınıf dışında sorumluluklar verilebilir (Başar,2005).

2.11.8. Akran Arabuluculuğunu Kullanmak: Çocukların akran davranışlarını kabul etmeye yatkındırlar. Yakın arkadaşlarının onayını almak, ait olduğu grubun saygısını kazanmak, grup üyelerinin davranışlarını yapmaya çalışmak, çocukların oluşturduğu gruplarda sıkça görülen durumlardır. Yakın arkadaşlar oyun alanında olduğu kadar sınıfta da pekiştirici rol oynarlar. Sınıf ortamında öğretmen tarafından pekiştirilmeyen bir davranış, öğrencinin arkadaşları tarafından destekleniyorsa bu durumda bazı olumsuzluklar oluşabilir. Bu çatışmanın oluşmaması için öğretmen, grup içinde istenen davranışı sergileyen öğrencileri ödüllendirmeli, ayrıca gruptaki tüm öğrencilerin istenen davranışa yönelmelerini sağlamalıdır (Akçadağ,2008).

2.11.9. Derste Değişiklik Yapmak: Öğrenme ortamında karşılaşılabilecek istenmeyen bir davranışın önüne geçebilmek için dersin işleyişi değiştirilebilir veya derse ara verilebilir. Örneğin, düz anlatım yoluyla işlenen ders, dikkati dağılan öğrencilerin dikkatlerini yeniden derse yöneltmek için soru cevap yöntemine dönüştürülebilir (Erdoğan,2003).

2.11.10. Öğrenciyle Konuşmak: Karşılaşılan problem davranışın çözümünde, öğretmenle öğrenci arasındaki işaretler, dolaylı çözüm yolları etkili olmazsa veya etkili olmayacağı baştan belli ise, bu durumda sorunu konuşarak çözmeye çalışmak gerekir. Konuşmanın amacı, kullanılan yöntemlerle davranışının yanlışlığını anlamayan öğrencinin hatasının farkına varmasını sağlamak ve bu konuda öğretmenin kararlı olduğunu görerek davranışını düzeltmesine yardım etmektir. Öğrenci ile konuşulurken, olay kişiselleştirilmemeli, sadece istenmeyen davranış ele alınmalıdır. Ayrıca davranışın

yapılması ve yapılmaması durumunda ortaya çıkabilecek sonuçlar vurgulanmalı, öğrencilerin mantığına seslenilmelidir (Başar,2005).

2.11.11. Ödül ve Ceza Sistemini Kullanma: İstenen davranışları pekiştirmek için ödül, istenmeyen davranışı ortadan kaldırmak için ise ceza kullanılır. Ödül ve ceza sisteminin amacı, öğrenciye kendi davranışlarını yönetmek için gerekli olan duygusal ve düşünsel yeterliliği kazandırmaktır. Bu nedenle ödül ve cezanın mutlaka bir amaca yönelik olması gerekir. Yani sebepsiz yere ödül veya ceza verilmez. Ayrıca öğrenci, hangi davranışının neden ve nasıl ödüllendirileceği veya cezalandırılacağı hakkında yeterli bilgiye sahip olmalıdır. Dolayısıyla ödül ve ceza amaçlı olmasının yanı sıra anlamlı da olmalıdır (Aydın,2003).

İstenmeyen davranışlar karşısında en uygun yöntem seçilip uygulanırsa, davranışın ortadan kaldırılması hususundaki etkisi o kadar fazla olacaktır.

2.12.İlgili Araştırmalar

Toros (2001), tarafından gerçekleştirilen “Elit ve Elit Olmayan Erkek Basketbolcularda Hedef Yönelimi, Güdüsel (Motivasyonel) İklim ve Hedeflerin Özgünlük, Güçlük Derecesi Özelliklerinin Yaşam Doyumuna Etkisi” başlıklı araştırmanın sonucunda başarı güdülenmesinde hedef yönelimleri ve motivasyonel iklim kuramlarını destekleyen önemli bulgulara ulaşılmış, ayrıca yaşamdan alınan doyumun motivasyonel iklim yönelimlerinden birini sürdürmeyi kolaylaştırdığı veya zorlaştırdığı sonucuna ulaşılmıştır.

Sancı (2002), “İlköğretim Altıncı Sınıf Öğrencilerinin Toplumsal, Ekonomik ve Kültürel Durumlarının Okuma Motivasyonlarına Etkisi” adlı çalışmasında, sosyal, ekonomik ve kültürel yönden farklı çevreden gelen öğrencilerin okuma motivasyonlarına çevrenin etkisini belirlemek amacıyla; sosyal, ekonomik ve kültürel yönden farklı yapılara sahip öğrencilere anket uygulanmış, sonuçta alt gruba dahil olan öğrencilerin okumayla ilgili yönelimlerinin iç denetime bağlı olanları, orta ve üst gruba dahil öğrencilerden daha düşük çıkmış, dış denetime bağlı okumayla ilgili yönelimleri ise, orta ve üst grubunkinden daha yüksek bulunmuştur. Alt gruba dahil öğrenciler, okumaya dış sebepler yüzünden yönelmişlerdir.

Ceylan (2003), yaptığı çalışmada, iki öğretmenin sınıf içinde motivasyon değişkenlerine ne derece dikkat ettiklerini incelemiş, bunun için Türkçe ve İngilizce öğretmenlerinin görüşlerine başvurmuştur. Araştırma sonucunda; İngilizce öğretmenin öğrencileri azarlama, küfür etme ve alay etme gibi davranışlar sergilediği ve dolayısıyla olumsuz sınıf iklimi yarattığı, rehberlik ve danışmanlık, bilgi kaynağı, yöntem ve teknik ve düzen sağlayıcılık gibi öğretmen rollerini Türkçe öğretmene göre daha az sıklıkta yerine getirdiği saptanmıştır. Sınıfın örgütlenmesinde İngilizce öğretmenin Türkçe öğretmene göre daha az davranış sergilediği, Türkçe öğretmenin olumlu bir sınıf iklimi oluşturduğu ancak öğretmen rolleri ile sınıfın örgütlenmesine yönelik değişkenleri ileri düzeyde dikkate almadığı görülmüştür. Her iki öğretmenin de motivasyon yaklaşım ve modellerine ilişkin bilgileri yetersiz olduğu için motivasyon değişkenlerini etkili bir şekilde dikkate almadıkları sonucuna varılmıştır.

Akbaba ve Aktaş (2005), “İçsel Motivasyonun Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi” başlıklı çalışmada, öğrencilerin içsel ve içsel olmayan motivasyonlarını bazı değişkenler açısından incelemiş ve içsel olarak motive olan öğrencilerin kendilerini; “ planlı olarak ders çalışma, ders çalışma programı hazırlama ve verimli ders çalışma yöntemlerini bilme, ders çalışmaları konusunda ailelerinden daha az uyarı alma ve derslerde kendilerini daha yeterli hissetme” gibi konularda içsel olarak motive olmayanlardan daha yeterli gördükleri sonucuna ulaşmıştır.

Aydın (2007), “Fen Bilgisi Dersinde İçsel ve Dışsal Motivasyonun Önemi” başlıklı çalışmada, ilköğretim öğrencilerinin dersin işlenme şekline ilişkin görüşlerini inceleyerek, görüşler arasındaki farklılıkların anlamlılık düzeyi, Fen bilgisi dersinden duyulan motivasyon düzeyini etkileyen faktörler ve bunların önem dereceleri, fen bilgisi dersinden duyulan genel motivasyon düzeyi ve bu dersin öğrenciler için önem derecesini belirlemeye çalışmıştır. Araştırmanın sonucunda, Öğrencilerin Fen bilgisi dersinden duydukları motivasyon düzeylerinin okullarına, cinsiyetlerine, çalışma ortamlarına, anne ve babalarının eğitim düzeyine göre farklılık göstermediği, sınıflarına göre ise farklılık gösterdiği ve sınıf yükseldikçe motivasyon düzeyinin düştüğü bulgularına ulaşılmıştır. Ayrıca, öğrencilerin Fen bilgisi dersinin önem derecesine ilişkin değerlendirmelerinin okullarına, çalışma ortamlarına göre farklılık göstermediği ve öğrencilerin Fen bilgisi dersine verdikleri önem ile dersten duydukları motivasyon arasında doğrusal bir ilişki olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Yılmaz (2007) , ‘Ortaöğretimde İngilizce Derslerinde Öğrenci Başarısında Motivasyonun Rolü’ başlıklı çalışmasında, öğrencilerin motivasyon düzeyleri belirlenmiş, motivasyon düzeyinin okul türü ve cinsiyete göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediği bulunmaya çalışılmış ve motivasyonu etkileyebilecek beş ayrı etkenin rolü araştırılmıştır. Ayrıca, anketle öğrencilerin motivasyonun bütünleşmeci ve araçsal olmak üzere iki tipinden hangisine daha fazla rağbet ettikleri belirlenmeye çalışılmıştır. Araştırma sonucunda öğrencilerin motivasyon düzeylerinin iyi olduğu, motivasyonla başarı arasında orta ve üst seviyede pozitif bir ilişki olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Acar (2009), çalışmasında, web destekli performans tabanlı öğrenmede ARCS motivasyon stratejilerinin öğrencilerin akademik başarılarına, öğrenmenin kalıcılığına, motivasyonlarına ve tutumlarına etkisini incelemiş ve bu etkinin olumlu yönde olduğunu araştırma sonuçları ile desteklemiş ve kanıtlamıştır.

Haslofça (2009), “ İlköğretim Okullarında Ders İçi ve Ders Dışı “Çocuk Atletizmi” Uygulamalarının Oluşturacağı Motivasyonel İklimin Hedef Yönelimler Üzerine Etkisi” başlıklı çalışmasında, ülkemizdeki ilköğretim okullarında uygulama sürecinde olan ‘Çocuk Atletizmi’ programının oluşturacağı motivasyonel iklim çevresi ile algılanan bu çevre içerisinde çocukların hedef yönelimleri ve beden eğitimi derslerine ilişkin tutumlarındaki değişiklikleri incelemiştir. Buna göre, “Çocuk Atletizmi” uygulamalarının, Beden Eğitime karşı olumlu tutumun tüm faktörlerinde artış sağlandığı görülmüştür. Aynı zamanda uygulanan “Çocuk Atletizmi” programının, bu faktörlere yönelik değerlerin olumlu biçimde geliştirilmesinde oldukça etkili bir araç olduğu sonucuna varılmıştır.

Akandere, Özyalvaç ve Duman (2010) tarafından, Ortaöğretim Öğrencilerinin Beden Eğitimi Dersine Yönelik Tutum ve Akademik Motivasyonlarının incelenmesi amacı ile bir çalışma yapılmış, araştırma sonucunda beden eğitimi dersine ilgisi ve tutumu fazla olan öğrencilerin akademik motivasyonlarında artış olduğu ve buna bağlı olarak beden eğitimi dersine yönelik tutum ile akademik başarı motivasyonu arasında pozitif yönde bir ilişki olduğu görülmüştür

Erturan İlker (2010), “Farklı Motivasyonel İklimlere Göre İşlenen Beden Eğitimi Derslerinin Öğrencilerin Başarı Hedefleri, Motivasyonel Stratejileri ve Beden

Eğitimine İlişkin Tutumları Üzerine Etkisi ” başlıklı çalışmasında devlet liselerinde dokuzuncu sınıf düzeyinde öğrenim gören öğrencilerden üç farklı deney grubu ve bir kontrol grubu oluşturmuş, üç farklı motivasyonel iklime göre oluşturulan dersler üç deney grubuna 12 hafta boyunca uygulanmıştır. Araştırmanın sonucunda, beden eğitimi derslerinin motivasyonel iklimlerinin öğrencilerin başarı hedefleri, bilişsel strateji kullanımları, öz-yeterlikleri, içsel değerleri ve beden eğitime ilişkin tutumları üzerinde anlamlı etkisinin olduğu bulunmuştur.

Alpanık (2011) tarafından yapılan çalışmada; ilköğretimdeki öğrenci, öğretmen ve yöneticilerin okul içi şiddet algısı ile motivasyon düzeyleri arasındaki ilişki incelenmiş, yönetici, öğretmen ve öğrencilerin şiddet algıları ile motivasyon düzeyleri arasında yüksek düzeyde negatif yönde ilişki tespit edilmiştir. Yani şiddet algısı arttıkça motivasyon düzeyinin azaldığı belirlenmiştir.

Yorgancı (2011), ‘Öğretmenlerin, Öğretmen Adaylarının ve Öğrencilerin Motivasyonu Algılama Farklılıkları’ adlı çalışmasının sonucunda; öğrenme ve öğretme ortamında motivasyonun önemli yere sahip olduğunu ortaya koymuştur. Öğretmen ile öğrencinin iletişiminin sağlıklı olması öğrencilerin içsel şekilde motive olmalarında etkili olduğu görülmüştür. Öğretmenlerin derslerini yaşamla ilişkili etkinliklerle ve çeşitli stratejilerle işlemeleri öğrenciyi daha kolay motive ettiği bulunmuştur. Motive olmayan öğrencilerle ise sorunların çözümünde öğretmenlerin sınıf yönetimi konusunda süreç odaklı davranmaları gerektiği ön görülmüştür.

Tonguç (2013), ‘Sekizinci Sınıf Öğrencilerinin Motivasyon Düzeylerinin Ve Öz-Düzenlemeye Dayalı Öğrenme Stratejilerinin Matematik Başarısını Yordama Gücü’ adlı araştırmasında, öğrencilerdeki motivasyon düzeylerinin ve öz düzenlemeye dayalı öğrenme stratejilerinin, matematik başarısını yordama gücü erkek öğrencilerde kız öğrencilere göre daha yüksek bulunmuştur. Ayrıca öğrencilerin motivasyon düzeyleri ve öz düzenlemeye dayalı öğrenme stratejileri cinsiyete, ailelerinin eğitimleriyle ilgilenme durumlarına, matematik dersine çalışırken en çok yardım alınan kişilere göre farklılaşmıştır.

Ünal ve Bursalı (2013)’ nın çalışmasında; Türkçe öğretmenlerinin görevleri sırasında motivasyon faktörlerini kullanma durumları incelenmiş ve öğretmenlerin konuya dair görüşlerini ortaya çıkarmak amaçlanmıştır. Araştırma sonucuna göre,

deneyimli öğretmenlerin motivasyon hakkında çok daha ayrıntılı bakış açıları olduğu ve öğretmenlerin çoğunun eğitim-öğretim sürecinde benzer yöntemlerle öğrenci motivasyonunu arttırmaya çalıştığı görülmüştür. Ayrıca öğretmenlerin mesleki ve kişisel donanımı eğitim-öğretim sürecinin başarısında etkili olduğu için, öğretmenin motivasyon algısı da önemli görülür.

BÖLÜM III

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın deseni, çalışma evreni, örnekleme, veri toplama araçları, veri toplama araçlarının dağıtılması, toplanması ve verilerin analizinde kullanılan istatistiksel teknikler hakkında bilgiler verilmiştir..

3.1. Araştırma Yöntemi/ Deseni/ Modeli

Bu çalışmada, olumsuz davranışlar üzerinde motivasyonun rolünü belirlemeye yönelik ortaokul öğrencilerinin görüşlerini ortaya koymak amacıyla likert tipi beş seçenekli ölçek kullanılmıştır. Bu yönüyle nicel araştırma yöntemlerinin kullanıldığı, tarama modelinde betimsel bir çalışmadır.

Tarama modelini Karasar (2007), geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma modeli şeklinde tanımlamıştır (Akt. Kirişçi,2013).

3.2. Evren Ve Örneklem / Araştırma Grubu

Araştırmanın evrenini, 2013-2014 eğitim öğretim yılında, Nevşehir il merkezi ve Acıgöl ilçe merkezinde yer alan ortaokullarda okuyan öğrenciler oluşturmaktadır. Araştırmanın örnekleme ise çalışma evrenine bağlı olarak tesadüfi örnekleme yöntemiyle seçilmiştir. Buna göre örnekleme Nevşehir il merkezi ve Acıgöl ilçe merkezinde yer alan ortaokullardan tesadüfi örnekleme yöntemiyle seçilmiş 10 ortaokulda öğrenim gören 856 tane öğrenci oluşturmaktadır.

Araştırma için gerekli izinler Nevşehir İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nden alınmıştır. Daha sonra araştırmaya ait uygulamalar 2013-2014 eğitim öğretim yılında Nevşehir il merkezi ve Acıgöl ilçe merkezinde yer alan ortaokullarda öğrenim gören 856 tane öğrenci üzerinde gerçekleştirilmiştir. Araştırmacı anketleri bizzat kendisi dağıtmış, gerekli açıklamaları yapmış ve anketin uygulandığı okullarda uygulama anında bulunmuştur.

Örnekleme oluşturan öğrencilerin cinsiyet ve sınıf düzeyine ilişkin bilgilerine aşağıda yer verilmiştir.

3.2.1. Öğrencilerin Cinsiyetlerine Ait Bilgiler

Araştırmaya katılan öğrencilerin cinsiyet faktörü bakımından dağılımı tablo1’de gösterilmiştir. Bu tabloya göre ankete 424 kız, 433 erkek öğrenci katılmıştır. Araştırmaya katılan öğrencilerin %49,5’i kız, yüzde %50,5’i ise erkektir.

Tablo 1. Araştırmaya katılan öğrencilerin cinsiyet faktörü bakımından dağılımları

Cinsiyet	Kişi Sayısı	Yüzdesi
KIZ	424	% 49,5
ERKEK	433	% 50,5
Toplam	857	% 100

3.2.2. Öğrencilerin sınıf seviyelerine ait bilgiler

Araştırmaya katılan öğrencilerin sınıf düzeyi faktörü bakımından dağılımı tablo 2’de gösterilmiştir. Bu tabloya göre ankete katılan öğrencilerin 209’u (%24,4) 5.sınıf, 274’ü (%32) 6.sınıf , 152’si (%17,7) 7.sınıf , 222’si (%25,9) 8.sınıfta okumaktadır.

Tablo 2. Araştırmaya katılan öğrencilerin sınıf düzeyi faktörü bakımından dağılımları

Sınıf	Kişi Sayısı	Yüzdesi
5.Sınıf	209	% 24,4
6.Sınıf	274	% 32
7.Sınıf	152	% 17,7
8.Sınıf	222	% 25,9
Toplam	857	% 100

3.3. Verilerin Toplanması

Araştırmaya katılan öğrencilerin, motivasyonun etkisi ile olumsuz davranışlara eğilimleri hakkında bilgi toplamak için kullanılan ölçek ortaokullarda öğrenim gören öğrencilere uygulanmıştır.

Araştırmada kullanılan ölçek araştırmacı tarafından literatür taraması sonucunda geliştirilmiştir. Ölçek iki kısımdan oluşmaktadır. Ölçeğin kişisel bilgiler kısmında cinsiyet ve sınıf düzeyine ilişkin sorular bulunmaktadır. Ölçeğin ikinci kısmında ise, öğrencilerin olumlu ve olumsuz davranışlara eğilimlerinde motivasyonun etkisini belirlemeye yönelik 32 madde yer almıştır. Bu bölümdeki sorular likert ölçeği tipinde beş seçenekten oluşmaktadır. Ölçek “kesinlikle katılmıyorum (1)”, “katılmıyorum (2)”, “kararsızım (3)”, “katılıyorum (4)”, “kesinlikle katılıyorum (5)” olarak olumsuzdan olumluya doğru görüşleri belirtecek şekilde düzenlenmiş ve puanlanmıştır. Bu ölçekte ‘kesinlikle katılmıyorum (1.00-1.80)’, ‘katılmıyorum (1.81-2.60)’, ‘kararsızım (2.61-3.40)’, ‘katılıyorum (3.41-4.20)’ ve ‘kesinlikle katılıyorum (4.21-5.00)’ aralıklarını ifade etmektedir.

Ölçek belirlenen araştırma örneklemine uygulandıktan sonra elde edilen veriler SPSS programına girilmiş ve faktör analizi uygulanmıştır. Faktör analizi, aynı yapıyı ya da niteliği ölçen değişkenlerin bir araya toplanmasıyla, ölçmeyi az sayıda faktör ile açıklamayı amaçlayan istatistiksel bir tekniktir (Büyüköztürk,2012). Faktör analizi tüm veri yapıları için uygun olmayabilir. Verilerin faktör analizi için uygunluğu Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) katsayısı ve Barlett küresellik (sphericity) testi ile incelenebilir. Faktör analizinin yapılabilmesi için KMO’ nun .60’ dan yüksek çıkması ve Barlett testi’ nin anlamlı olması gerekir.(Büyüköztürk,2012)

Motivasyonun olumsuz davranışlar üzerindeki etkisine dair öğrenci görüşlerini almak için hazırladığımız ve faktör analizine tabi tuttuğumuz ölçekte KMO katsayısı ,926 bulunmuştur ve Barlett testi anlamlıdır. Buna göre veri setinin faktör analizine uygun olduğu söylenebilir. Faktör analizi yapılırken, faktörlerin yorumlanmasına açıklık sağlamak için ‘döndürme’ işlemi yapılır. Döndürme sonunda faktörler, kendileri ile yüksek ilişki veren maddeleri bulurlar ve bunun bir sonucu olarak da faktörlerin yorumlanması daha kolaylaşır (Can,2014). Faktör analizi sonuçlarına göre maddeler üç faktöre indirgenmiştir ve maddelerin bu üç faktördeki dağılımı aşağıdaki gibi olmuştur:

1) Dışsal Motivasyonun Etkisi ile Öğrencilerin Olumsuz Davranışlara Eğilimine İlişkin İfadeler :

M15:Öğretmenler sınıfta ya da okulda ayrımcı uygulamalar yaptığı zaman derslerden kaçırım.

M16:Öğretmenlerimin ilgisizliği nedeniyle devamsızlık yaparım

M17:Sevmediğim, ilişkilerimin iyi olmadığı öğretmenlerin dersi olduğu gün devamsızlık yaparım

M19:Diğer öğrencilerle karşılaştırılmaya başladığım zaman o derslerde farklı şeylerle ilgilenirim

M21:Öğretmenlerimin ayrımcı tavırlarından dolayı arkadaşlarımla kavga ederim (tartışırım)

M23:Ailem beni arkadaşlarımla kıyaslayınca ders çalışmayı bırakırım.

M24:Ailem ders çalışmam için baskı yapınca okuldan kaçırım

M26:Ailemin sen okumazsın, başarılı olamazsın vb. sözleri nedeniyle ders çalışmayı bırakırım.

M28:Arkadaşlığımın ilgisini çekmek için konuşmalarında kötü sözler kullanırım.

M29:Arkadaşlığımın ilgisini çekmek için okuldan kaçırım.

M30:Arkadaşlarım bana tavır almasın diye dersi kaynatırım.

M31:Arkadaşlığımın okul ile ilgili olumsuz sözleri nedeniyle devamsızlık yaparım.

M32:Arkadaşlığımın bana karşı olumsuz tavırları nedeniyle derslerden kaçırım.

2) İçsel ve Dışsal Motivasyonun Etkisi ile Öğrencilerin Olumlu Davranışlara Eğilimine İlişkin İfadeler:

M2:Derslerle ilgilenmekten zevk aldığım için ders çalışırım.

M5:Öğrendiklerimin bana yararlı olacağına inanırsam dersi dinlerim.

M8:Sınavlardan yüksek not almak için ders çalışırım.

M9:Yazılılardan yüksek not alırsam dersleri dinlerim.

M12:Dersi sevmesem de sadece taktir görmek için ders dinlerim

M13: Ders zevkli geçtiği zaman başka şeylerle uğraşmayı bırakırım

M14: Dersin sunuluşu ve düzenlenmesi iyi olursa o dersi dinlerim

M18: Dersleri öğretmen tarafından taktir edilmek için dinlerim.

M27: Öğretmenlerim dersin başlangıcında dikkatimi çeken şeyler yapınca dersi daha iyi dinlerim.

M25: Dersten başarılı olduğum zaman ailemden taktir göreceğimi bilmek dersi daha iyi dinlememi sağlar

M22: Ailem başarılı olabileceğimi söylediği zaman derslerime daha iyi çalışırım.

3) İçsel Motivasyonun Etkisi ile Öğrencilerin Olumsuz Davranışlara Eğilimine İlişkin İfadeler:

M1: Dersin içeriğini yapamayacağıma inanırsam o dersi dinlemem.

M3: Derste anlatılanlar ilgimi çekmediği zaman arkadaşlarımla konuşurum.

M4: Okulu sevmediğim ve faydalı görmediğim için derslerde arkadaşlarımla konuşurum

M6: Merak ettiğim bir konu olmadığı sürece ödev yapmam

M7: Derslerden kalma endişem olmadığı için ders çalışmam.

M10: Derste sorulan soruları cevaplayamazsam dersle ilgilenmeyi bırakırım.

M11: Sonucunda not vb. gibi geribildirim almadığım ödevleri yapmam.

M20: Sadece öğretmenini sevdiğim için o dersi dinlerim

3.4. Veri Toplama Aracının Güvenirlik Ölçümleri

Güvenirlik, bireylerin test maddelerine verdikleri cevaplar arasındaki tutarlılıktır (Büyüköztürk,2012)

Ölçme aracının güvenilirliğini tespit etmek için birden fazla yol vardır. Burada ölçeğin güvenilirliğini tespit edebilmek için, birden fazla uygulamaya gerek kalmadan, ölçme aracıyla yapılan tek ölçümün, kendi içinde ne kadar tutarlı olduğunun göstergesi olan “Cronbach’s Alpha” güvenilirlik katsayısı (Can,2014) kullanılarak ölçeğin güvenirligi tespit edilmiştir.

Otuz iki maddeden oluşan veri toplama aracının güvenilirlik ölçümleri araştırmanın yapıldığı gruptan elde edilen veriler kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Güvenirlik katsayısı sırasıyla önce veri toplama aracının tamamı için daha sonrada veri toplama aracını oluşturan her bir faktör için hesaplanmıştır. Veri toplama aracının tamamı için Cronbach Alpha Değeri 0,829 bulunmuştur. Veri toplama aracına ait faktörler için Cronbach Alpha değerleri ise aşağıdaki tabloda verilmiştir:

Tablo 3. Ölçeğe Ait Faktörler İçin Cronbach Alpha Değerleri

	Cronbach Alpha Katsayısı
Dışsal Motivasyonun Etkisi ile Öğrencilerin Olumsuz Davranışlara Eğilimine İlişkin Öğrenci Görüşleri	0,896
İçsel ve Dışsal Motivasyonun Etkisi ile Öğrencilerin Olumlu Davranışlara Eğilimine İlişkin Öğrenci Görüşleri	0,740
İçsel Motivasyonun Etkisi ile Öğrencilerin Olumsuz Davranışlara Eğilimine İlişkin Öğrenci Görüşleri	0,639

3.5. Verilerin Çözümlemesi Ve Yorumlanması

Araştırma kapsamında uygulanan anket ile elde edilen verilerin istatistiksel değerlendirilmesi için SPSS 22.0 paket programı kullanılmış ve veriler elektronik ortama aktarılmıştır. Araştırmada kullanılan ölçekte öğrenci görüşlerini belirlemek için betimsel istatistik tekniklerinden frekans, yüzde, aritmetik ortalama ve standart sapma

kullanılmıştır. Ayrıca bazı değişkenler açısından katılımcıların görüşleri arasında fark olup olmadığını belirlemek için parametrik testlerden bağımsız gruplar için t-testi , tek yönlü varyans analizi (anova) uygulanmış, anova testindeki anlamlı farklılaşmanın hangi alt gruplar arasında olduğu belirlemek için ise; Post- Hoc Tukey (LSD) testi uygulanmıştır ve sonuçlar tablolar halinde sunulmuştur. Toplanan veriler yorumlanarak anlamlı sonuçlar çıkarılmaya çalışılmıştır ve verilerde hesaplanacak anlamlılık düzeyi .05 olarak alınmıştır. Verilerin yorumlanmasında literatürde yer alan bilgilerden ve bu alanda yapılan başka araştırmalardan faydalanılmıştır.

BÖLÜM IV

BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde araştırmaya katılan okullardaki öğrencilerden alınan görüşlere ve verilerin analiz edilmesi ile elde edilen bulgulara ve bu bulgulara ilişkin yorumlara yer verilmiştir.

4.1. Motivasyonun Olumsuz Davranışlar Üzerindeki Etkisine İlişkin Öğrenci Görüşleri

Bu alt bölümde, motivasyonun olumsuz davranışlar üzerindeki etkisine ilişkin öğrenci görüşleri üzerinde durulmuş, bu görüşlere yönelik aritmetik ortalamalar ve standart sapmalara yer verilmiştir. (Tablo 4.-5.-6.)

4.1.1. Dışsal Motivasyonun Olumsuz Davranışlar Üzerindeki Etkisine İlişkin Öğrenci Görüşlerine Ait Bulgular:

Dışsal motivasyonun olumsuz davranışlar üzerindeki etkisine ilişkin öğrenci görüşlerine ait bulgular aşağıdaki tabloda belirtilmiştir.

Tablo 4. Dışsal Motivasyonun Olumsuz Davranışlara Etkisine İlişkin Öğrenci Görüşlerine Ait Bulgular:

	MADDELER	N	X	SS
M15	Öğretmenler sınıfta ya da okulda ayrımcı uygulamalar yaptığı zaman derslerden kaçırım.	857	2,165	1,358
M16	Öğretmenlerimin ilgisizliği nedeniyle devamsızlık yaparım	857	1,921	1,250
M17	Sevmediğim, ilişkilerimin iyi olmadığı öğretmenlerin dersi olduğu gün devamsızlık yaparım	857	1,853	1,214
M19	Diğer öğrencilerle karşılaştırılmaya başladığım zaman o derslerde farklı şeylerle ilgilenirim	857	2,392	1,427
M21	Öğretmenlerimin ayrımcı tavırlarından dolayı arkadaşlarımla kavga ederim (tartışırım)	857	2,094	1,346
M23	Ailem beni arkadaşlarımla kıyaslayınca ders çalışmayı bırakırım.	857	2,295	1,430

M24	Ailem ders çalışmam için baskı yapınca okuldan kaçırım.	857	1,743	1,121
M26	Ailemin sen okumazsın, başarılı olamazsın vb. sözleri nedeniyle ders çalışmayı bırakırım.	857	2,155	1,403
M28	Arkadaşlarımın ilgisini çekmek için konuşmalarımda kötü sözler kullanırım.	857	1,682	1,149
M29	Arkadaşlarımın ilgisini çekmek için okuldan kaçırım.	857	1,543	1,082
M30	Arkadaşlarım bana tavır almasın diye dersi kaynatırım.	857	1,721	1,179
M31	Arkadaşlarımın okul ile ilgili olumsuz sözleri nedeniyle devamsızlık yaparım.	857	1,633	1,083
M32	Arkadaşlarımın bana karşı olumsuz tavırları nedeniyle derslerden kaçırım.	857	1,625	1,120

Tablo 4.'de belirtilen bulgulara göre; dışsal motivasyonun etkisi ile öğrencilerin olumsuz davranışlara eğilimine ilişkin maddelerin en üst sırasında M19: “Diğer öğrencilerle karşılaştırılmaya başladığım zaman o derslerde farklı şeylerle ilgilenirim (X:2,392)” , M23: “Ailem beni arkadaşlarımla kıyaslayınca ders çalışmayı bırakırım (X:2,295)” , M15: “Öğretmenler sınıfta ya da okulda ayrımcı uygulamalar yaptığı zaman derslerden kaçırım (X:2,165)” , maddelerinin olduğu görülmektedir. Buna göre; kıyaslama ve ayrımcı davranma tutumlarının öğrencileri olumsuz davranışlara iten başlıca nedenler arasında olduğu görülmektedir. Diğer taraftan ortalaması en düşük olan maddeler incelendiğinde; M30: “Arkadaşlarım bana tavır almasın diye dersi kaynatırım (X:1,721)” , M28: “Arkadaşlarımın ilgisini çekmek için konuşmalarımda kötü sözler kullanırım (X:1,682)” , M31: “Arkadaşlarımın okul ile ilgili olumsuz sözleri nedeniyle devamsızlık yaparım (X:1,633)” , M32: “Arkadaşlarımın bana karşı olumsuz tavırları nedeniyle derslerden kaçırım (X:1,625)” , M29: “Arkadaşlarımın ilgisini çekmek için okuldan kaçırım (X:1,543)” , arkadaş faktöründen kaynaklı olumsuz davranış eğilimlerinin aile ve öğretmen kaynaklı eğilimlerden daha düşük olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

4.1.2. İçsel ve Dışsal Motivasyonun Olumlu Davranışlara Etkisine İlişkin Öğrenci Görüşlerine Ait Bulgular:

İçsel ve dışsal motivasyonun olumlu davranışlar üzerindeki etkisine ilişkin öğrenci görüşlerine ait bulgular aşağıdaki tabloda belirtilmiştir.

Tablo 5. İçsel ve Dışsal Motivasyonun Olumlu Davranışlara Etkisine İlişkin Öğrenci Görüşlerine Ait Bulgular:

	MADDELER	N	X	SS
M2	Derslerle ilgilenmekten zevk aldığım için ders çalışırım.	857	3,853	1,279
M5	Öğrendiklerimin bana yararlı olacağına inanırsam dersi dinlerim.	857	4,245	1,252
M8	Sınavlardan yüksek not almak için ders çalışırım.	857	4,297	1,129
M9	Yazılılardan yüksek not alırsam dersleri dinlerim.	857	3,351	1,564
M12	Dersi sevmesem de sadece taktir görmek için ders dinlerim	857	2,888	1,563
M13	Ders zevkli geçtiği zaman başka şeylerle uğraşmayı bırakırım	857	4,163	1,275
M14	Dersin sunuluşu ve düzenlenmesi iyi olursa o dersi dinlerim	857	3,823	1,404
M18	Dersleri öğretmen tarafından taktir edilmek için dinlerim.	857	2,849	1,557
M22	Öğretmenlerim dersin başlangıcında dikkatimi çeken şeyler yapınca dersi daha iyi dinlerim.	857	3,811	1,400
M25	Dersten başarılı olduğum zaman ailemden taktir göreceğimi bilmek dersi daha iyi dinlememi sağlar	857	4,157	1,257
M27	Ailem başarılı olabileceğimi söylediği zaman derslerime daha iyi çalışırım.	857	4,211	1,227

Tablo 5.'te belirtilen bulgulara göre; içsel ve dışsal motivasyonun etkisi ile öğrencilerin olumlu davranışlara eğilimine ilişkin maddelerin en üst sırasında; M8: “Sınavlardan yüksek not almak için ders çalışırım (X:4,297)”, M5: “Öğrendiklerimin bana yararlı olacağına inanırsam dersi dinlerim (X:4,245)” , M27: “Ailem başarılı olabileceğimi söylediği zaman derslerime daha iyi çalışırım (X:4,211)” maddelerinin olduğu görülmektedir. Elde edilen sonuca göre; dışsal motivasyonun olumlu davranışa eğilimde daha etkili olduğu olduğu sonucuna ulaşılır.

4.1.3. İçsel Motivasyonun Olumsuz Davranışlara Etkisine İlişkin Öğrenci Görüşlerine Ait Bulgular:

İçsel motivasyonun olumsuz davranışlar üzerindeki etkisine ilişkin öğrenci görüşlerine ait bulgular aşağıdaki tabloda belirtilmiştir.

Tablo 6. İçsel Motivasyonun Olumsuz Davranışlara Etkisine İlişkin Öğrenci Görüşlerine Ait Bulgular:

	MADDELER	N	X	Ss
M1	Dersin içeriğini yapamayacağıma inanırsam o dersi dinlemem.	857	2,330	1,368
M3	Derste anlatılanlar ilgimi çekmediği zaman arkadaşlarımla konuşurum.	857	2,334	1,384
M4	Okulu sevmediğim ve faydalı görmediğim için derslerde arkadaşlarımla konuşurum	857	1,833	1,216
M6	Merak ettiğim bir konu olmadığı sürece ödev yapmam	857	1,892	1,549
M7	Derslerden kalma endişem olmadığı için ders çalışmam.	857	1,708	1,122
M10	Derste sorulan soruları cevaplayamazsam dersle ilgilenmeyi bırakırım.	857	1,947	1,217
M11	Sonucunda not vb. gibi geribildirim almadığım ödevleri yapmam.	857	2,079	1,274
M20	Sadece öğretmenini sevdiğim için o dersi dinlerim.	857	2,290	1,370

Tablo 6.'da belirtilen bulgulara göre, içsel motivasyonun etkisi ile öğrencilerin olumsuz davranışlara eğilimine ilişkin maddelerin en üst sırasında; M3: “Derste anlatılanlar ilgimi çekmediği zaman arkadaşlarımla konuşurum (X:2,334)”, M1: “Dersin içeriğini yapamayacağıma inanırsam o dersi dinlemem (X:2,330)” , M20: “Sadece öğretmenini sevdiğim için o dersi dinlerim (X:2,290)” , maddelerinin olduğu görülmektedir. Buna göre içsel motivasyonun düşük olmasının öğrencinin olumsuz davranışa eğilim göstermesine sebep olduğu sonucuna ulaşılır.

4.2. Motivasyonun Etkisi İle Olumsuz Davranışlara Eğilimin Cinsiyete Göre Değişimine İlişkin Bulgular

Bu alt bölümde, motivasyonun etkisi ile olumsuz davranışlara eğilimin cinsiyete göre değişip değişmediği üzerinde durulmuş, elde edilen verilere ait aritmetik ortalamalara ve standart sapmalara yer verilmiştir. (Tablo 7.-8.-9.)

4.2.1. Dışsal Motivasyonun Etkisi ile Olumsuz Davranışlara Eğilimin Cinsiyete Göre Değişimine İlişkin Bulgular:

Çalışma kapsamında, dışsal motivasyonun etkisi ile olumsuz davranışlara eğilimin cinsiyete göre değişip değişmediği incelenmiş ve aşağıdaki bulgulara ulaşılmıştır.

Tablo 7: Dışsal Motivasyonun Olumsuz Davranışlara Etkisine İlişkin Öğrenci Görüşlerine Ait Puanların T-Testi Sonuçları:

Grup	N	X	SS	t	df	p
Kız	424	4,245	,724	5,508	823,073	,000
Erkek	433	3,938	,903			

Dışsal motivasyonun etkisi ile olumsuz davranışlara eğilim puanları arasında cinsiyete göre anlamlı fark vardır ($t_{(823,073)} = 5,508$; $p < ,05$). Buna göre ortalamalara (Kız=X:4,245 ; Erkek=X:3,938) baktığımızda dışsal motivasyona bağlı olarak olumsuz davranışlara eğilimde kız öğrenciler lehinde fark vardır.

4.2.2. İçsel ve Dışsal Motivasyonun Etkisi ile Olumlu Davranışlara Eğilimin Cinsiyete Göre Değişimine İlişkin Bulgular:

Çalışma kapsamında içsel ve dışsal motivasyonun etkisi ile olumlu davranışlara eğilimin cinsiyete göre değişip değişmediği incelenmiş ve aşağıdaki bulgulara ulaşılmıştır.

Tablo 8. İçsel Ve Dışsal Motivasyonun Olumlu Davranışlara Etkisine İlişkin Öğrenci Görüşlerine Ait Puanların T-Testi Sonuçları:

Grup	N	X	SS	t	df	p
Kız	424	3,795	,698	,380	855	,704
Erkek	433	3,777	,737			

Elde edilen verilere göre; içsel ve dışsal motivasyonun etkisi ile olumlu davranışlara eğilim puanları arasında cinsiyete göre anlamlı fark bulunmamıştır. ($t_{(855)} = ,380$; $p > ,05$).

4.2.3. İçsel Motivasyonun Olumsuz Davranışlara Etkisinin Cinsiyete Göre Değişimine İlişkin Bulgular:

Çalışma kapsamında içsel motivasyonun olumsuz davranışlara etkisinin cinsiyete göre değişip değişmediği incelenmiş ve aşağıdaki bulgulara ulaşılmıştır.

Tablo 9. İçsel Motivasyonun Olumsuz Davranışlara Etkisine İlişkin Öğrenci Görüşlerine Ait Puanların T-Testi Sonuçları:

Grup	N	X	SS	t	df	p
Kız	424	3,875	,649	4,017	855	,000
Erkek	433	3,685	,731			

Elde edilen sonuçlara göre; içsel motivasyonun etkisi ile öğrencilerin olumsuz davranışlara eğilim puanları arasında cinsiyete göre anlamlı fark bulunmamıştır ($t_{(855)} = 649$; $p > ,05$).

4.3. Motivasyonun Etkisi İle Olumsuz Davranışlara Eğilimin Sınıf Seviyesine Göre Değişimine İlişkin Bulgular

Bu alt bölümde, motivasyonun etkisi ile olumsuz davranışlara eğilimin sınıf seviyesine göre değişimi üzerinde durulmuş, elde edilen verilere ait aritmetik ortalamalara ve standart sapmalara yer verilmiştir. (Tablo 10.-11.-12.-13.-14.)

4.3.1. Dışsal Motivasyonun Etkisi ile Olumsuz Davranışlara Eğilimin Sınıf Seviyesine Göre Değişimine İlişkin Bulgular:

Çalışma kapsamında, dışsal motivasyonun etkisi ile öğrencilerin olumsuz davranışlara eğilimlerinde sınıf seviyesine göre fark olup olmadığı belirlenmeye çalışılmış, bunun için de ilişkisiz örneklem için tek yönlü anova testi uygulanmıştır. Testin sonucunda 5.sınıf öğrencilerinin ortalaması ($X: 4,241$) , 6.sınıf öğrencilerinin ortalaması ($X: 4,064$) , 7.sınıf öğrencilerinin ortalaması ($X: 4,086$) , 8.sınıf öğrencilerinin ortalamaları ($X: 3,980$) olarak bulunmuş ve gruplardan en az ikisinin arasında anlamlı fark olduğu görülmüştür [$F_{(3-856)} = 3,706$; $P < 0.05$]

Tablo 10. Dışsal Motivasyonun Etkisi ile Olumsuz Davranışlara Eğilimin Sınıf Düzeyine Göre Değişimine İlişkin ANOVA Sonuçları:

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamlı fark
Gruplararası	7,647	3	2,549	3,706	,011	5-8. sınıf
Gruplarıçi	586,746	853	,688			
Toplam	594,393	856				

Elde edilen verilere göre; $p=0,053 > ,05$ olduğundan varyanslar homojendir. Aynı zamanda $F= 3,706$; $p=,011$ ve $p < 0,05$ olduğu için dışsal motivasyonun etkisi ile

öğrencilerin olumsuz davranışlara eğilimleri arasında sınıf düzeyine göre anlamlı fark vardır.

Test sonucu hesaplanan etki büyüklüğü ($\eta^2 = 0,012$) bu farkın düşük düzeyde olduğunu göstermektedir. Yapılan çoklu Tukey karşılaştırma testi sonucuna göre ise, anlamlı farkın, 5 ve 8. sınıf öğrencileri arasında olduğu görülmüştür.

Tablo 11. Tukey HSD Testi Bulguları:

Karşılaştırma		Ortalama Fark	95% Güven Aralığı	
			Alt Sınır	Üst Sınır
5.sınıf	6.sınıf	,17654	-,0193	,3723
	7.sınıf	,15492	-,0720	,3818
	8.sınıf	,26132*	,0554	,4673
6.sınıf	7.sınıf	-,02162	-,2371	,1938
	8.sınıf	,08478	-,1085	,2780
7.sınıf	8.sınıf	,10641	-,1183	,3311

(*): Güven aralığında alt ve üst sınıf arası “0” içermediği için ortalama farkı önemlidir.

Buna göre dışsal motivasyonun etkisi ile öğrencilerin olumsuz davranışlara eğilimlerinde, 8.sınıf (X: 3,9801) ve 5.sınıf (X:4,2414) ortalamalarına baktığımızda 5.sınıf lehinde anlamlı fark vardır.

4.3.2. İçsel ve Dışsal Motivasyonun Etkisi ile Öğrencilerin Olumlu Davranışlara Eğiliminin Sınıf Seviyesine Göre Değişimine İlişkin Bulgular:

İçsel ve dışsal motivasyonun etkisi ile öğrencilerin olumlu davranışlara eğilimlerinde sınıf seviyesine göre fark olup olmadığını sınamak için, ilişkisiz örneklem için tek yönlü anova testi uygulanmış, test sonucunda 5.sınıf öğrencilerinin ortalaması (X: 3,835), 6.sınıf öğrencilerinin ortalaması (X:3,826), 7.sınıf öğrencilerinin ortalaması (X: 3,807), 8.sınıf öğrencilerinin ortalamaları (X:3,676) olarak bulunmuş ve gruplar arasında anlamlı fark gözlenmemiştir [$F_{(3-856)} = 2,388$; $P > 0.05$].

Tablo 12. İçsel Ve Dışsal Motivasyonun Etkisi ile Öğrencilerin Olumlu Davranışlara Eğilimlerinin Sınıf Düzeyine Göre Değişimine İlişkin ANOVA Sonuçları:

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	p
Gruplararası	3,678	3	1,226	2,388	,068
Gruplarıçi	437,881	853	,513		
Toplam	441,559	856			

Elde edilen verilerde $p=0,185 > 0,05$ bulunmuştur. Dolayısıyla varyanslar homojendir. Aynı zamanda $F= 2,388$; $p=,068$ ve $p>0,05$ olduğundan içsel ve dışsal motivasyonun etkisi ile öğrencilerin olumlu davranışlara eğilimleri arasında sınıf düzeyine göre anlamlı fark yoktur.

4.3.3. İçsel Motivasyonun Etkisi ile Olumsuz Davranışlara Eğilimin Sınıf Seviyesine Göre Değişimine İlişkin Bulgular:

İçsel motivasyonun etkisi ile öğrencilerin olumsuz davranışlara eğilimlerinde sınıf seviyesine göre fark olup olmadığını sınamak için, ilişkisiz örneklem için tek yönlü anova testi uygulanmış, test sonucunda 5.sınıf öğrencilerinin ortalaması ($X: 3,833$), 6.sınıf öğrencilerinin ortalaması ($X: 3,860$), 7.sınıf öğrencilerinin ortalaması ($X: 3,809$), 8.sınıf öğrencilerinin ortalamaları ($X: 3,604$) olarak bulunmuş ve gruptan en az ikisinin arasında anlamlı fark gözlenmiştir [$F_{(3-856)} = 6,488$; $P < 0.05$].

Tablo 13. İçsel Motivasyonun Etkisi ile Olumsuz Davranışlara Eğilimin Sınıf Düzeyine Göre Değişimine İlişkin ANOVA Sonuçları:

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	p
Gruplararası	9,309	3	3,103	6,488	,000
Gruplarıçi	407,939	853	,478		
Toplam	417,248	856			

Elde edilen verilere göre $p=0,619 > ,05$ olduğu için varyanslar homojendir. Aynı zamanda $F= 6,488$; $p=,000$ ve $p<0,05$ olduğundan içsel motivasyonun etkisi ile öğrencilerin olumsuz davranışlara eğilimlerinde sınıf düzeyine göre anlamlı farklılık vardır.

Test sonucu hesaplanan etki büyüklüğü ($\eta^2 = 0,022$) bu farkın düşük düzeyde olduğunu göstermektedir. Yapılan çoklu Tukey karşılaştırma testi sonucunda, anlamlı farkın, 8-5, 8-6 , 8-7. sınıf öğrencileri arasında olduğu görülmüştür.

Tablo 14. Tukey HSD Testi Bulguları:

Karşılaştırma	Ortalama Fark	95% Güven Aralığı		
		Alt Sınır	Üst Sınır	
8.sınıf	5.sınıf	-,22938*	-,1902	,1363
	6.sınıf	-,25631*	-,1649	,2135
	7.sınıf	-,20510*	,0576	,4011
7.sınıf	5.sınıf	-,02429	-,1284	,2309
	6.sınıf	-,05122	,0952	,4175
6.sınıf	5.sınıf	,02693	,0177	,3925

(*): Güven aralığında alt ve üst sınıf arası "0" içermediği için ortalama farkı önemlidir.

Buna göre içsel motivasyonun etkisi ile öğrencilerin olumsuz davranışlara eğilimlerinde 8.sınıf (X: 3,604) ve 5.sınıf (X:3.833) ortalamalarına baktığımızda 5.sınıf lehinde; 8.sınıf (X: 3,604) ve 6.sınıf (X:3.860) ortalamalarına baktığımızda 6.sınıf lehinde; 8.sınıf (X: 3,604) ve 7.sınıf (X:3.809) ortalamalarına baktığımızda ise 7.sınıf lehinde anlamlı fark vardır.

BÖLÜM V

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

5.1. Sonuç ve Tartışma

Günümüzdeki eğitim sisteminde öğrenciye bilgiye ulaşmayı ve kendi öğrenmesinden sorumlu olmayı öğretmek amaçlanmaktadır. Bu süreçte öğretmenin rolü öğrenciye rehberlik etmektir. Dolayısıyla öğrencinin öğrenmeye istekli olması, bilgiye ulaşmak için çaba göstermesi, eğitimin hedeflenen amaca uygun gerçekleşmesini sağlayacak en önemli unsurlardan olacaktır. Bu noktada öğrenciyi harekete geçirecek en önemli güçlerden biri motivasyondur.

Güdü ve motivasyon kavramları psikolojinin keşfetmiş olduğu en önemli kavramlardandır. İnsanların ve hayvanların davranışlarının temelinde güdüler yatar. Güdüler ya bugün bilinen ve rahatlıkla anlaşılabilen, ya da henüz pek anlaşılabilen türden olabilir. Nerede olunursa olunsun ve ne yapılırsa yapılsın, her davranışın altında bir güdü veya güdüler zincirinin yattığı unutulmamalıdır (Cüceloğlu,2000).

Bizde araştırmamızda öğrencilerin olumsuz davranışlara yönelmesinde motivasyonun rolünü bulmaya çalıştık ve aşağıdaki sonuçlara ulaştık.

5.1.1. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Demografik Özelliklerine Ait Sonuçlar ve Tartışma:

Araştırmaya katılan öğrencilerin cinsiyet faktörü bakımından dağılımına bakıldığında, ankete 424 kız, 433 erkek öğrenci katılmıştır. Araştırmaya katılan öğrencilerin %49,5'inin kız, yüzde %50,5'inin ise erkek olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırmaya katılan öğrencilerin sınıf düzeyi faktörü bakımından dağılımı incelendiğinde, 209 (%24,4) tane 5.sınıf, 274 (%32) tane 6.sınıf, 152 (%17,7) tane 7.sınıf, 222 (%25,9) tane 8.sınıf öğrencisinin araştırmaya katıldığı sonucuna ulaşılmıştır.

5.1.2. Dışsal Motivasyonun Olumsuz Davranışlara Etkisine İlişkin Öğrenci Görüşlerine Ait Sonuçlar ve Tartışma:

Motivasyon, “Kişilerin belli bir amaç doğrultusunda, itici bir kuvvetle harekete geçirilmesi için gösterilen çabalar bütünü (Çakır,2009)” olarak tanımlanmıştır. Bununla birlikte motivasyonla ilgili yapılan daha birçok tanım vardır ve bunlar incelendiğinde

motivasyonun, bireyin davranış sergilemesinde etkili olan önemli bir güç olduğu sunucuna ulaşılır. Burada bireyi motive edecek ve davranışa yönlendirecek etkiler bireyin kendisinden kaynaklı (içsel) olabileceği gibi, çevreden kaynaklı (dışsal) da olabilir. Diğer taraftan, bireyin sergileyeceği davranışlar da olumlu veya olumsuz olabilir. Dolayısıyla motivasyon nasıl davranış kazanma sürecinde etkiliyse, motivasyonsuzluk da olumsuz davranış oluşumunda etkili olabilir. Bu etkiyi belirlemek amacıyla yaptığımız çalışmada dışsal motivasyonun etkisi ile olumsuz davranışlara eğilime ilişkin şu sonuçlara ulaşılmıştır:

Öğrencilere uygulanan ölçekteki, dışsal motivasyonun etkisi ile öğrencilerin olumsuz davranışlara eğilimine ilişkin ifadeler verilen cevaplar incelendiğinde en üst sıralarda; M19: “Diğer öğrencilerle karşılaştırılmaya başladığım zaman o derslerde farklı şeylerle ilgilenirim (X:2,392)”, M23: “Ailem beni arkadaşlarımla kıyaslayınca ders çalışmayı bırakırım (X:2,295)”, M15: “Öğretmenler sınıfta ya da okulda ayrımcı uygulamalar yaptığı zaman derslerden kaçırım (2,165)”, maddelerinin olduğu görülmektedir. Buna göre; kıyaslama ve ayrımcı davranma tutumlarının öğrencileri olumsuz davranışlara iten başlıca nedenler arasında olduğu görülmektedir.

Ekinci (2009), istenmeyen öğrenci davranışlarının öğretmen ve okuldan kaynaklı nedenlerini araştırdığı çalışmasında çalışmaya katılan öğrencilerin, “*Öğretmenlerin öğrenciler (başarılı, uslu, sevdiği, vb.) arasında ayırım yapması*” davranışını istenmeyen davranışlar üzerindeki en etkili davranış olarak göstermişlerdir. Çalışmamızda elde ettiğimiz sonuç bu sonuçla paralellik göstermektedir.

Boyraz’ın (2007) yaptığı çalışmada ise; sınıf içinde karşılaşılan disiplin sorunlarının nedenlerinden biri olarak “*Ailelerin çocuklarına karşı olumsuz tutum ve davranış sergilemeleri*” davranışı gösterilmiştir. Ailenin diğer öğrencilerle çocuklarını karşılaştırması olumsuz bir tutum olduğu için bu sonucun da çalışmamızla paralellik oluşturduğu söylenebilir.

Diğer taraftan ortalaması düşük olan maddeler incelendiğinde; M28: “Arkadaşlarımın ilgisini çekmek için konuşmalarında kötü sözler kullanırım (X:1,682)”, M29: “Arkadaşlarımın ilgisini çekmek için okuldan kaçırım (X:1,543)”, M30: “Arkadaşlarım bana tavrı almasın diye dersi kaynatırım (X:1,721)”, M31: “Arkadaşlarımın okul ile ilgili olumsuz sözleri nedeniyle devamsızlık yaparım (1,633)”, M32: “Arkadaşlarımın bana karşı olumsuz tavırları nedeniyle derslerden kaçırım (1,625)”, arkadaş faktöründen

kaynaklı olumsuz davranış eğilimlerinin aile ve öğretmen kaynaklı eğilimlerden daha düşük olduğu söylenebilir.

Öğrencileri motive etmek ve istenmeyen davranışlara yönelik önlem almak için öğretmenlere şu öneriler yapılmıştır:

- Öğrencilerin sahip olduğu bireysel farklılıkların öğretmen tarafından dikkate alınması, onların gelişim özelliklerine göre plan ve programlarının hazırlanması, öğrencilerin daha az kırılmasını sağlayacak ve derse olan isteğini artıracaktır (Ilgar,2004).
- Sınıf yöneticisi sınıfın tamamı ile iletişim halinde olmalıdır. Sınıfta sadece belirli gruplarla ilişki kurulursa diğer gruplar olumsuz davranışlara yönelirler. Bu nedenle sınıftaki tüm bireylerle iletişim halinde olunmalıdır (Erdoğan,2014).
- İstenmeyen davranışların sınıf dışındaki değişkenleri konusunda duyarlı olunmalı ve öğrenciler toplumsal çevrenin ve akran gruplarının olumsuz etkilerine karşı korunmalıdır (Aydın,2003).

Yapılan öneriler incelendiğinde, ayrımcı uygulamalardan, karşılaştırma yapmaktan kaçınılması ve öğrenci davranışlarını etkileyen çevresel faktörlerin dikkate alınması gerektiği vurgulanmıştır. Yapılan önerilerin de araştırma sonucunu desteklediği görülmektedir.

5.1.3. İçsel ve Dışsal Motivasyonun Olumlu Davranışlara Etkisine İlişkin Öğrenci Görüşlerine Ait Sonuçlar ve Tartışma:

Bireyin motive olmasını sağlayan sebepler içsel ve dışsal olabilmektedir. Bireyin tamamen kendi isteğiyle, severek ve başkasının yönlendirmesi olmadan yaptığı aktiviteler içsel motivasyondan kaynaklanırken (Yılmaz,2007), bireyin dışından gelen etkiler (Selçuk,2000) dışsal motivasyonla ilgilidir.

Araştırmada, içsel ve dışsal motivasyonun etkisi ile öğrencilerin olumlu davranışlara eğilimine ilişkin ifadeler verilen cevaplar incelendiğinde en üst sıralarda; M8: “Sınavlardan yüksek not almak için ders çalışırım (X:4,297)”, M5: “Öğrendiklerimin bana yararlı olacağına inanırsam dersi dinlerim (X:4,245)” , M27: “Ailem başarılı olabileceğimi söylediği zaman derslerime daha iyi çalışırım (X:4,211)” maddelerinin yer aldığı görülmektedir.

Buna göre öğrendiklerinin yararlı olduğuna inanmak öğrenciyi dersle ilgilenmeye teşvik etmiştir denilebilir. O halde, öğretilenlerin gerekliliği ve kullanılabilirliği

hakkında öğrenciye gerekli bilgi verildiğinde öğrenmeye isteğin artırılacağı söylenebilir. Yapılan bazı araştırmalardan elde edilen sonuçlar da bunu destekler niteliktedir.

Yorgancı (2011), yaptığı çalışmada; öğrenme ve öğretme ortamında motivasyonun önemli bir yere sahip olduğunu ortaya koymuştur. Öğretmenlerin derslerini yaşamla ilişkili etkinliklerle ve çeşitli stratejilerle işlemelerinin öğrenciyi daha kolay motive ettiği sonucuna ulaşmıştır. Araştırmaya katılan öğretmenler ve öğretmen adayları motivasyonu artırmak için en fazla “yaşamla ilişkilendirme” yolunu seçtiklerini belirtmişlerdir.

Dağlı ve Baysal (2012), ilköğretim öğretmenlerinin sınıfta karşılaştıkları disiplin sorunlarının nedenlerine ilişkin görüşlerini aldığı araştırmasında, disiplin sorunlarının sebepleri arasında öğretim programının (müfredatın) öğrenci ihtiyacına cevap vermemesi belirtilmiştir.

Ertem (2006)’in çalışmasında, okul türü farklı olan öğrencilerin güdülenmeleri arasında anlamlı bir fark bulunmuştur. Meslek lisesi öğrencilerinin güdülenme puanları diğer okul türüne devam eden öğrencilere göre daha azdır. Meslek lisesi öğrencilerinin ileride kimya dersini meslekleri ile ilişkilendirememeleri nedeni ile güdülenmişlik düzeylerinin düşük olabileceği belirtilmiştir.

Kocabey (2008) araştırmasında, derslerin içerikleri farklılık gösterdiği zaman her bireyin ihtiyacı ile örtüşmeyebileceği, dolayısıyla dersin içeriğini kendine uygun bulmayan, ihtiyacını karşılayamayan, dersi gereksiz gören öğrencinin istenmeyen davranışta bulunabileceğini belirtmiştir. Ayrıca öğretmen her dersin öğrenci için bir ihtiyaç olduğu ve ileride bir şekilde işine yarayacağı fikrini öğrenciye yerleştirebilirse, öğrencinin istenmeyen davranış gösterme ihtimalini azaltabilir görüşü savunulmuştur.

Akpur (2017), “Erteleme, Motivasyon, Kaygı ve Akademik Başarı Arasındaki Yordayıcı ve Açıklayıcı İlişkiler Modeli” adlı çalışmasında, öğrenme ortamlarının öğrencilerin kendi amaç ve ilgileri doğrultusunda düzenlenmesinin motivasyonlarını arttıracaklarını belirtmiştir. Ayrıca, eğitim öğretim sürecinde merak uyandıran etkinliklerin planlanması, öğrencilere kendi yetenek ve kabiliyetleri doğrultusunda gerçekçi ve ulaşılabilir amaçlar belirlenmesi, öğrencilerin kendilerini rahat hissedebilecekleri bir öğrenme ortamının sağlanması, öğrencilere kendilerini ifade edebilmeleri için uygun fırsatların sunulması ve onların bu konuda teşvik edilmesinin motivasyon düzeylerini arttıracakları sonucuna ulaşılmıştır.

Ayrıca Ilgar'ın (2004), öğrenci motivasyonunu artırmak için öğretmenlere yaptığı, “Öğretmenin anlatacağı konunun öğrenmeye değer olduğunu öğrenciye benimsetmesi gerekir. Bilgilerin nerede kullanılacağını ve ne işe yarayacağını bilen öğrenci derse daha kolay motive olur” önerisi de sonucu destekler niteliktedir.

Diğer taraftan, öğrenme sürecinde başaracağına inanma ve başarılı olma, öğrenciyi motive eden etkilerdendir ve bunlar öğrenmeye olan ilgiyi, eğitim ortamında sergilenen istedik davranışları artıracaktır. Araştırmadaki öğrenci cevapları incelendiğinde yüksek not almak, takdir edilmek, başarılı olmak veya başarılı olacağına inanmak gibi etkilerin öğrenme faaliyetleri ile ilgili olumlu davranışların artmasını sağladığı görülmüştür. Diğer taraftan dersten zevk alma, dersin iyi sunulması ve zevkli hale getirilmesinin derste olumlu davranışların sergilenmesini sağlayan etkiler arasında olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Pala (t.y.) çalışmasında, sınıflarda istenmeyen öğrenci davranışlarını azaltmak için öğrencilerin kendilerine güven duymalarını sağlamak ve akademik başarılarını yükseltmek gerektiği, öğrencileri başarılı kılmak için ise, öğretmenin, grubun hazırbulunuşluk düzeyine uygun, ulaşılabilir hedefler belirlemesi, başarı için fırsatlar yaratması ve eğitim araçlarıyla konuyu ilginç ve anlaşılır kılması gerektiğinden bahsetmiştir. Ilgar (2004) ise; “Öğretmenin, öğrencilerinden yapabileceklerinin en iyisini beklemesi öğrencilerinin daha fazla ders çalışmasını sağlayacaktır. Çalışma hazzı başarıya güdüsünü sağlayacak ve başarı başarıyı doğuracaktır. Bu nedenle öğretmen öğrencilerinden yapabileceklerinin en iyisini beklemelidir” ifadesi ile öğrencinin başarıya duygusunu tatmasının motivasyonunu artırıcı etkiye sahip olacağını belirtmiştir. Aynı şekilde yapılan diğer araştırmalarda da başarı düzeyi arttıkça motivasyonun arttığı sonucuna ulaşılmıştır (Ekici ve Aluçdibi (t.y.); Ertem (2006); Yılmaz (2007)). Bu nedenle öğrencileri motive etmek için, öğrencilerin yaptıkları çalışmalar ve başarılar pekiştirilmeli, öğrencilerin çabaları ödüllendirilmeli ve çaba göstermeleri teşvik edilmeli, öğrenme ortamında başarılı olma ihtiyacı yüksek olan öğrencilere zor, başarısızlıktan kaçınma eğiliminde olanlara orta güçlükte problemler verilmeli, dersin hedefleri belirlenmeli ve öğrencilerin başarı durumları bu hedeflere ulaşma düzeylerine göre belirlenmeli, öğrencilerin başarı ve başarısızlıkları gösterdikleri çaba ile ilişkilendirilerek açıklanmalıdır (Erden ve Akman,2012).

5.1.4. İçsel Motivasyonun Olumsuz Davranışlara Etkisine İlişkin Öğrenci Görüşlerine Ait Sonuçlar ve Tartışma:

İçsel motivasyon, bireyin içinde var olan ihtiyaçlarına yönelik tepkilerdir (Selçuk,2000). İçsel motivasyonda kişiyi motive eden şey, kişinin o işi yaparken hissettiği başarıma hissi, sorumluluk duygusu gibi içsel ödüllerdir ve bunlar doğrudan bireysel tatmin sağlamaktadır (Özdaşlı ve Akman,2012). Motivler, bireylerin farklı şekillerde ortaya çıkan ihtiyaçlarından kaynaklanır. Motivler, bireyin nasıl davranacağını, davranışın ne yönde ve hangi şiddette gerçekleşeceğini etkileme gücüne sahiptirler (Özdaşlı-Akman,2012). Bireyin içsel olarak motive olabilmesi için de bazı ihtiyaçlarının karşılanmış olması gerekmektedir (Yıldırım,2007).

İçsel motivasyonun etkisi ile öğrencilerin olumsuz davranışlara eğilimine ilişkin ifadeler verilen cevaplar incelendiğinde; M3: “Derste anlatılanlar ilgimi çekmediği zaman arkadaşarımla konuşurum (X:2,334)”, M1: “Dersin içeriğini yapamayacağıma inanırsam o dersi dinlemem (X:2,330)”, M20: “Sadece öğretmenini sevdiğim için o dersi dinlerim (X:2,290)”, maddelerinin en yüksek ortalamaya sahip olduğu görülmektedir. Güleç ve Alkış (2003), öğretmenlerin sınıf ortamında kullandıkları davranış değiştirme stratejilerini inceledikleri araştırmalarında, özel okullardaki öğretmenlerin en çok tercih ettikleri ve kullandıkları stratejiye dair öğretmenlerden “öğrencinin ilgisini çekmek için çeşitli öğretim materyalleri kullanırım” cevabını almıştır. Öğrencinin derse ilgi duyması sağlanarak olumsuz davranışlara yönelmesinin önüne geçileceği düşünülmektedir. Aynı şekilde Döker (2006), ilköğretim birinci kademe öğrencilerinin sınıf içi olumsuz davranışları ve öğretmen tepkileri başlıklı çalışmasında, istenmeyen davranışların ortaya çıkmaması için yapılabilecekler arasında “öğrencilerin ilgilerini anlamak ve derse ilgiyi artırmak” gerektiği sonucuna ulaşmıştır. Araştırma sonucumuzun en üst sırasında yer alan “Derste anlatılanlar ilgimi çekmediği zaman arkadaşarımla konuşurum” ifadesi bu araştırma sonuçlarıyla örtüşmektedir.

Diğer taraftan başaramama düşüncesi de öğrencinin derse ilgisini azaltacaktır. Tonguç (2013) yaptığı araştırmasında ; “Öğrencilerin, öğrenme ortamlarında başarıyı yakalayabileceklerine ve verimli olabileceklerine ilişkin inançları oldukça önemlidir. Çünkü öğrencilerdeki kendini yeterli hissetme duyguları, onları harekete geçirmede öncelikli duyuşsal özellikler arasındadır. Bu yüzden öğrencilerin, kendine güvenlerinin

sağlanması gerekmektedir” ifadesine yer vermiştir. Erdoğan (2014) ise olumsuz davranışları önlemek için yapılabilecekler arasında; “Başarısı düşük öğrenciler olumsuz davranışlara daha çabuk yönelirler. Bu yüzden öğretmen bu öğrencilerin de başarıyı tatmalarını sağlamalı ve onları güdülemelidir” ifadesine yer vermiştir.

5.1.5. Dışsal Motivasyonun Etkisi ile Olumsuz Davranışlara Eğilimin Cinsiyete Göre Değişimine İlişkin Sonuçlar ve Tartışma:

Çalışma kapsamında araştırmaya katılan öğrencilerin cinsiyetlerine göre dışsal motivasyon kaynaklı olumsuz davranışlara eğilimlerinin değişip değişmediği incelenmiş ve dışsal motivasyona bağlı olarak öğrencilerin olumsuz davranışlara eğilim puanları arasında cinsiyete göre anlamlı fark ($t_{(823,073)} = 5,508$; $p < ,05$) bulunmuştur. Buna göre ortalamalara ($X:4,245$) bakıldığında dışsal motivasyona bağlı olarak olumsuz davranışlara eğilimin kız öğrencilerde daha fazla olduğu görülmüştür.

Akpınar, Batdı, Dönder (2013) çalışmalarında, erkek öğrencilerin, fen dersinde dışsal pekiştireçlere kızlara göre daha duyarlı oldukları sonucuna ulaşmışlardır. Ertem (2006) ise; ortaöğretim öğrencilerinin kimya derslerine yönelik güdülenme tür ve düzeylerini incelediği araştırmasında, kız öğrencilerde içsel güdülenmenin erkek öğrencilere göre daha yüksek olduğu, fakat dışsal güdülenmelerinin aynı olduğunu bulmuştur. Araştırmada elde edilen sonuç bu sonuçlarla örtüşmemektedir.

5.1.6. İçsel ve Dışsal Motivasyonun Etkisi ile Olumlu Davranışlara Eğilimin Cinsiyete Göre Değişimine İlişkin Sonuçlar ve Tartışma:

Çalışma kapsamında içsel ve dışsal motivasyonun etkisi ile olumlu davranışlara eğilimin cinsiyete göre değişip değişmediği incelenmiştir. İçsel ve dışsal motivasyona bağlı olarak öğrencilerin olumlu davranışlara eğilim puanları arasında cinsiyete göre anlamlı fark bulunamamıştır ($t_{(855)} = ,380$; $p > ,05$). Buna göre içsel ve dışsal motivasyonun olumlu davranışlara eğilim konusunda kız ve erkek öğrencilerde farklı etki oluşturmadığı söylenebilir.

Nayır (2017), “Öğrencilerin Motivasyon Düzeyi ile Derse Katılım Düzeyi Arasındaki İlişki” yi incelediği araştırmasında kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre öğrenmek için dışsal motivasyondan daha çok içsel motivasyona sahip olduğu sonucuna ulaşmıştır. Bu sonuç araştırma sonucumuzla örtüşmemektedir.

5.1.7. İçsel Motivasyonun Etkisi ile Olumsuz Davranışlara Eğilimin Cinsiyete Göre Değişimine İlişkin Sonuçlar ve Tartışma:

Çalışma kapsamında içsel motivasyonun etkisi ile olumlu davranışlara eğilimin cinsiyete göre değişimine bakılmış ve içsel motivasyona bağlı olarak öğrencilerin olumsuz davranışlara eğilim puanları arasında cinsiyete göre anlamlı fark bulunmamıştır ($t_{(855)} = 649$; $p > ,05$). Tonguç (2013) araştırmasında, matematik başarısını etkilemede, erkek öğrencilerin motivasyonel inançlarının, kız öğrencilere göre daha etkin yapıya sahip olduğu ve erkek öğrencilerdeki bir görevin başarılacağına ilişkin inançların, hedeflere ulaşmada daha etkili olduğu sonucuna ulaşmıştır. Yılmaz (2007) ve Alpanık (2011) ise araştırmalarında, kız öğrencilerin motivasyonlarının erkek öğrencilerden daha fazla olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Araştırma sonuçları bu sonuçlarla bağdaşmamaktadır.

5.1.8. Dışsal Motivasyonun Etkisi ile Olumsuz Davranışlara Eğilimin Sınıf Seviyesine Göre Değişimine İlişkin Sonuçlar ve Tartışma:

Çalışma kapsamında dışsal motivasyonun etkisi ile olumsuz davranışlara eğilimin sınıf seviyesine göre değişimini sınamak için yapılan ilişkisiz örneklem için tek yönlü anova testi sonucunda 5.sınıf öğrencilerinin ortalaması ($X:4,241$) , 6.sınıf öğrencilerinin ortalaması ($X:4,064$) , 7.sınıf öğrencilerinin ortalaması ($X:4,086$) , 8.sınıf öğrencilerinin ortalamaları ($X:3,980$) olarak bulunmuş ve gruptan en az ikisinin arasında anlamlı fark gözlenmiştir. [$F_{(3-856)} = 3,706$; $P < 0.05$]. Test sonucu hesaplanan etki büyüklüğü ($\eta^2 = 0,012$) bu farkın düşük düzeyde olduğunu göstermektedir. Yapılan çoklu Tukey karşılaştırma testi sonucunda, anlamlı farkın, 5 ve 8. sınıf öğrencileri arasında olduğu görülmüştür. Buna göre dışsal motivasyon kaynaklı olarak öğrencilerin olumlu davranışlara eğilimlerinde 8.sınıf ($X:3,9801$) ve 5.sınıf ($X:4,2414$) ortalamalarına baktığımızda 5.sınıf lehinde anlamlı fark vardır.

5.1.9. İçsel ve Dışsal Motivasyonun Etkisi ile Olumlu Davranışlara Eğilimin Sınıf Seviyesine Göre Değişimine İlişkin Sonuçlar ve Tartışma:

İçsel ve dışsal motivasyonun etkisi ile öğrencilerin olumlu davranışlara eğilimlerinde sınıf seviyesine göre fark olup olmadığını sınamak için uygulanan, ilişkisiz örneklem

için tek yönlü anova testi sonucunda 5.sınıf öğrencilerinin ortalaması (X:3,835) , 6.sınıf öğrencilerinin ortalaması (X:3,826) , 7.sınıf öğrencilerinin ortalaması (X:3,807) , 8.sınıf öğrencilerinin ortalamaları (X:3,676) olarak bulunmuş gruplar arasında anlamlı fark gözlenmemiştir. [$F_{(3-856)} = 2,388$; $P > 0.05$].

Nayır (2017), “Öğrencilerin Motivasyon Düzeyi ile Derse Katılım Düzeyi Arasındaki İlişki” yi incelediği araştırmasında, 10. ve 11. sınıfların içsel motivasyona, 12. Sınıfların ise dışsal motivasyona daha fazla sahip olduğu, dolayısıyla sınıf seviyesi yükseldikçe içsel motivasyonun azaldığı sonucuna ulaşmıştır. Bu bulgu araştırma sonucumuzla örtüşmemektedir.

5.1.10. İçsel Motivasyonun Etkisi ile Olumsuz Davranışlara Eğilimin Sınıf Seviyesine Göre Değişimine İlişkin Sonuçlar ve Tartışma:

İçsel motivasyonun etkisi ile öğrencilerin olumsuz davranışlara eğilimlerinde sınıf seviyesine göre fark olup olmadığını sınamak için uygulanan, ilişkisiz örneklem için tek yönlü anova testi sonucunda 5.sınıf öğrencilerinin ortalaması (X:3,833) , 6.sınıf öğrencilerinin ortalaması (X: 3,860) ,7.sınıf öğrencilerinin ortalaması (X:3,809) , 8.sınıf öğrencilerinin ortalamaları (X:3,604) olarak bulunmuş ve gruplardan en az ikisinin arasında anlamlı fark gözlenmiştir [$F_{(3-856)} = 6,488$; $P < 0.05$]. Test sonucu hesaplanan etki büyüklüğü ($\eta^2 = 0,022$) bu farkın düşük düzeyde olduğunu göstermektedir. Yapılan çoklu Tukey karşılaştırma testi sonucunda, anlamlı farkın, 8. ve 5. ; 8. ve 6. ; 8. ve 7. sınıf öğrencileri arasında olduğu görülmüştür. Buna göre içsel motivasyonun etkisi ile olumsuz davranışlara eğilimde 8.sınıf (X:3,604) ve 5.sınıf (X:3,833) ortalamalarına baktığımızda 5.sınıf lehinde anlamlı fark vardır. 8.sınıf (X:3,604) ve 6.sınıf (X:3,860) ortalamalarına baktığımızda 6.sınıf lehinde anlamlı fark vardır. 8.sınıf (X:3,604) ve 7.sınıf (X:3,809) ortalamalarına baktığımızda 7.sınıf lehinde anlamlı fark vardır.

Araştırma sonuçları incelendiğinde içsel veya dışsal motivasyonun etkisi ile öğrencilerin olumsuz davranışlara eğilimlerinde sınıf seviyesine göre anlamlı fark vardır ve bu fark, sınıf seviyesi küçük olan öğrenciler lehinedir. Küçük yaştaki öğrencilerde motivasyon eksikliğinin olumsuz davranışa daha çok yönelmeye sebep olduğu yorumu yapılabilir. Alpanık (2011) araştırmasında, öğrencilerin motivasyon düzeyinin öğrenim kademesine göre değişimini incelemiş ve 1.Kademe öğrencilerinin motivasyon düzeyi,

2. kademe öğrencilerinden daha yüksek çıkmıştır. Bu sonucun araştırmamızı destekler nitelikte olduğu söylenebilir.

Motivasyonun olumsuz davranışlara etkisini belirlemek için öğrenci görüşlerine başvurduğumuz çalışmamızda elde ettiğimiz bulgular sonucunda, öğrencilerin içsel veya dışsal olarak yeteri kadar motive olmadığı zaman, olumsuz davranış sergilemeye meyilli oldukları görülmüştür. Bu konuda yapılan araştırmalarda da şu sonuçlara ulaşılmıştır:

Siyez (2009), araştırmasının sonucunda olumsuz öğrenci davranışları ile karşılaşıldığında gerek okul gerekse öğretmenler tarafından bu davranışları azaltmada etkili olabilecek çok sayıda yöntemin denendiğini, çocukların motivasyonunu arttırmaya çalışma, öğrencilere okulu sevdirmeye ve sosyal etkinlikleri zenginleştirmenin bu yöntemler arasında yer aldığı sonucuna ulaşmıştır.

Özdayı (2004) araştırmasında, istenmeyen davranışların en aza indirilmesi için öğretmen, yönetici ve ailenin ortak çaba içinde olmaları, olaylara anlayışla yaklaşmaları, öğrencilerin ilgi ve ihtiyaçlarına cevap veren programlarla onların motive edilmesi gerektiği sonucuna ulaşmıştır (Akt.Yüksel, t.y.).

Ekinci (2009)' nin araştırmasında istenmeyen davranışları etkileyen faktörler ile ilgili öğrenciler “Öğretmenlerin sınıfta öğrencileri öğrenmeye motive edici bir ortam oluşturamaması” maddesine oldukça etkili cevapları vermişlerdir.

Çakmak, Kayabaşı ve Ercan (2008)'in çalışmasında, öğretmen adaylarının sınıf yönetimi stratejilerine ilişkin verdikleri cevaplar incelendiğinde, öğretmenlerin sınıfı başarılı bir şekilde yönetebilmesi için, öncelikle öğrencilerin dikkatini çekmeleri ve onları motive etmeleri gerektiği sonucu ortaya çıkmıştır.

Kocabey (2009), çalışmasında derslerin gün içerisindeki sıralamasının istenmeyen davranışların görülmesi üzerinde etkili olduğu sonucuna ulaşmıştır. Buna göre, ilk dersin henüz motivasyonu sağlayamaması ya da son derslerde öğrencinin giderek yorgunlaşması ya da acıkması istenmeyen davranış göstermeye daha meyilli olmalarına sebep olmaktadır.

Döker (2006), ilköğretim birinci kademe öğrencilerinin sınıf içi olumsuz davranışları ve öğretmen tepkileri başlıklı çalışmasında, istenmeyen davranışların ortaya çıkması

için yapılabilecekler arasında “öğrencileri motive etmek ve motivasyonu dersin sonuna kadar sürdürmek” maddesinin sıralandığı sonucuna ulaşmıştır.

Yorgancı (2011), araştırmasında öğretmenlerin ve öğretmen adaylarının motive olmayan öğrencilerin öğrenme ortamına etkisi ile ilgili görüşlerini almış, öğretmen adayları bu soruya, “ Dersin akışını bozacak, hani nasıl diyeyim ben burada planladığım şeyi o anda yapamayacağım “ , “Şimdi öncelikle sınıf içi uyumsuzlukla karşılaşabiliriz”, “Mesela dersi dinlememek, arasında konuşup hatta dersi dinleyeni bile rahatsız etmek şeklinde sorunlara yol açabilir ”, “Yani çok konuşur en basitinden, ondan sonra ilgisizdir, dinlemez” şeklinde cevaplar almıştır. Öğretmenler ise bu soruya, “Öğrencilerin aralarında yaptığı disiplin bozucu hareketler”, “Dersimizin işleyişini bozuyorlar. Çünkü kendileri dersle ilgilenmedikleri için arkadaşıyla ilgileniyor. Onun dikkatini dağıtıyor ”, “Yandaki arkadaşını rahatsız etmeye başlar, dersin ahengini bozarlar ya da kendisi dersten bir şey anlayamaz ” şeklinde cevaplar vermiştir. Bu sonuç motivasyon eksikliğinin öğrenciyi olumsuz davranışlara yönelttiğini gösterir.

Yapılan araştırmaların sonuçları incelendiğinde çalışma sonuçlarımızı destekler nitelikte olduğunu görmekteyiz.

5.2. Öneriler:

Yaptığımız araştırmada elde ettiğimiz sonuçlara göre eğitimcilere ve araştırmacılara aşağıdaki önerilerde bulunulabilir:

- Eğitim ortamında ve ailede öğrencileri birbiri ile kıyaslamaktan uzak durulmalıdır.
- Eğitim ortamında ayrımcı davranışlardan sakınılmalı, bütün öğrencilere eşit mesafede yaklaşılmalıdır.
- Öğrencinin üzerindeki akran etkisi dikkate alınmalı, bu durum olumlu davranışların örnek alınması ve sergilenmesi yönünde kullanılmalıdır.
- Motivasyonun davranış üzerinde etkili olduğu görülmektedir. Yüksek not alma, ilgi görme, takdir edilme gibi dışsal faktörler ile başaracağına inanma, ilgi duyma, dikkatini çekme gibi içsel faktörlerin öğrenci davranışları üzerindeki etkileri dikkate alınmalı, eğitim ortamlarında uygun düzenlemeler yapılarak bunların etkisi olumlu davranışlar üzerine yönlendirilmelidir.

KAYNAKÇA

Alpanık, F. (2011). *Resmi İlköğretim Okullarında Okul İçi Şiddet Algısı ile Motivasyon Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Acat, M.B. & Yenilmez, K. (2004). “*Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Motivasyon Düzeyleri*”, Sosyal Bilimler Dergisi

Akandere, M. , Özyalvaç, N.T. & Duman, S. (2010). *Ortaöğretim Öğrencilerinin Beden Eğitimi Dersine Yönelik Tutumları İle Akademik Başarı Motivasyonlarının İncelenmesi*, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 24 / 2010

Akbaba, S. (2006). *Eğitimde Motivasyon*, Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi Yıl:2006, Sayı:3

Alan, U. (2006). *Motivasyon Teorileri ve Motivasyonun İş Hayatı Üzerindeki Etkileri*, Yüksek Lisans Tezi, Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul

A.Acuner, Ş. (2010); *Örgüt kültürünü oluşturan unsurların çalışanlar üzerindeki motivasyonel etkileri*, Milli Prodüktivite Merkezi Yayınları No: 713

Asan, H. (2010). *Yerel Hizmetlerde Sağlık Çalışanlarında Motivasyonun Önemi Personel Üzerine Etkisi: İstanbul Büyükşehir Belediyesine Bağlı Sağlık Birimleri Örneği Üzerine Bir Araştırma*, Yüksek Lisans Tezi, Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul

Altok, T. (2009). *Çalışanların Motivasyonunu Etkileyen Faktörlere İlişkin Hizmet ve İmalat İşletmelerinde Karşılaştırmalı Bir Araştırma*, Yüksek Lisans Tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Isparta

Acar, S. (2009). *Web Destekli Performans Tabanlı Öğrenmede ARCS Motivasyon Stratejilerinin Öğrencilerin Akademik Başarılarına, Öğrenmenin Kalıcılığına, Motivasyonlarına ve Tutumlarına Etkisi*, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Doktora Tezi, Ankara

Aydın,B. (2007). *Fen Bilgisi Dersinde İçsel Ve Dışsal Motivasyonun Önemi*, Yüksek Lisans Tezi, Yeditepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Yönetimi Ve Denetimi Anabilim Dalı

Akbaba,S. ve Aktaş,A. (2005). *İçsel Motivasyonun Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi*, M.Ü. Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi Yıl : 2005, Sayı 21, Sayfa : 19-42

Akpınar,B. ; Batdı,V. ve Dönder,A. (2013). *İlköğretim Öğrencilerinin Fen Bilgisi Öğrenimine Yönelik Motivasyon Düzeylerinin Cinsiyet Ve Sınıf Değişkenine Göre Değerlendirilmesi*, Cumhuriyet International Journal of Education, Vol 2 / No 1

Akpur, U. (2017). Predictive and explanatory relationship model between procrastination, motivation, anxiety and academic achievement. *Eurasian Journal of Educational Research*, 69, 221-240. <http://dx.doi.org/10.14689/ejer.2017.69.12>

Aydemir,O. (2012). Öğrenmede Motivasyon ve Dikkatin Önemi, <https://sinifyonetimi.org/wp-content/uploads/2012/01/motivasyondikkat2.pdf> (erişim tarihi: 17/02/2018)

Atalay,A.(2002-2003), *Motivasyon ve Motivasyon süreci*, <http://www.zohreanaforum.com/insan-kaynaklari/14880-motivasyon-ve-motivasyon-sureci.html> (erişim tarihi: 07/01/2019)

Aydın, A. (1998). *Sınıf Yönetimi*, Ankara: Anı Yayıncılık

Aydın, A. (2000). *Sınıf Yönetimi*, İstanbul: Alfa Yayınevi

Aydın, A.(2003). *Gelişim ve Öğrenme Psikolojisi*, İstanbul: Alfa Yayınları

Akçadağ, T. (2007), *Sorun Davranışların Yönetimi, Etkili Sınıf Yönetimi*, (Ed: Hüseyin Kıran), Ankara: Anı Yayınevi

Akçadağ, T. (2008), *Sorun Davranışların Yönetimi*, (Ed:Hüseyin Kıran), Ankara: Anı Yayınevi

Akar, İ. (2002). *Öğrenci Davranışlarını Etkileyen Etmenler*, (Ed: Zeki Kaya) , Ankara: Pegem A Yayıncılık.

Akar, İ. (2005), *Öğrenci Davranışlarını Etkileyen Etmenler*, (Ed: Zeki Kaya), Ankara, Pegem A Yayıncılık

Aluçdibi,F. ve Ekici,G.(t.y.). *Ortaöğretim öğrencilerinin biyoloji dersi motivasyon düzeylerinin farklı değişkenlere göre incelenmesi*

Bacanlı, H. (2003). *Gelişim ve öğrenme*, Ankara: Nobel Yayın Dağıtım

Başbüyük, A. ve Çıkılı,Y. (2002). *İlköğretim 6. ve 7. Sınıf Sosyal Bilgiler Coğrafya Konularında Çalışma Yaprağı ve Dilsiz Harita Kullanımının Öğrenci Motivasyon ve Başarısı Üzerindeki Etkisi*, M.Ü. Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi Yıl : 2002, Sayı 16, Sayfa : 29-38

Boyras,A. (2007). *İlköğretim Okullarında Görev Yapan Aday Öğretmenlerin Sınıfta Karşılaştıkları Disiplin Sorunları (Kırıkkale İli Örneği)*, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Ankara

- Baykal, B. (1978), *Motivasyon Kuramına Genel Bir Bakış*, İstanbul: İstanbul Üniversitesi Yayınları silli
- Bacanlı ,H. (2000). *Gelişim ve Öğrenme* , Ankara :Nobel Yayın Dağıtım
- Bacanlı, H. (2001). *Gelişim ve Öğrenme*. Ankara: Nobel Yayınevi.
- Başar, H. (2001). *Sınıf yönetimi*, Ankara: Pegem A Yayıncılık
- Başar,H.(2005). *Sınıf Yönetimi*, Ankara: Anı Yayıncılık
- Başar, H. (1999). *Sınıf Yönetimi* , Ankara: M.E.B. Yayınları
- Başar, H. (2003). *Sınıf Yönetimi*, Ankara: Anı Yayınevi
- Baloğlu, N.(2001). *Etkili Sınıf Yönetimi*, Ankara: Baran Ofset Matbaacılık
- Bodamyalı, T. ; Barut, Y. ; Koç, M. ; Hatunoğlu, A.; Hatunoğlu, Y. ; Kıray, G. ; Serin, N.; Yılmaz, M.; Ersoy, A.; Memişoğlu, S.; Uşaklı, H.; Gülveren, H.(2008), *Eğitim Psikolojisi*, Grafiker Yayıncılık, Ankara
- Büyüköztürk,Ş. (2012). *Veri Analizi El Kitabı*, Ankara: Pegem Akademi
- Ceylan, M. (2003). *Sınıfta Motivasyon (İki Öğretmenin Sınıf İçinde Motivasyon Değişkenlerini Dikkate Alma Davranışlarının Betimlenmesi)*, Yüksek Lisans Tezi, Eskişehir Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir
- Cafoğlu,Z. ve Aksüt,M. (2008), *Eğitim Psikolojisi*, Grafiker Yayıncılık, Ankara
- Cangelosi, J.S (2016). *Sınıf Yönetimi Stratejileri*, (Çeviri ed. Hoş,R. ve Toprak,M.) Nobel Akademik Yayıncılık, Ankara
- Can,A. (2014). *SPSS ile Bilimsel Araştırma Sürecinde Nicel Veri Analizi*, Pegem Akademi, Ankara
- Celep, C. (2002). *Sınıf Yönetimi ve Disiplini*, Ankara: Anı Yayıncılık
- Cüceloğlu, D. (2000). *İnsan Ve Davranışı*, İstanbul: Remzi Kitapevi
- Çolakoğlu, Ö.M. (2009). *Arcs Motivasyon Modeli Kullanılarak Oluşturulan Ders Modüllerinin Harmanlanmış Öğretim Uygulamalarındaki Öğrenci Motivasyonuna Etkisinin İncelenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Zonguldak Karaelmas Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Zonguldak
- Çakır, P. (2013). *Gerçekçi Matematik Eğitimi Yaklaşımının İlköğretim 4. Sınıf Öğrencilerinin Erişilerine Ve Motivasyonlarına Etkisi*, Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü , İzmir

- Çelik, V. (2003) *.Sınıf Yönetimi*. Ankara: Nobel Yayınevi
- Çelik, V. (2002), *Sınıf Yönetimi*, Ankara: Nobel Dağıtım
- Çakmak,M.; Kayabaşı,Y. ve Ercan,L. (2008). *Öğretmen Adaylarının Sınıf Yönetimi Stratejilerine Yönelik Görüşleri*, Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi 35: 53-64
- Çelikkaleli,Ö. ve İnandı,Y. (2012). *İlköğretim Öğretmenlerinde Disiplin Anlayışı ve Kişilerarası İlişkiye Yönelik Yetkinlik İnancının İncelenmesi*, Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi / 2012 Cilt: 2, Sayı: 2
- Çakır, G. (2009). *İşgörenlerin Demografik Özelliklerine Göre Motivasyon Araçları Ve Denetim Odağı Değişkeninin İncelenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Celal Bayar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme Anabilim Dalı, Yönetim Ve Organizasyon Bilim Dalı
- Deniz, M.;Avşaroğlu, S.ve Fidan, Ö. (2006). *İngilizce Öğretmenlerinin Öğrencileri Motive Etme Düzeylerinin İncelenmesi*. Eğitim Fakültesi Dergisi Cilt: 7 Sayı:11 Bahar 2006 s. 61- 7
- Durmuş, S.(t.y.) *Matematik Bölümü Öğrencilerinin Motivasyon Stillerinin Tespiti*. A.İ.B.Ü Eğitim Fakültesi
- Danaoğlu, G. (2009). *Sınıf ve Branş Öğretmenlerinin İlköğretim 5.Sınıflarda Karşılaştıkları İstenmeyen Davranışlar ve Bu Davranışlarla Baş Etme Stratejileri, Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İlköğretim Anabilim Dalı*
- Dönmezer, İ.(1996). *Gelişim Psikolojisi*. İzmir: Cem Ofset.
- Demirtaş,H. (2008). *Sınıf Yönetiminin Temelleri*, (Ed. Kıran,H.), Ankara:Anı Yayıncılık
- Dede,Y. ve Argün, Z. (2004). *Öğrencilerin Matematiğe Yönelik İçsel ve Dışsal Motivasyonlarının Belirlenmesi*, Cumhuriyet Üniversitesi, Gazi Üniversitesi Eğilim ve Bilim 2(X)4, Cilt 29, Sayı 134 (49-54)
- Demirel, Ö.(2008), *Eğitimde Program Geliştirme*, Pegem Akademi, Ankara
- Demirel, Ö.(2013), *Eğitimde Program Geliştirme*, Pegem Akademi, Ankara
- Döker,F. (2006). *İlköğretim Birinci Kademe Öğrencilerinin Sınıf İçi Olumsuz Davranışları Ve Öğretmen Tepkileri*, Yüksek Lisans Tezi, Yeditepe Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü
- Dağlı,A. Ve Baysal,N. (2012). *İlköğretim Öğretmenlerinin Sınıfta Karşılaştıkları Disiplin Sorunlarının Nedenlerine İlişkin Görüşleri*, Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi, 18/ 259-271
- Eryılmaz, A. (2010). *Ergenlerde Öznel İyi Oluşu Artırma Stratejilerini Kullanma ile Akademik Motivasyon Arasındaki İlişki*. Klinik Psikiyatri 2010;13:77-84

Ersarı,G. Ve Naktiyok.A. (2012). *İş Görenin İçsel ve Dışsal Motivasyonunda Stresle Mücadele Tekniklerinin Rolü*, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi Yıl, 2012, s. 81-101

Erden,M. ve Akman, Y. (2012). *Eğitim Psikolojisi*. Ankara: Arkadaş Yayınevi.

Ersanlı,K. (2005), *Öğrenmede Davranışsal Yaklaşımlar*, (Ed:Yeşilyaprak,B.), Ankara, Pegem A Yayıncılık

Erturan İlker, A.G. (2010). *Farklı Motivasyonel İklimlere Göre İşlenen Beden Eğitimi Derslerinin Öğrencilerin Başarı Hedefleri, Motivasyonel Stratejileri ve Beden Eğitimi İlişkin Tutumları Üzerine Etkisi*, Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara

Eryılmaz,A. (2013). *Okulda Motivasyon ve Amotivasyon: “Derse Katılmada Öğretmenlerden Beklentiler Ölçeği'nin” Geliştirilmesi*, Alındığı Tarih:25.09.2010, Yayımlandığı Tarih: 26.04.2013 ???

Ergür,D.O.(2002). *Yabancı Dil Öğreniminde Motivasyon Kaynakları*, Eğitim ve Bilim Cilt 27, Sayı 126 (38-42)

Ergün,M. (2012). Sınıfta Motivasyon, (Ed. Karip,E.), Ankara: Pegem Akademi

Evşen,Y.(2007). Meslek Lisesi Öğrencilerinin Sınıf ve Atölye Ortamındaki Olumsuz Davranışlarının Öğretmenler Üzerindeki Etkileri, Yüksek Lisans Tezi, Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul

Ercan,L. (2000). *Motivasyon (Güdülenme)*, (Ed. Küçükahmet,L.), Ankara: Nobel Yayınları

Erdoğan,İ. (2014). *Sınıf yönetimi (Ders, Konferans, Panel ve Seminer Etkinliklerinde Başarının Yolları)*, İstanbul : Alfa Basım Yayım Dağıtım

Erden, M. (2003) . *Sınıf Yönetimi* , İstanbul: Alkim Yayınevi

Ekinci, E. (2009). *İstenmeyen Öğrenci Davranışlarının Öğretmen Ve Okuldan Kaynaklanan Nedenleri*, Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Dergisi Sayı:22

Erdoğan, İ.(2003). *Sınıf Yönetimi*, İzmir: Sistem Yayıncılık

Erden, M. (2005). *Öğretmenlik Mesleğine Giriş*, İstanbul: Epsilon Yayınevi

Erdem,A.R.(2008). *Sınıfta Güdüleme*, (Ed. Kıran,H.), Ankara:Anı Yayıncılık

Ertem,H. (2006). *Ortaöğretim Öğrencilerinin Kimya Derslerine Yönelik Güdülenme Tür (İçsel Veya Dışsal) Ve Düzeylerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi*, Balıkesir Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Kimya Eğitimi Anabilim Dalı

Erdem,A.R. ve Gözel,E. (2014). *Sınıf Öğretmeni Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Motivasyon Düzeyleri*, Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi, Yıl: 2, Sayı: 1, s. 49-60

Güleç, S. & Alkış, S.(2003), *Öğretmenlerin Sınıf Ortamında Kullandıkları Davranış Değiştirme Stratejileri*, Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi, İlköğretim Bölümü, XII.Eğitim Bilimleri Kongresinde sunuldu, Antalya

Gözütok, F.D. (2004), *Öğretmenliğimi geliştiriyorum*, Ankara, Siyasal Kitapevi

Girmen,P.;Anılan,H. ; Şentürk,İ. ve Öztürk,A. (2006). *Sınıf Öğretmenlerinin İstenmeyen Öğrenci Davranışlarına Gösterdikleri Tepkiler*, Sosyal Bilimler Dergisi, Sayı:15

Howe, M.J.A. (2001),*Öğrenme Psikolojisi*, (Türkçesi: Ebru Kılıç) Alfa yayınları, 1.basım

Hasloça,F. (2009). *İlköğretim Okullarında Ders İçi ve Ders Dışı “Çocuk Atletizmi” Uygulamalarının Oluşturacağı Motivasyonel İklimin Hedef Yönelimler Üzerine Etkisi*, Doktora Tezi, Ege Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü

Ilgar,Ş. (2004). *Motivasyon Aktiviteleri ve Öğretmen*, Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Dergisi Sayı 2 ,211-222

Ilgar,L.(2000). *Eğitim Yönetimi, Okul Yönetimi, Sınıf Yönetimi*, İstanbul:Beta Yayıncılık

Keskin, B.(2008). *Çalışanların Performanslarını Artırmada Bir Araç Olarak Motivasyon ve Motivasyon Teknikleri*, Atılım Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara

Koç, E.(2000). *Motivasyon*, Gazi Üniversitesi Teknik Eğitim Fakültesi, Ankara

Korkmaz, F. , Korkmaz, N.H. , Özkaya ,G. (2007). *Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Öğrenme Ortamını Bozan Davranışlara Karşı Geliştirdikleri Davranış Stratejileri(Bursa İli Örneği)*,Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi Yıl:2007 s.67-87

Kesici, S. (2006). *Bankalarda Motivasyon ve İş Tatmini İlişkisi ve Uygulamadan Bir Örnek*, Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Denizli

Kılbaş, Ş. (2010). *Etkili Sınıf Yönetimi*. Ankara: Gazi Kitapevi.

Külahoğlu, B. (2005), *Gelişim ve Öğrenme Psikolojisine Giriş*, (Ed. Yeşilyaprak,B.), Ankara, Pegem A Yayıncılık

Kılıç, M. (2005), *Öğrenmenin Doğası*, (Ed. Yeşilyaprak,B.), Ankara, Pegem A Yayıncılık

Keskin,A.(t.y.), Motivasyon ve Dikkatin Öğrenme Üzerindeki Etkisi, https://www.academia.edu/6518423/Abdullah_Keskin'den_Motivasyon_ve_dikkatin_ogrenme_surecine_etikisi/ (erişim tarihi: 07/01/2019)

Karip, E. (2002), *Sınıf Yönetimi*, Ankara: Pegema Yayıncılık

Kocabey,A.(2008). *2005 İlköğretim Programının Uygulanması Sırasında Sınıf Öğretmenlerinin Sınıfta Karşılaştıkları İstenmeyen Öğrenci Davranışları*, Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İlköğretim Anabilim Dalı

Korkmaz, İ.(2005), *İstenmeyen Davranışların Önlenmesi*, (Ed.Zeki Kaya) , Ankara: Pegem A Yayıncılık

Kılbaş, Ş. (2003), *Sınıf Yönetimi*, Adana: Nobel Yayınevi.

Kazu, H. (2007). Öğretmenlerin Sınıfta İstenmeyen Davranışların Önlenmesi ve Değiştirilmesine Yönelik Stratejileri Uygulama Durumları, Fırat Üniversitesi, Milli Eğitim Dergisi, Sayı:175

Kaya,Z. (2002). *Sınıf Yönetimi*, İstanbul: Pegem A Yayıncılık

Kirişçi (2013); Üstün ve Normal Zeka Düzeyindeki Öğrencilerin Matematikte Öz-Düzenleyici Öğrenmeleri ve Motivasyonel İnançları, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul

Nayır,F. (2017). *The relationship between student motivation and class engagement levels. Eurasian Journal of Educational Research, 71, 59-78, DOI: http://dx.doi.org/10.14689/ejer.2017.71.4*

Obuz, Y. (2011). *Maddi ve Maddi Olmayan Motivasyon Unsurlarının Cinsiyete Dayalı Ölçümü; Perakendecilik Sektöründe Uygulaması*, Tezsiz Yüksek Lisans Bitirme Projesi, Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Isparta

Özen, İ. (2010). *Metal Endüstri Kuruluşlarında Ekonomik ve Sosyal Motivasyon Faktörlerinin Analizi ve Bir Uygulama*, Yüksek Lisans Tezi, Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bursa

Özdemir, Y. (2008). *Ortaöğretim Okullarında Görev Yapan Sınıf Danışman Öğretmenlerinin Öğrenci Motivasyonuna Etkisi*, Yüksek Lisans Tezi, Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul

Özdaşlı,K. Ve Akman,H. (2012). *İçsel Ve Dışsal Motivasyonda Cinsiyet Ve Örgütsel Statü Farklılaşması : Türk Telekomünikasyon A.Ş. Çalışanları Üzerinde Bir Araştırma*, Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi, C.4, S.7. s.73-81

Öncü, H. (2000). Motivasyon (Güdülenme). *Sınıf Yönetimi*. Ankara: Nobel Dağıtım.

Özsoy, O. (2003). *Etkin Öğretmen Etkin Öğrenci Etkin Eğitim*, İstanbul: Hayat Yayıncılık.

Özyürek, M. (2001). *Sınıf Yönetimi*, Ankara: Karatepe Yayınları

- Pala,A.(t.y.). *Sınıfta istenmeyen öğrenci davranışlarını önlemeye yönelik disiplin modelleri*, KTMÜ, Fen Edebiyat Fakültesi Eğitim ve Sosyal Bilimler Bölümü
- Pekel, N.H. (2001). *İşletmelerde Motivasyon Verimlilik İlişkisi, Devlet Hava Meydanları İşletmesi Antalya Havalimanı Çalışanları Arasında Bir Örnek Olay Araştırması*, Yüksek Lisans Tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Isparta
- Ryan, M. ve Deci, L. (2000), Intrinsic and Extrinsic Motivations: Classic Definitions and New Directions, *Contemporary Educational Psychology* **25**, 54–67 (2000)
- Sancı, D.(2002). *İlköğretim Altıncı Sınıf Öğrencilerinin Toplumsal, Ekonomik ve Kültürel Durumlarının Okuma Motivasyonuna Etkisi*, Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum
- Selçuk, Z. (2000). *Gelişim ve Öğrenme*, Ankara: Nobel Yayınları
- Siyez, D.M. (2009), *Liselerde Görev Yapan Öğretmenlerin İstenmeyen Öğrenci Davranışlarına Yönelik Alguları ve Tepkileri*, Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi Yıl 2009 (1) 25. Sayı 67
- Senemoğlu, N. (2012). *Gelişim, Öğrenme ve Öğretim*: Pegem Akademi
- Silah, M. (2001). *Çalışma Psikolojisi*, Selim Kitapevi: Ankara
- Sarıca, Y. (2013). *Eğitim Ortamlarının İyileştirilmesinin Yönetici ve Öğretmen Motivasyonuna Etkisi*, Yüksek Lisans Tezi, Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul
- Semerci, A.S. (2005). *İş Motivasyonu ve sonuçları : Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası' nda Bir Uygulama*, Uzmanlık Yeterlilik Tezi, Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası İnsan Kaynakları Genel Müdürlüğü, Ankara
- Selen, U. (2016). *Çalışanların İç ve Dış Motivasyon Tekniklerine Bakış Açılarının Değerlendirilmesi; Yerel Yönetim Örneği*, Namık Kemal Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Doktora Tezi, Tekirdağ
- Selçuk, Z. (2012). *Eğitim Psikolojisi*. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Selçuk, Z. (2000), *Eğitim psikolojisi*, Ankara: Nobel Yayın Dağıtım
- Selçuk, Z. (2005), *Gelişim ve Öğrenme*, Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Sönmez, V. (2012), *Eğitim Felsefesi*, Ankara, Anı Yayıncılık
- Sezik, N. (2003). *Kişisel Gelişim El Kitabı*, İstanbul, Hayat Yayıncılık
- Sardoğan, M.E.(2003). *Öğrencilerin Güdülenmesi*, (Ed. Kaya.Z.), Ankara: Pegem Akademi
- Şimşek, Ş. , Akgemci, T. , Çelik, A. (2010) ; *Davranış Bilimleri*, Ankara:Gazi Kitapevi
- Tertemiz, Neşe (2001). *Sınıf Yönetimi ve Disiplin*, (Ed: Küçükahmet, L.), Nobel Yayıncılık: Ankara

Türnüklü,A. (2000). *Türk Ve İngiliz İlköğretim Öğretmenlerinin Sınıf İçi Davranış Yönetim Stratejilerinin Karşılaştırılması*, Kuram Ve Uygulamada Eğitim Yönetimi, Say:44

Tahiroğlu,M. (2015). *Arcs Motivasyon Modeli 'nin İlkokul 4. Sınıf Öğrencilerinin Sosyal Bilgiler Dersine Yönelik Motivasyonlarına Ve Başarı Düzeylerine Etkisi*, Zeitschrift für die Welt der Türken Journal of World of Turks, Vol. 7, No. 2

Turan,S. (2007). *Sınıf Yönetiminin Temelleri*. (Ed. Şişman,M. & Turan,S.) , Ankara: Pegem A Yayıncılık

Terzi,A.R.(t.y.). *Sınıf Yönetimi Açısından Etkili Öğretmen Davranışları*

Tosun, Ü. (2002), *Onurlu disiplin*, Beyaz yayınları

Toros, T. (2001). *Elit ve Elit Olmayan Erkek Basketbolcularda Hedef Yönelimi, Güdüsel (Motivasyonel) İklim ve Hedeflerin Özgünlük, Güçlük Derecesi Özelliklerinin Yaşam Doyumuna Etkisi* , *Yüksek Lisans Tezi* , Mersin Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Mersin

Tonguç, D. (2013). *Sekizinci Sınıf Öğrencilerinin Motivasyon Düzeylerinin Ve Öz-Düzenlemeye Dayalı Öğrenme Stratejilerinin Matematik Başarısını Yordama Gücü*, *Yüksek Lisans Tezi*, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir

Tütüncü,Ö. ve Küçükusta,D. (t.y.) , *Organizasyonlarda Bireyler: Tutum, Davranış ve Motivasyon*, Dokuz Eylül Üniversitesi, Sağlıkta Kalite Geliştirme ve Akreditasyon Anabilim Dalı, İzmir

Uyulgan,M.A. ve Akkuzu,N. (2014). *Öğretmen Adaylarının Akademik İçsel Motivasyonlarına Bir Bakış*, Kuram Ve Uygulamada Eğitim Bilimleri, 14(1) / 7-32

Ünal,F.T. ve Bursalı,H. (2013), *Türkçe Öğretmenlerinin Motivasyon Faktörlerine İlişkin Görüşleri*, Middle Eastern & African Journal of Educational Research, Issue 5 Year 2013

Yılmaz, E. (2007). *Ortaöğretimde İngilizce Derslerinde Öğrenci Başarısında Motivasyonun Rolü: Bartın İli Örneği*, *Yüksek Lisans Tezi*, Zonguldak Karaelmas Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Zonguldak

Yorgancı, B. (2011). *Öğretmenlerin, Öğretmen Adaylarının ve Öğrencilerin Motivasyonu Algılama Farklılıkları*, *Yüksek Lisans Tezi*, Balıkesir Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Balıkesir

Yüksel, Ö. (2000). *İnsan Kaynakları Yönetimi*, Gazi Kitabevi: Ankara

Yanmaz, H. (2010). *İlköğretim Okulu Yöneticilerinin Okullarında Motivasyonu Sağlama Düzeyleri*, Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Denizli

Yazıcı,H. (2015). *Motivasyon, Eğitim Psikolojisi*,(Ed. Özbay, Y. ve Erkan,S.), Ankara, Pegem Akademi

Yanmaz,H. (2010), *İlköğretim Okulu Yöneticilerinin Okullarında Motivasyonu Sağlama Düzeyleri*, Yüksek Lisans Tezi, Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Eğitim Yönetimi Denetimi Planlaması ve Ekonomisi Bilim Dalı, Denizli

Yılmaz,N.(2008).*Dersin Akışını Bozan İstenmeyen Davranışları Yönetme Stratejilerinin İncelenmesi*, Erzincan Eğitim Fakültesi Dergisi Cilt-Sayı: 10-1

Yüksel,A.(t.y.) *Sınıfta İstenmeyen Öğrenci Davranışları ve Çözüm Yolları*, Afyon Kocatepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi

Yüksel, S. (2002). *Örtük Program*, Eğilim ve Bilim, Cilt 27, Sayı 126

EKLER

Ek-1: Anket Formu

KİŞİSEL BİLGİ FORMU

Değerli Öğrenciler;

Bu çalışmanın amacı, ortaokul öğrencilerinin “Öğrenme Sürecinin Önemli Bir Parçası Olan Motivasyon Kaynaklı Olarak Öğrencilerin Olumsuz Davranışlara Eğiliminin Belirlenmesi” ile ilgili görüş ve düşüncelerini ortaya koymaktır. Ankette bulunan sorulara vereceğiniz cevaplar tarafımızca saklı tutulacak ve tamamen bilimsel amaçlı kullanılacaktır.

Bu anket iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölüm kişisel bilgilerin elde edilmesi amacıyla hazırlanan sorulardan, ikinci bölüm ise motivasyonun olumsuz öğrenci davranışları üzerindeki etkisi ile ilgili görüş ve düşüncelerinizi belirleme amacıyla hazırlanan sorulardan meydana gelmektedir.

Anket sonuçlarının sağlıklı olabilmesi için soruları samimi ve doğru olarak yanıtlamanız gerekmektedir. Lütfen anketlerin üzerine isim yazmayınız ve boş soru bırakmayınız.

İlgi ve yardımlarınız için şimdiden teşekkür ederiz.

Danışman: Doç.Dr.Tuncay DİLCİ

M.S: Tuğba POLAT

CİNSİYET: KIZ () ERKEK ()

SINIF: 5.SINIF () 6.SINIF () 7.SINIF () 8.SINIF ()

ANKET FORMU

Bu bölümde motivasyonun olumsuz öğrenci davranışları üzerindeki etkisine ilişkin görüşlerinizi öğrenmek amacıyla çeşitli sorular verilmiştir. Lütfen bu soruları kendi düşünceleriniz doğrultusunda;

1-Kesinlikle Katılmıyorum

2-Katılmıyorum

3-Kararsızım

4-Katılıyorum

5-Kesinlikle Katılıyorum

seçeneklerinden birini (x) işareti koyarak cevaplandırınız.

Madde no	Maddeler	Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle katılmıyorum
1.	Dersin içeriğini yapamayacağıma inanırsam o dersi dinlemem.					
2.	Derslerle ilgilenmekten zevk aldığım için ders çalışırım.					
3.	Derste anlatılanlar ilgimi çekmediği zaman arkadaşlarımla konuşurum.					
4.	Okulu sevmediğim ve faydalı görmediğim için derslerde arkadaşlarımla konuşurum					
5.	Öğrendiklerimin bana yararlı olacağına inanırsam dersi dinlerim.					
6.	Merak ettiğim bir konu olmadığı sürece ödev yapmam					
7.	Derslerden kalma endişem olmadığı için ders çalışmam.					
8.	Sınavlardan yüksek not almak için ders çalışırım.					
9.	Yazılılardan yüksek not alırsam dersleri					

	dinlerim.					
10.	Derste sorulan soruları cevaplayamazsam dersle ilgilenmeyi bırakırım.					
11.	Sonucunda not vb.gibi geribildirim almadığım ödevleri yapmam.					
12.	Dersi sevmesemde sadece taktir görmek için ders dinlerim.					
13.	Ders zevkli geçtiği zaman başka şeylerle uğraşmayı bırakırım					
14.	Dersin sunuluşu ve düzenlenmesi iyi olursa o dersi dinlerim.					
15.	Öğretmenler sınıfta ya da okulda ayrımcı uygulamalar yaptığı zaman derslerden kaçırım.					
16.	Öğretmenlerimin ilgisizliği nedeniyle devamsızlık yaparım					
17.	Sevmediğim, ilişkilerimin iyi olmadığı öğretmenlerin dersi olduğu gün devamsızlık yaparım					
18.	Dersleri öğretmen tarafından taktir edilmek için dinlerim.					
19.	Diğer öğrencilerle karşılaştırılmaya başladığım zaman o derslerde farklı şeylerle ilgilenirim					
20.	Sadece öğretmenini sevdiğim için o dersi dinlerim.					
21.	Öğretmenlerimin ayrımcı tavırlarından dolayı arkadaşlarımla kavga ederim (tartışırım)					
22.	Öğretmenlerim dersin başlangıcında dikkatimi çeken şeyler yapınca dersi daha iyi dinlerim.					
23.	Ailem beni arkadaşlarımla kıyaslayınca ders çalışmayı bırakırım.					
24.	Ailem ders çalışmam için baskı yapınca					

	okuldan kaçırım.					
25.	Dersten başarılı olduğum zaman ailemden taktir göreceğimi bilmek dersi daha iyi dinlememi sağlar.					
26.	Ailemin sen okumazsın , başarılı olamazsın vb. sözleri nedeniyle ders çalışmayı bırakırım.					
27.	Ailem başarılı olabileceğimi söylediği zaman derslerime daha iyi çalışırım.					
28.	Arkadaşımın ilgisini çekmek için konuşmalarında kötü sözler kullanırım.					
29.	Arkadaşlarımın ilgisini çekmek için okuldan kaçırım.					
30.	Arkadaşlarım bana tavır almasın diye dersi kaynatırım.					
31.	Arkadaşlarımın okul ile ilgili olumsuz sözleri nedeniyle devamsızlık yaparım.					
32.	Arkadaşlarımın bana karşı olumsuz tavırları nedeniyle derslerden kaçırım.					

Ek-2: Araştırma İzni Yazısı

T.C.
NEVŞEHİR VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 49405861/44/1352881
Konu: Anket Çalışması.

02/04/2014

VALİLİK MAKAMINA

İlgi :Cumhuriyet Üniversitesi Rektörlüğü'nün 25.03.2014 tarihli ve 74817733.605-01.754-1358 sayılı yazısı.

Cumhuriyet Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Anabilim Dalı tezli yüksek lisans öğrencisi Tuğba POLAT; "Öğrenme Sürecinin Önemli Bir Parçası Olan Motivasyonun; Olumsuz Öğrenci Davranışları Üzerindeki Etkisi" konulu ekte sunulan anketi; İlimiz merkezinde ve Acıgöl ilçesinde bulunan bazı okullarımızda 14 Mart-14 Temmuz 2014 tarihleri arasında uygulamayı talep etmektedir.

Anılan anketin 2013-2014 Eğitim-Öğretim yılında, eğitim-öğretimi aksatmamak şartıyla Okul Müdürlüğü'nün muvafakatinde yapılması Müdürlüğümüzce uygun görülmektedir.

Makamınızca da uygun görüldüğü takdirde olurlarınıza arz ederim.

Osman BALAK
İl Millî Eğitim Müdür V.

OLUR
02/04/2014

Mustafa ATSIZ
Vali a.
Vali Yardımcısı

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununun 5 inci maddesi gereğince güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır

Yeni Kayseri Cad. Hükümet Konağı Kat:2 50100 NEVŞEHİR
Elektronik Ağ: nevsehirmem@www.meb.gov.tr
e-posta: hizmetici50@meb.gov.tr

Tel: (0 384) 213 79 33
Faks: (0 384) 213 20 68

T.C.
ACIGÖL KAYMAKAMLIĞI
İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü

11/04/2014

Sayı :27343508-44- 603

Konu : Anket Çalışması

.....OKULU MÜDÜRLÜĞÜNE

ACIGÖL

İlgi :İl Milli Eğitim Müdürlüğünün 02/04/2014 tarih ve 1359325 sayılı yazıları.

İl Milli Eğitim Müdürlüğünün Anket Çalışması İle ilgili Valilik Oluru ekte gönderilmiş olup, anket sonucu tamamlandıktan sonra bir örneğinin Müdürlüğümüze gönderilmesi hususunda;

Gereğini bilgilerinize rica ederim.

Orhan TEKELİ
Müdür.a
Şube Müdürü

EK: 1 Adet Olur

DAĞITIM:
Kurugöl 70. Yıl Ort
Ağıllı Ort
4 Temmuz Ort
Acıgöl İmam Hatip Ort

Ölçeklerin Uygulanması İçin Örneklem Olarak Seçilen Ortaokullar

Çalışmadaki veriler aşağıda belirtilen ortaokullarda okuyan öğrencilerden toplanacaktır.

Okullar

- Kurugöl 70.yıl Ortaokulu
- Ağılı Ortaokulu
- 4 Temmuz Ortaokulu
- Acıgöl Ortaokulu
- Acıgöl İmam Hatip Ortaokulu
- Mihriban Emin Günel Ortaokulu
- Cumhuriyet Ortaokulu
- Atatürk Ortaokulu
- 75. Yıl Ortaokulu
- 23 Nisan Ortaokulu